

Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

► **B** Smjernice Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014.–2020.

(2014/C 204/01)

(SL C 204, 1.7.2014., str. 1.)

Koju je izmijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Obavijest Komisije o izmjeni Smjernica Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014.–2020. (2015/C 390/05)	C 390	4	24.11.2015.
► <u>M2</u>	Obavijest Komisije o izmjeni Smjernica Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014.–2020. (2018/C 139/02)	C 139	3	20.4.2018.
► <u>M3</u>	Obavijest Komisije o izmjeni Smjernica Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014.–2020. (2018/C 403/06)	C 403	10	9.11.2018.

Koju je ispravio:

- **C1** Ispravak, SL C 265, 21.7.2016, str. 5 (2014/C 204/01)

▼B**Smjernice Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014.–2020.**

(2014/C 204/01)

SADRŽAJ

DIO I. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Poglavlje 1. Uvod**Poglavlje 2. Područje primjene i definicije**

- 2.1. Učinak ZPP-a i politike ruralnog razvoja na područje primjene
- 2.2. Područje primjene
- 2.3. Horizontalna pravila i instrumenti potpore koji se primjenjuju na sektor poljoprivrede i šumarstva te na ruralna područja
- 2.4. Definicije
- 2.5. Potpora koju je potrebno prijaviti

Poglavlje 3. Zajednička načela ocjenjivanja

- 3.1. Doprinos zajedničkom cilju
- 3.2. Potreba za intervencijom države
- 3.3. Primjerenost potpore
- 3.4. Učinak poticaja i potreba za potporama
- 3.5. Razmjernost potpore
- 3.6. Izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu
- 3.7. Transparentnost

DIO II. KATEGORIJE POTPORA

Poglavlje 1. ►C1 Potpore u korist poduzetnika koji se bave primarnom proizvodnjom, preradom i stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda ◄

- 1.1. Mjere ruralnog razvoja
 - 1.1.1. Potpore za ulaganja
 - 1.1.1.1. Potpore za ulaganja u materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom
 - 1.1.1.2. Potpore za ulaganja u korist očuvanja kulturne i prirodne baštine smještene na poljoprivrednim gospodarstvima
 - 1.1.1.3. Potpore za ulaganja koja se odnose na premještaj poljoprivrednih zgrada

▼B

- 1.1.1.4. Potpore za ulaganja u vezi s preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem poljoprivrednih proizvoda na tržište
- 1.1.2. Početne potpore za mlade poljoprivrednike i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava
- 1.1.3. Potpore za prijenos poljoprivrednih gospodarstava
- 1.1.4. Početne potpore za skupine i organizacije proizvođača u sektoru poljoprivrede
- 1.1.5. Potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama te dobiti životinja
 - 1.1.5.1. Potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama
 - 1.1.5.2. Potpore za obveze povezane s dobiti životinja
- 1.1.6. Potpore za nedostatke povezane s područjima mreže Natura 2000 i Okvirnom direktivom o vodama
- 1.1.7. Potpore područjima s prirodnim ili drugim posebnim ograničenjima
- 1.1.8. Potpore za ekološki uzgoj
- 1.1.9. Potpore za proizvođače poljoprivrednih proizvoda koji sudjeluju u programima kvalitete
- 1.1.10. Potpore za pružanje tehničke pomoći u poljoprivrednom sektoru
 - 1.1.10.1. Potpore za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja
 - 1.1.10.2. Potpore za savjetodavne usluge
 - 1.1.10.3. Potpore za usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu
- 1.1.11. Potpore za suradnju u sektoru poljoprivrede
- 1.2. Upravljanje rizikom i kriznim situacijama
 - 1.2.1. Potpore za nadoknadu štete u poljoprivrednoj proizvodnji ili na sredstvima za poljoprivrednu proizvodnju i za sprečavanje šteta
 - 1.2.1.1. Potpore za uklanjanje štete nastale zbog elementarnih nepogoda ili izvanrednih događaja
 - 1.2.1.2. Potpore za nadoknadu štete uzrokovane nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom
 - 1.2.1.3. Potpore za troškove sprečavanja, kontrole i iskorjenjivanja bolesti životinja i nametnika bilja i potpora za uklanjanje štete nastale zbog bolesti životinja i nametnika bilja
 - 1.2.1.4. Potpora za uginulu stoku

▼ B

- 1.2.1.5. Potpora za nadoknadu štete koju su prouzročile zaštićene životinje
- 1.2.1.6. Potpore za plaćanje premija osiguranja
- 1.2.1.7. Potpore za financijske doprinose uzajamnim fondovima
- 1.2.2. Potpora za zatvaranje proizvodnog kapaciteta
- 1.2.2.1. Zatvaranje kapaciteta zbog zdravlja životinja, bilja ili ljudi te zbog sanitarnih, etičkih ili okolišnih razloga
- 1.2.2.2. Zatvaranje kapaciteta zbog drugih razloga
- 1.3. Ostale vrste potpora u sektoru poljoprivrede
- 1.3.1. Potpore sektoru stočarstva
- 1.3.2. Potpore za promotivne mjere u korist poljoprivrednih proizvoda
- 1.3.3. Potpora za najudaljenije regije i manje egejske otoke
- 1.3.4. Potpore za konsolidaciju poljoprivrednog zemljišta
- 1.3.5. Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama
- 1.3.6. Potpore za istraživanje i razvoj u sektoru poljoprivrede

Poglavlje 2. Potpore sektoru šumarstva koje se sufinanciraju sredstvima EPFRR-a, dodijeljene kao dodatno nacionalno financiranje takvim sufinanciranim mjerama ili dodijeljene kao čista državna potpora

- 2.1. Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma
- 2.1.1. Potpore za pošumljavanje i stvaranje šumskih područja
- 2.1.2. Potpore za uspostavljanje, regeneraciju ili obnovu poljoprivredno-šumarskih sustava
- 2.1.3. Potpore za sprečavanje i uklanjanje štete na šumama uzrokovane šumskim požarima, elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, drugim nepovoljnim klimatskim prilikama, nametnicima bilja i katastrofalnim događajima
- 2.1.4. Potpore za ulaganja za poboljšanje otpornosti i ekološke vrijednosti šumskih ekosustava
- 2.1.5. Potpore za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, u mobiliziranje i u stavljanje na tržište šumskih proizvoda

▼ B

- 2.1.6. Potpore za ulaganja u infrastrukturu za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu šumarstva
- 2.2. Potpore za nedostatke u vezi sa šumskim područjima u okviru mreže Natura 2000
- 2.3. Potpore za šumarsko-okolišne i klimatske službe i očuvanje šuma
- 2.4. Potpore za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u sektoru šumarstva
- 2.5. Potpore za savjetodavne usluge u sektoru šumarstva
- 2.6. Potpore za suradnju u sektoru šumarstva
- 2.7. Početne potpore za skupine i organizacije proizvođača u sektoru šumarstva
- 2.8. Ostale potpore sektoru šumarstva vezane uz ekološke, zaštitne i rekreacijske funkcije šuma
- 2.8.1. Potpore za posebne šumske mjere i intervencije čiji je primarni cilj pridonijeti održavanju ili obnavljanju šumskog ekosustava i biološke raznolikosti ili tradicionalnog krajobraza
- 2.8.2. Potpora za održavanje i poboljšanje kvalitete tla te za osiguranje uravnoteženog i zdravog rasta stabala u sektoru šumarstva
- 2.8.3. Ponovno uspostavljanje i održavanje prirodnih staza, elemenata i obilježja krajobraza i prirodnog staništa za životinje u sektoru šumarstva
- 2.8.4. 2.8.4. Potpore za održavanje cesta radi sprečavanja šumskih požara
- 2.8.5. Potpora za uklanjanje štete u šumama koju su prouzročile zakonom regulirane životinje
- 2.8.6. Potpora za uspostavu planova upravljanja šumama
- 2.9. Potpore u sektoru šumarstva usklađene s mjerama potpore poljoprivredi
- 2.9.1. Potpore za istraživanje i razvoj u sektoru šumarstva
- 2.9.2. Potpore za konsolidaciju šumskog zemljišta

Poglavlje 3. Potpore u ruralnim područjima koje su sufinancirane sredstvima EPFRR-a ili dodijeljene kao dodatno nacionalno financiranje takvim sufinanciranim mjerama

- 3.1. Potpore za ulaganja koja se odnose na preradu poljoprivrednih proizvoda u nepoljoprivredne proizvode ili proizvodnju pamuka ili ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih aktivnosti

▼ B

- 3.2. Potpore za osnovne usluge i obnovu sela u ruralnim područjima
- 3.3. Potpore za pokretanje poslovanja za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima
- 3.4. Potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama drugim upraviteljima zemljišta te poduzetnicima u ruralnim područjima koji ne djeluju u sektoru poljoprivrede
- 3.5. Potpora za nedostatke povezane s područjima mreže Natura 2000 drugim upraviteljima zemljišta
- 3.6. Potpore za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u ruralnim područjima
- 3.7. Potpore za savjetodavne usluge u ruralnim područjima
- 3.8. Potpore za aktivne poljoprivrednike koji sudjeluju u programima kvalitete za pamuk ili prehrambene proizvode
- 3.9. Potpore za aktivnosti informiranja i promocije pamuka i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih programom kvalitete
- 3.10. Potpore za suradnju u ruralnim područjima
- 3.11. Potpora za osnivanje uzajamnih fondova

DIO III. POSTUPOVNA PITANJA

- 1. Trajanje programa potpora i evaluacija
- 2. Revizijska klauzula
- 3. Izvješćivanje i nadzor
- 4. Primjena ovih smjernica
- 5. Prijedlozi prikladnih mjera
- 6. Prestanak valjanosti

DIO I. ZAJEDNIČKE ODREDBE***Poglavlje 1. Uvod***

- (1) Člankom 107. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („Ugovor”) određuje se da „osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje državnim sredstvima u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama.”
- (2) Međutim, unatoč toj općoj zabrani, državne potpore mogu biti potrebne kako bi se riješili tržišni nedostaci i osiguralo učinkovito i pravedno funkcioniranje gospodarstva. Stoga se Ugovorom predviđa mogućnost dodjele državnih potpora za

▼B

nekoliko ciljeva politike. Ono što je posebno važno za sektor poljoprivrede i šumarstva, kao prvo, u skladu s člankom 107. stavkom 2. točkom (b) Ugovora, potpore za uklanjanje štete nastale zbog elementarnih nepogoda ili izvanrednih događaja spojive su s unutarnjim tržištem. Drugo, na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora, Komisija može smatrati da su s unutarnjim tržištem spojive državne potpore za promicanje gospodarskog razvoja sektora poljoprivrede i šumarstva i ruralnih područja, pod uvjetom da nemaju štetnih učinaka na uvjete trgovine.

- (3) Nadalje, zbog specifičnosti sektora poljoprivrede, u članku 42. Ugovora propisuje se da se pravila o tržišnom natjecanju primjenjuju na proizvodnju i trgovinu poljoprivrednim proizvodima samo u mjeri koju utvrde Europski parlament i Vijeće.

- (4) U ovim smjernicama Komisija navodi uvjete i kriterije prema kojima se potpore za sektor poljoprivrede i šumarstva te za ruralna područja smatraju spojivima s unutarnjim tržištem te utvrđuje kriterije za određivanje područja koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3. Ugovora. U pogledu potpora koje se dodjeljuju na temelju članka 107. stavka 2. točke (b), Komisija utvrđuje uvjete koji će se provjeravati kako bi se odredilo je li mjera koja predstavlja potporu za uklanjanje štete nastale zbog elementarnih nepogoda ili izvanrednih događaja stvarno obuhvaćena tim člankom.

- (5) Državne potpore za promicanje gospodarskog razvoja sektora poljoprivrede i šumarstva te ruralnih područja ugrađene su u širi okvir zajedničke poljoprivredne politike („ZPP”). U okviru ZPP-a Unija pruža financijsku potporu sektoru poljoprivrede i šumarstva te ruralnim područjima. Budući da se gospodarski učinci državnih potpora ne mijenjaju ovisno o tome financira li ih (makar i djelomično) Unija ili samo država članica, Komisija smatra da u načelu mora postojati dosljednost i sukladnost njezine politike u vezi s kontrolom državnih potpora i potpora koje se dodjeljuju u okviru vlastite zajedničke poljoprivredne politike Unije. U skladu s time, korištenje državnih potpora može biti opravdano samo ako je u skladu s ciljevima te politike, a osobito temeljnim ciljevima reforme ZPP-a ususret 2020 ⁽¹⁾. Stoga Komisija kad primjenjuje i tumači pravila ovih Smjernica u odnosu na posebne programe potpora, uzima u obzir i pravila i politike ZPP-a.

⁽¹⁾ Više pojedinosti o reformi ZPP-a dostupno je na: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm

▼B

- (6) Sljedeći europski instrumenti osobito su važni za razmatranja državnih potpora u odnosu na ZPP:

▼M1

- (a) Uredba (EU) br. 1144/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o mjerama informiranja i promocije u vezi s poljoprivrednim proizvodima koje se provode na unutarnjem tržištu i u trećim zemljama te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 3/2008 ⁽²⁾;

▼B

- (b) Uredba (EU) br. 228/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2013. o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u najudaljenijim regijama Unije i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 247/2006 ⁽³⁾ i Uredba (EU) br. 229/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2013. o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u korist manjih egejskih otoka i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1405/2006 ⁽⁴⁾. Na temelju tih uredbi programi potpora mogu se uspostaviti kako bi se uzela u obzir zemljopisna i gospodarska ograničenja s kojima se suočavaju te regije;

- (c) Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 ⁽⁵⁾;

- (d) Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 ⁽⁶⁾, kojoj je cilj promicanje održivog ruralnog razvoja u cijeloj Uniji dopunjavanjem ostalih instrumenata ZPP-a poput izravnih plaćanja i tržišnih mjera. On pridonosi razvoju teritorijalno i ekološki uravnoteženijeg, klimatski povoljnijeg i otpornijeg, konkurentnijeg i inovativnijeg poljoprivrednog sektora Unije te razvoju ruralnih područja;

⁽²⁾ SL L 317, 4.11.2014., str. 56.

⁽³⁾ SL L 78, 20.3.2013., str. 23.

⁽⁴⁾ SL L 78, 20.3.2013., str. 41.

⁽⁵⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 320.

⁽⁶⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 487.

▼ **B**

- (e) Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008 ⁽⁷⁾;
- (f) Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 ⁽⁸⁾, kojom se utvrđuju pravila o izravnim plaćanjima koja se dodjeljuju izravno poljoprivrednicima u obliku potpore osnovnom prihodu u okviru određenih programa potpore;
- (g) Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ⁽⁹⁾, kojom se utvrđuju zajednička pravila za poljoprivredna tržišta. Ta se pravila osobito odnose na javnu intervenciju na tržištima, sustave kvota i programe potpora, tržišne i proizvodne standarde te trgovinu s trećim zemljama.
- (7) ► **MI** ZPP temelji se na dva stupa: prvi se stup sastoji od instrumenata povezanih s funkcioniranjem poljoprivrednih tržišta i lanca opskrbe hranom (Uredba (EU) br. 228/2013, Uredba (EU) br. 229/2013, Uredba (EU) br. 1308/2013 i Uredba (EU) br. 1144/2014) te s izravnim plaćanjima (Uredba (EU) br. 1307/2013), koji su uvjetovani ispunjavanjem propisanih zahtjeva upravljanja te dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima. ◀ Sve te mjere zajedno osiguravaju osnovni sloj potpore poljoprivrednicima u Uniji i time stvaraju osnovu za očuvanje održive poljoprivrede u cijeloj Uniji. Mjere prvog stupa obvezne su za države članice i, osim u rijetkim iznimnim slučajevima, nisu sufinancirane. Time se osigurava primjena zajedničke politike na unutarnjem tržištu. Drugi je stup ZPP-a politika ruralnog razvoja uređena Uredbom (EU) br. 1305/2013 čiji su ciljevi poboljšanje konkurentnosti poljoprivrede, održivo upravljanje prirodnim resursima i djelovanje u pogledu klimatskih promjena te uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja. Mjere ruralnog razvoja uglavnom su dobrovoljne, ugovorne i sufinancirane te se provode unutar strateškog okvira na temelju programa ruralnog razvoja koji ispunjavaju prioritete Unije za ruralni razvoj na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

⁽⁷⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 549.

⁽⁸⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 608.

⁽⁹⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 671.

▼B

- (8) U skladu s člankom 39. stavkom 1. Ugovora, ciljevi su ZPP-a povećati poljoprivrednu produktivnost, osigurati primjeren životni standard poljoprivrednog stanovništva, stabilizirati tržišta i pobrinuti se da roba dođe do potrošača po razumnim cijenama. ►**C1** U skladu s člankom 39. stavkom 2. Ugovora, pri osmišljavanju zajedničke poljoprivredne politike i posebnih metoda njezine primjene mora se voditi računa o posebnoj naravi poljoprivredne djelatnosti, koja proizlazi iz socijalne strukture poljoprivrede te iz strukturnih i prirodnih razlika među različitim poljoprivrednim regijama, potrebi postupnog izvršenja odgovarajućih prilagodbi te činjenici da je poljoprivreda sektor koji je usko povezan s gospodarstvom u cjelini. ◀
- (9) ►**C1** Poljoprivreda se mora prilagoditi novim okolnostima i suočiti se s izazovima u smislu sigurnosti hrane, okoliša, klimatskih promjena i održivog ruralnog gospodarstva. ◀ Kako bi odgovorila na te glavne izazove, Komisija je u komunikaciji o ZPP-u ususret 2020. godini⁽¹⁰⁾ utvrdila sljedeće ciljeve ZPP-a u razdoblju 2014. – 2020.: 1. održiva proizvodnja hrane; 2. održivo upravljanje prirodnim resursima i djelovanje u pogledu klimatskih promjena; i 3. uravnotežen teritorijalni razvoj.
- (10) Kao sastavni dio ZPP-a, politika ruralnog razvoja 2014. – 2020. pridonosit će postizanju sljedećih ciljeva: 1. poticanju konkurentnosti poljoprivrede; 2. osiguravanju održivog upravljanja prirodnim resursima i djelovanja u pogledu klimatskih promjena; i 3. postizanju uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta. Postizanje tih ciljeva ruralnog razvoja provodi se u okviru sljedećih prioriteta Unije za ruralni razvoj: 1. poticanje prenošenja znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima; 2. jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama; 3. promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi; 4. obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom; 5. promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru; i 6. promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 18. studenoga 2010., „ZPP ususret 2020. godini: odgovor na buduće izazove vezane uz hranu, prirodne resurse i teritorij” (COM(2010) 672 završna verzija).

⁽¹¹⁾ Kako je utvrđeno u člancima 4. i 5. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

▼B

- (11) Ciljevi ZPP-a podudaraju se s ciljevima komunikacije Komisije od 3. ožujka 2010. „Europa 2020. – strategija za pametan, održiv i uključiv rast”⁽¹²⁾ i njezine vodeće inicijative za učinkovito korištenje resursa u Europi⁽¹³⁾, kojima se utvrđuju ciljevi u područjima kao što su konkurentnost, klima, energija i biološka raznolikost.
- (12) Politika državnih potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva i u ruralnim područjima mora biti ugrađena i u inicijativu Komisije za sveukupnu modernizaciju državnih potpora. U Komunikaciji o modernizaciji državnih potpora⁽¹⁴⁾ Komisija je najavila tri cilja koja će se ostvariti modernizacijom kontrole državnih potpora: 1. poticanje održivog, pametnog i uključivog rasta na konkurentnom unutarnjem tržištu; 2. usmjeravanje *ex ante* kontrole Komisije na slučajeve s najvećim utjecajem na unutarnje tržište te jačanje suradnje s državama članicama u provedbi propisa o državnim potporama; i 3. pojednostavnjenje pravila i brže donošenje odluka. U Komunikaciji se osobito zahtijeva zajednički pristup pri reviziji različitih smjernica i okvira s ciljem jačanja unutarnjeg tržišta, promicanja veće učinkovitosti u trošenju javnih sredstava kroz bolji doprinos državnih potpora ciljevima od zajedničkog interesa, veće kontrole učinka poticaja, ograničavanja potpore na minimum te izbjegavanja mogućih negativnih učinaka potpore na tržišno natjecanje i trgovinu. Uvjeti spojivosti koji su navedeni u ovim smjernicama temelje se na tim zajedničkim načelima ocjenjivanja i primjenjuju se na programe potpore i pojedinačne potpore koje je potrebno prijaviti.

Poglavlje 2. Područje primjene i definicije**2.1. Učinak ZPP-a i politike ruralnog razvoja na područje primjene**

- (13) U skladu s člankom 42. Ugovora, u mjeri u kojoj se to odnosi na poljoprivredne proizvode navedene u Prilogu I. Ugovoru, pravila o državnim potporama utvrđena u člancima od 107. do 109. Ugovora primjenjuju se samo u onoj mjeri koju utvrde Europski parlament i Vijeće.
- (14) Kao opće pravilo, u skladu s člankom 211. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1308/2013, pravila o državnim potporama primjenjuju se na proizvodnju i trgovinu poljoprivrednih proizvoda. ► **MI** Međutim predviđena su razna odstupanja od tog općeg načela, koja su među ostalim utvrđena u članku 23. Uredbe (EU) br. 228/2013, članku 17. Uredbe (EU) br. 229/2013, članku 13. Uredbe (EU) br. 1307/2013, članku 211. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013 i članku 27. Uredbe (EU) br. 1144/2014. ◀

⁽¹²⁾ COM(2010) 2020 završna verzija.⁽¹³⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija (COM(2011) 21 završna verzija).⁽¹⁴⁾ COM (2012) 209 od 8.5.2012.

▼ B

- (15) U pogledu potpora za ruralni razvoj, opće načelo primjenjivosti pravila o državnim potporama u tom kontekstu utvrđeno je u članku 81. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1305/2013. Međutim, člankom 81. stavkom 2. i člankom 82. te Uredbe određuje se da se pravila o državnim potporama ne primjenjuju na plaćanja država članica na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 i u skladu s njom ili na dodatno financiranje na nacionalnoj razini u okviru članka 42. Ugovora.
- (16) Stoga se pravila o državnim potporama ne primjenjuju na sufinanciranje potpore ruralnom razvoju (i dio iz EPFRR-a i nacionalni dio) niti na dodatno financiranje na nacionalnoj razini kojim se dopunjuje ta potpora ako se predmetna mjera odnosi na poljoprivrednu aktivnost koja je obuhvaćena područjem primjene članka 42. Ugovora i dio je programa ruralnog razvoja.
- (17) Međutim, pravila o državnim potporama u cijelosti se primjenjuju na sve sufinancirane mjere potpore (i dio iz EPFRR-a i nacionalni dio) i na dodatno nacionalno financiranje takvih mjera koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora, a predviđene su Uredbom (EU) br. 1305/2013 u sljedećim slučajevima: (a) mjere potpore aktivnostima u ruralnim područjima i (b) mjere za šumarstvo.
- (18) Ako država članica namjerava isključivo nacionalnim sredstvima (tj. bez sufinanciranja iz EPFRR-a) financirati mjeru osmišljenu uglavnom u skladu s uvjetima određene mjere ruralnog razvoja („mjera slična mjeri ruralnog razvoja”), pravila o državnim potporama primjenjuju se u cijelosti, neovisno o tome je li mjera obuhvaćena područjem primjene članka 42. Ugovora ili nije.

2.2. Područje primjene

- (19) Komisija će primjenjivati ove smjernice na programe potpora i na pojedinačne potpore.
- (20) Ove se smjernice primjenjuju na državne potpore za primarnu poljoprivrednu proizvodnju, preradu poljoprivrednih proizvoda u poljoprivredne proizvode i stavljanje poljoprivrednih proizvoda na tržište.
- (21) Na temelju općih zapažanja iz dijela I. odjeljka 2.1. ovih smjernica, kako bi se osigurala sukladnost s politikom ruralnog razvoja i postiglo pojednostavnjenje radi lakšeg poštovanja pravila o državnim potporama, u ove je smjernice primjereno uključiti i određene mjere ruralnog razvoja koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora, bilo da se sufinanciraju iz EPFRR-a ili dodatnim nacionalnim financiranjem, te mjere slične mjerama ruralnog razvoja koje se financiraju isključivo nacionalnim sredstvima. Stoga se u ovim smjernicama, uz sektor poljoprivrede, navode i kriteriji spojivosti za državne potpore sektoru šumarstva i potpore poduzetnicima koji djeluju u ruralnim područjima koje inače nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora.

▼B

- (22) Komisija će pri ispitivanju državnih potpora i njihove spojivosti s općim načelima o državnim potporama uzeti u obzir, u mjeri u kojoj je to moguće, uvjete utvrđene u Uredbi (EU) br. 1305/2013 i njezinim provedbenim odredbama i delegiranom aktu.
- (23) S obzirom na gore navedena razmatranja, ovim su smjericama obuhvaćene sljedeće kategorije potpora:
- (a) mjere u sektoru poljoprivrede koje se financiraju isključivo nacionalnim sredstvima i sastoje se od:
- i. mjera sličnih mjerama ruralnog razvoja koje su izvan okvira programa ruralnog razvoja (dio II. odjeljak 1.1. ovih smjernica);
 - ii. mjera različitih od navedenih u alineji i. koje nisu obuhvaćene područjem primjene Uredbe (EU) br.1305/2013, kao što su neke mjere upravljanja rizikom i kriznim situacijama, potpore sektoru stočarstva i određene promotivne mjere (dio II. odjeljci 1.2. i 1.3. ovih smjernica);
- (b) potpore sektoru šumarstva, koje se mogu:
- i. dodijeliti u okviru programa ruralnog razvoja ili kao dodatno nacionalno financiranje takve mjere ruralnog razvoja (dio II. odjeljci 2.1. do 2.7. ovih smjernica);
 - ii. financirati isključivo nacionalnim sredstvima, u obliku
 - mjera u šumarstvu sličnih mjerama ruralnog razvoja predviđenih u Uredbi (EU) br.1305/2013 koje se dodjeljuju u skladu s uvjetima iz ovih smjernica (dio II. odjeljci od 2.1. do 2.7. ovih smjernica);
 - ostalih potpora u sektoru šumarstva s ciljevima povezanim s ekološkim, zaštitnim i rekreacijskim funkcijama (dio II. odjeljak 2.8. ovih smjernica);
 - potpora u sektoru šumarstva usklađenih s mjerama potpore poljoprivredi (dio II. odjeljak 2.9. ovih smjernica);
- (c) potpore poduzetnicima koji djeluju u ruralnim područjima, koje se mogu dodijeliti kao:
- i. mjere potpore obuhvaćene programom ruralnog razvoja, koje se sufinanciraju iz EPFRR-a na temelju Uredbe (EU) br.1305/2013 i sukladne su s njom, ako je mjera državne potpore koju je potrebno prijaviti istovjetna mjeri iz programa ruralnog razvoja (dio II. poglavlje 3. ovih smjernica); ili
 - ii. dodatno nacionalno financiranje mjere u okviru programa ruralnog razvoja (dio II. poglavlje 3. ovih smjernica).

▼B

- (24) Potpore lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1303/2013 te članaka 42. do 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 povezane s pojedinačnim projektima koje osmišljavaju i izvode lokalna partnerstva kako bi riješila specifične lokalne probleme, mogu biti obuhvaćene ovim smjernicama u mjeri u kojoj ispunjavaju uvjete povezanih mjera ruralnog razvoja kako je utvrđeno ovim smjernicama.
- (25) Ove se smjernice u načelu primjenjuju na potpore MSP-ovima i velikim poduzećima. Velika su poduzeća uglavnom manje podložna utjecajima tržišnih nedostataka nego MSP-ovi. Osim toga, veća je vjerojatnost da će velika poduzeća u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima igrati značajnu ulogu na tržištu, pa stoga, u posebnim slučajevima, potpora dodijeljena velikim poduzećima može osobito narušiti tržišno natjecanje i trgovinu na unutarnjem tržištu. Budući da bi potpore velikim poduzećima u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima i ostalim velikim poduzećima mogle na sličan način narušiti tržišno natjecanje, pravila o državnim potporama za velika poduzeća u ovim smjernicama trebala bi biti usklađena s općim pravilima o državnim potporama te bi se na njih trebala primjenjivati zajednička načela ocjenjivanja koja su utvrđena u dijelu I. poglavlju 3. ovih smjernica. Ne dovodeći u pitanje ta zajednička načela ocjenjivanja, kada je riječ o mjerama ruralnog razvoja, pravila o državnim potporama za velika poduzeća trebala bi radi dosljednosti i usklađenosti s politikom ruralnog razvoja uskladiti s odgovarajućim pravilima iz Uredbe (EU) br. 1305/2013. U pogledu mjera potpore za sektor stočarstva, koje nisu obuhvaćene područjem primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013, Komisija i dalje smatra da velika poduzeća trebaju biti u mogućnosti sama financirati troškove tih mjera. Potpore u sektoru stočarstva trebaju stoga biti ograničene na MSP-ove.
- (26) Poduzetnici u teškoćama⁽¹⁵⁾ u načelu su isključeni iz područja primjene ovih smjernica. Komisija smatra da se poduzetnici u financijskim poteškoćama, s obzirom na to da je u opasnosti sam njihov opstanak, ne mogu smatrati odgovarajućim sredstvom za promoviranje drugih ciljeva javne politike sve dok nije osigurana njihova održivost. Stoga će se u slučaju kada je korisnik potpore u financijskim teškoćama u smislu točke (35) podtočke 15. potpora procijeniti u skladu sa Smjernicama Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzeća u teškoćama⁽¹⁶⁾, kako su izmijenjene ili zamijenjene. To se načelo ne primjenjuje na potporu za nadoknadu štete

⁽¹⁵⁾ Vidi definiciju poduzetnika u teškoćama u točki (35) podtočki 15.

⁽¹⁶⁾ SL C 244, 1.10.2004., str. 2. Kako su produljene u SL C 156, 9.7.2009., str. 3. i SL C 296, 2.10.2012., str. 3.

▼B

nastale zbog elementarnih nepogoda i izvanrednih događaja iz dijela II. odjeljaka 1.2.1.1. i 2.1.3. ovih smjernica, koja je spojiva s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 2. točkom (b) Ugovora. ►**M1** Ako su financijske teškoće poduzetnika u sektoru poljoprivrede i šumarstva prouzročene rizičnim događajem iz dijela II. odjeljaka 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.5., 2.1.3., 2.8.1. ili 2.8.5. ovih smjernica, potpora za nadoknadu ili uklanjanje gubitaka ili štete prouzročene takvim rizičnim događajima te za pokriće troškova iskorjenjivanja nametnika bilja može se dodijeliti u skladu s ovim smjernicama i može se još uvijek ocijeniti spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora. Osim toga, kada je riječ o potporama za uništenje i uklanjanje uginule stoke iz odjeljka 1.2.1.4. i potporama za mjere kontrole i iskorjenjivanja u slučaju bolesti životinja iz točke 375. odjeljka 1.2.1.3. dijela II ovih smjernica, u određenim uvjetima zbog razloga zaštite javnog zdravlja, a imajući u vidu izvanredne okolnosti, ne bi trebalo uzimati u obzir gospodarsko stanje poduzetnika. ◀

- (27) Pri ocjenjivanju potpore odobrene poduzetniku koji podliježe neizvršenom nalogu za povrat sredstava izdanom nakon prethodne odluke Komisije kojom je potpora proglašena nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem, Komisija će uzeti u obzir iznos potpore koji još nije vraćen⁽¹⁷⁾. ►**M1** To se ne primjenjuje na potporu za uklanjanje štete nastale zbog elementarnih nepogoda i izvanrednih događaja u skladu s člankom 107. stavkom 2. točkom (b) Ugovora. ◀
- (28) Komisija neće odobriti potpore za aktivnosti vezane uz izvoz u treće zemlje ili u države članice koje bi bile izravno povezane s izvezenim količinama, potpore uvjetovane time da se prednost daje uporabi domaće robe u odnosu na uporabu uvezene robe ili potpore za uspostavljanje i rad distribucijske mreže ili za pokrivanje izdataka povezanih s izvoznim aktivnostima. Potpora za troškove sudjelovanja na trgovinskim sajmovima ili za troškove studija ili savjetodavnih usluga potrebnih za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište u načelu ne predstavlja izvoznu potporu.
- (29) Države članice se podsjećaju da je potrebno prijaviti sustav financiranja, npr. parafiskalnim nametima, ako je taj sustav sastavni dio mjere potpore (vidi točke 41. do 44. u predmetu T-275/11)⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁷⁾ U vezi s tim vidi spojene predmete T-244/93 i T-486/93, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH protiv Komisije, [1995.] ECR II-02265.

⁽¹⁸⁾ Predmet T-275/11 Télévision française 1 (TF1) protiv Komisije [2013] ECR; Vidi među ostalim predmet C-174/02 Streekgewest Westelijk Noord-Brabant [2005], ECR I-85; predmet C-526/04 Laboratoires Boiron [2006] ECR I-7529; spojene predmete C-78/90, C-79/90, C-80/90, C-81/90, C-82/90 i C-83/90 Compagnie commerciale de l'Ouest protiv Receveur principal des douanes de La Pallice-Port [1992], ECR I-1847; predmet C-234/99 Niels Nygård v. Svineafgiftsfonden i Ministeriet for Fødevarer [2002] ECR I-3657.

▼B

- (30) Komisija će sve mjere potpore koje nisu obuhvaćene ovim smjernicama ni drugim mjerodavnim pravilima o državnim potporama ocijeniti od slučaja do slučaja izravno na temelju članka 107. stavka 3. Ugovora, uzimajući u obzir pravila utvrđena u člancima 107., 108., i 109. Ugovora, ZPP i, po analogiji, ove smjernice ako je to moguće. Države članice koje prijavljuju državne potpore koja nisu obuhvaćene područjem primjene ovih smjernica moraju dokazati da predmetne državne potpore udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja kako su utvrđena u dijelu I. poglavlju 3. ovih smjernica. Komisija će odobriti takve mjere samo ako njihov pozitivan doprinos razvoju sektora očito premašuje rizike narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu i utjecaja na trgovinu među državama članicama.

2.3. **Horizontalna pravila i instrumenti potpore koji se primjenjuju na sektor poljoprivrede i šumarstva te na ruralna područja**

- (31) U načelu, radi racionalizacije pravila o državnim potporama te zbog sličnosti između poduzetnika koji djeluju u sektoru poljoprivrede i šumarstva i u ruralnim područjima s ostalim poduzetnicima, na sektore obuhvaćene ovim smjernicama primjenjuju se opći instrumenti za državne potpore kojima se utvrđuju kriteriji spojivosti potpora. To se posebno odnosi na Smjernice Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzeća u teškoćama, Okvir za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije⁽¹⁹⁾, kako je izmijenjen ili zamijenjen, Smjernice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020.⁽²⁰⁾, kako su izmijenjene ili zamijenjene, Smjernice EU-a o primjeni pravila o državnim potporama u odnosu na brzi razvoj širokopojsnih mreža⁽²¹⁾, kako su izmijenjene ili zamijenjene, Smjernice o državnim potporama za promicanje rizičnih financijskih ulaganja⁽²²⁾, kako su izmijenjene ili zamijenjene, komunikaciju Komisije „Kriteriji za analizu sukladnosti predmeta koji uključuju državne potpore za izobrazbu i podliježu pojedinačnoj prijavi”⁽²³⁾, kako je izmijenjena ili zamijenjena, komunikaciju Komisije „Kriteriji za analizu sukladnosti državnih potpora za radnike u nepovoljnom položaju i radnike s invaliditetom, koje podliježu pojedinačnoj prijavi”⁽²⁴⁾, kako je izmijenjena ili zamijenjena, te instrumente povezane s uslugama od općeg gospodarskog interesa⁽²⁵⁾.

⁽¹⁹⁾ SL C 198, 27.6.2014., str. 1.

⁽²⁰⁾ Tekst kako je donesen 9.4.2014. dostupan je na: http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/legislation_en.html

⁽²¹⁾ SL C 25, 26.1.2013., str. 1.

⁽²²⁾ SL C 19, 22.1.2014., str. 4.

⁽²³⁾ SL C 188, 11.8.2009., str. 1.

⁽²⁴⁾ SL C 188, 11.8.2009., str. 6.

⁽²⁵⁾ Vidi Odluku Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknade za pružanje javnih usluga koje se dodjeljuju određenim poduzetnicima kojima je povjerenje obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (SL L 7, 11.1.2012., str. 3.) i Okvir Europske unije za državne potpore u obliku naknade za pružanje javnih usluga (SL C 8, 11.1.2012., str. 15.).

▼ **B**

- (32) Prethodno spomenuti horizontalni instrumenti primjenjuju se na proizvodnju, preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda ako u ovim smjernicama nisu utvrđena posebna pravila. Ovim se smjernicama predviđaju posebne mjere potpore za zaštitu okoliša, kao što su potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama te dobrobiti životinja (dio II. odjeljak 1.1.5.), potpore za nedostatke povezane s područjima unutar mreže Natura 2000 i Okvirnom direktivom o vodama⁽²⁶⁾ (dio II. odjeljak 1.1.6.) te potpore za ekološki uzgoj (dio II. odjeljak 1.1.8). Potpore za ulaganja u svrhu ostvarivanja ciljeva zaštite okoliša u području primarne poljoprivredne proizvodnje ocjenjuju se u skladu s pravilima koja su navedena u dijelu II. odjeljku 1.1.1.1. ovih smjernica. Potpore za zaštitu okoliša u korist poduzetnika koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda ocjenjuju se spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako ispunjavaju uvjete iz Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020. Potpore za ulaganja u štednju energije, biogorivo i energiju iz obnovljivih izvora isključene su iz područja primjene dijela II. poglavlja 2. i 3. ovih smjernica jer takve potpore moraju biti u skladu sa Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020., osim ako su oslobođene od obveze prijave. Međutim, potpore za ulaganja u vezi s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom povezanom s proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora ili s proizvodnjom biogoriva na gospodarstvima mogu biti obuhvaćene područjem primjene ovih smjernica uz uvjet da ta proizvodnja ne premašuje prosječnu godišnju potrošnju goriva ili energije dotičnog poljoprivrednog gospodarstva (odjeljak 1.1.1.1.).
- (33) Smjernice o regionalnim državnim potporama za razdoblje 2014. – 2020.⁽²⁷⁾ ne primjenjuju se na potpore za proizvodnju primarnih poljoprivrednih proizvoda zbog specifičnih značajki tog sektora. Međutim, primjenjuju se na preradu poljoprivrednih proizvoda i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda u mjeri predviđenoj ovim smjernicama.
- (34) I opća pravila o državnim potporama i posebne odredbe ovih smjernica mogu se odnositi na poduzetnike koji djeluju u sektoru šumarstva ili u ruralnim područjima. Ako je to primjenjivo, potpora poduzetnicima koji djeluju u sektoru šumarstva ili u ruralnim područjima može se ocijeniti spojivom prema uvjetima i u skladu s općim pravilima Unije o državnim potporama (posebice Smjernicama o regionalnim državnim potporama za razdoblje 2014. – 2020., Okvirom za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije te Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020.).

⁽²⁶⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike („Okvirna direktiva o vodama”) (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

⁽²⁷⁾ SL C 209, 23.7.2013., str. 1.

▼B**2.4. Definicije**

(35) Za potrebe ovih Smjernica:

1. „potpora” znači svaka mjera koja ispunjava sve kriterije utvrđene u članku 107. stavku 1. Ugovora;
2. „sektor poljoprivrede” znači svi poduzetnici koji se bave primarnom proizvodnjom, preradom ili stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda;
3. „poljoprivredni proizvod” znači proizvodi navedeni u Prilogu I. Ugovoru, osim proizvoda ribarstva i akvakulture navedenih u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁸⁾;
4. „program potpora” znači svaki akt na temelju kojeg se mogu, bez potrebe za daljnjim provedbenim mjerama, dodjeljivati pojedinačne potpore poduzetnicima koji su utvrđeni u aktu na općenit i apstraktan način te svaki akt na temelju kojeg se potpora koja nije povezana s određenim projektom može dodijeliti jednom poduzetniku ili više njih na neodređeno razdoblje i/ili u neodređenom iznosu;
5. „najudaljenije regije” znači regije iz članka 349. prvog stavka Ugovora;
6. „manji egejski otoci” znači manji otoci iz članka 1. stavka 2. Uredbe (EU) br. 229/2013 ⁽²⁹⁾;
7. „program ruralnog razvoja” znači program ruralnog razvoja kako je predviđen člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1305/2013;
8. „poljoprivredna djelatnost” znači proizvodnja, prerada i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda;
9. „šuma” znači površina zemljišta koja obuhvaća više od 0,5 hektara, sa stablima višim od 5 metara i krošnjama koje pokrivaju više od 10 % površine, ili stablima koja mogu doseći te vrijednosti *in situ* i ne uključuje zemljište koje se u prvom redu koristi kao poljoprivredno ili urbano zemljište. Države članice ili regije mogu izabrati primjenu druge definicije šume na temelju postojećeg nacionalnog zakonodavstva ili evidencijskog sustava. Države članice ili regije moraju tu definiciju navesti u prijavi, a ako se ona odnosi na mjeru ruralnog razvoja, treba je navesti u programu ruralnog razvoja;

⁽²⁸⁾ Uredba (EU) br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture, izmjeni uredbi Vijeća (EZ) br. 1184/2006 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000 (SL L 354, 28.12.2013., str. 1.).

⁽²⁹⁾ Uredba (EU) br. 229/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2013. o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u korist manjih egejskih otoka i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1405/2006 (SL L 78, 20.3.2013., str. 41.).

▼ B

10. „primarna poljoprivredna proizvodnja” znači proizvodnja proizvoda iz tla ili stočarstva navedenih u Prilogu I. Ugovoru bez obavljanja dodatnih postupaka kojima bi se promijenila priroda tih proizvoda;
11. „prerada poljoprivrednih proizvoda” znači svi postupci na poljoprivrednom proizvodu čiji je rezultat proizvod koji je i sâm poljoprivredni proizvod, osim djelatnosti na poljoprivrednim dobrima koje su neophodne za pripremu životinjskih ili biljnih proizvoda za prvu prodaju;
12. „stavlanje na tržište poljoprivrednih proizvoda” znači držanje ili izlaganje u svrhu prodaje, ponuda na prodaju, isporuka ili bilo koji drugi način stavljanja na tržište, osim prve prodaje preprodavačima ili prerađivačima koju obavlja primarni proizvođač i svake djelatnosti kojom se proizvod priprema za takvu prvu prodaju; prodaja krajnjim potrošačima koju obavlja primarni proizvođač smatra se stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda ako se odvija u zasebnima za to predviđenim prostorijama;
13. „MSP” ili „mikro, mala i srednja poduzeća” znači poduzetnici koji ispunjavaju kriterije utvrđene u Prilogu I. Uredbi Komisije (EU) br. 702/2014 ⁽³⁰⁾;
14. „velika poduzeća” znači poduzetnici koji ne ispunjavaju kriterije iz Priloga I. Uredbi (EU) br. 702/2014;
15. „poduzetnik u teškoćama” znači poduzetnik na kojeg se odnosi najmanje jedna od sljedećih okolnosti:
 - (a) u slučaju društva s ograničenom odgovornošću (osim MSP-ova koji postoje manje od tri godine), ako je više od polovice njegova upisanog temeljnog kapitala izgubljeno uslijed akumuliranih gubitaka. To je slučaj kada se oduzimanjem akumuliranih gubitaka od pričuva (te svih ostalih elemenata koji se općenito smatraju dijelom vlastitih sredstava društva) dobije negativan kumulativni iznos koji prelazi polovinu upisanog temeljnog kapitala. Za potrebe ove odredbe „društvo s ograničenom odgovornošću” posebice se odnosi na vrste društva navedene u Prilogu I. Direktivi 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³¹⁾, a „temeljni kapital” obuhvaća, kada je to relevantno, i sve premije na dionice;

⁽³⁰⁾ Uredba Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. Lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 1857/2006 (SL L 193, 1.7.2014., str. 1.).

⁽³¹⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvještajima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

▼ B

- (b) u slučaju trgovačkog društva u kojem su bar neki članovi neograničeno odgovorni za dugove društva (osim MSP-ova koji postoje manje od tri godine), ako je više od polovice njegova kapitala prikazanog u financijskim izvještajima izgubljeno uslijed akumuliranih gubitaka. Za potrebe ove odredbe „društvo u kojem su bar neki članovi neograničeno odgovorni za dugove društva” posebice se odnosi na vrste društva navedene u Prilogu II. Direktivi Vijeća 2013/34/EU;
 - (c) ako se nad poduzetnikom provodi cjelokupni stečajni postupak ili on ispunjava kriterije u skladu s nacionalnim pravom da se nad njim provede cjelokupni stečajni postupak na zahtjev vjerovnika;
 - (d) ako je poduzetnik primio potporu za sanaciju, a još nije vratio zajam ili okončao jamstvo ili je primio potporu za restrukturiranje, a još podliježe planu restrukturiranja;
 - (e) u slučaju poduzetnika koji nije MSP, ako je tijekom zadnje dvije godine:
 - (i) omjer knjigovodstvenog duga i vlasničkog kapitala poduzetnika bio veći od 7,5; i
 - (ii) koeficijent pokriva kamata poduzetnika prije troškova, poreza i amortizacije bio manji od 1,0.
16. „poljoprivredno gospodarstvo” znači jedinica koja se sastoji od zemljišta, prostora i opreme koji se upotrebljavaju za primarnu poljoprivrednu proizvodnju;
17. „intenzitet potpore” znači bruto iznos potpore izražen kao postotak prihvatljivih troškova, prije odbitka poreza ili drugih naknada;
18. „pojedinačna potpora” znači jednokratna potpora i potpora dodijeljena pojedinačnim korisnicima na temelju programa potpora;
19. „jednokratna potpora” znači potpora koja nije dodijeljena na temelju programa potpora;
20. „bruto ekvivalent bespovratnog sredstva” znači iznos potpore ako je korisniku dodijeljena u obliku bespovratnog sredstva, prije odbitka poreza ili drugih naknada;
21. „datum dodjele potpore” znači datum na koji je korisnik stekao zakonsko pravo na potporu na temelju primjenjivog nacionalnog prava.
22. „skupina i organizacija proizvođača” znači skupina ili organizacija koja se osniva u svrhu:
- (a) prilagodbe proizvodnje i proizvoda proizvođača koji su članovi te skupine ili organizacije proizvođača zahtjevima tržišta; ili

▼B

- (b) zajedničkog plasiranja robe na tržište uključujući pripremu za prodaju, centralizaciju prodaje i ponude kupcima na veliko; ili
 - (c) stvaranja zajedničkih pravila o informacijama o proizvodnji, osobito u pogledu ubiranja plodova i dostupnosti; ili
 - (d) drugih aktivnosti koje mogu provoditi skupine ili organizacije proizvođača, kao što su razvoj vještina poslovanja i stavljanja na tržište te organizacija i olakšavanje postupaka inovacije;
23. „povratni predujam” znači zajam za projekt koji se isplaćuje u jednom ili više obroka, a uvjeti njegova povrata ovise o rezultatu projekta;
24. „nametnici bilja” znači štetni organizmi kako su definirani u članku 2. stavku 1. točki (e) Direktive Vijeća 2000/29/EZ ⁽³²⁾;
25. „početak rada na projektu ili aktivnosti” znači početak aktivnosti ili građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prva preuzeta pravno obvezujuća obveza u smislu naruđbe opreme ili korištenja usluga ili bilo koja druga obveza kojom projekt ili aktivnost postaju ireverzibilni, ovisno o tome što je ranije; kupnja zemljišta i pripremni radovi kao što su ishođenje dozvola i izrada studija izvedivosti ne smatraju se početkom rada ili aktivnosti. Kupnja zemljišta iz točke (144)(a) druge rečenice, točke (502)(a) druge rečenice i točke(635)(a)u kojoj prihvatljivi troškovi za kupnju zemljišta iznose 100 % prihvatljivih troškova ulaganja smatra se početkom rada na projektu ili aktivnosti;
26. „program koji je nasljednik poreznih programa” znači program u obliku poreznih pogodnosti koji je izmijenjena verzija prethodno postojećeg programa u obliku poreznih pogodnosti i kojim se taj prethodno postojeći program zamjenjuje;
27. „uginula stoka” znači životinje koje su eutanazirane na temelju konačne dijagnoze ili bez nje odnosno koje su uginule, uključujući mrtvookočene i neokočene životinje, na imanju ili na bilo kakvom posjedu odnosno tijekom prijevoza, ali koje nisu zaklane radi prehrane ljudi;
28. „zaštićena životinja” znači svaka životinja koja je zaštićena zakonodavstvom Unije ili nacionalnim zakonodavstvom;
29. „mladi poljoprivrednik” znači osoba koja nije starija od 40 godina u trenutku predaje zahtjeva za potporu, koja posjeduje odgovarajuća stručne vještine i znanja te po prvi put na jednom poljoprivrednom gospodarstvu preuzima dužnost upravitelja tog poljoprivrednog gospodarstva;

⁽³²⁾ Direktiva Vijeća 2000/29/EZ od 8. svibnja 2000. o zaštitnim mjerama protiv unošenja u Zajednicu organizama štetnih za bilje ili biljne proizvode i protiv njihovog širenja unutar Zajednice (SL L 169, 10.7.2000., str. 1.).

▼ B

30. „veliki projekt ulaganja” znači ulaganje u ruralna područja iz dijela II. poglavlja 3. ovih smjernica gdje prihvatljivi troškovi premašuju 50 milijuna EUR, izračunano na temelju cijena i tečaja na dan dodjele potpore;
31. „prilagođeni iznos potpore” znači najveći dopušteni iznos potpore za veliki projekt ulaganja, izračunan prema sljedećoj formuli: maksimalni iznos potpore = $R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$, pri čemu je R maksimalni intenzitet potpore koji se primjenjuje na predmetnom području, isključujući uvećani intenzitet potpore za MSP-ove. B je dio prihvatljivih troškova između 50 milijuna EUR i 100 milijuna EUR. C je dio prihvatljivih troškova iznad 100 milijuna EUR;
32. „materijalna imovina” znači imovina koja se sastoji od zemljišta, građevina i postrojenja te strojeva i opreme;
33. „nematerijalna imovina” znači imovina koja nema fizički ili financijski oblik, na primjer patenti, licencije, znanje i iskustvo ili druga vrsta intelektualnog vlasništva;
34. „nepovoljne klimatske prilike koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom” znači nepovoljni vremenski uvjeti, kao što su mraz, oluje i tuča, leđ, jaka ili dugotrajna kiša ili velika suša, koji unište više od 30 % prosjeka proizvodnje izračunanog na temelju prethodnog trogodišnjeg razdoblja ili trogodišnjeg prosjeka na temelju prethodnog petogodišnjeg razdoblja, ne uzimajući u obzir najveću i najmanju vrijednost;
35. „druge nepovoljne klimatske prilike” znači nepovoljni vremenski uvjeti koji ne ispunjavaju uvjete iz točke (35) podtočke 34. ovih smjernica;
36. „okolišni incident” znači specifična pojava zagađenja, onečišćenja ili degradacije kvalitete okoliša koja je vezana uz specifičan događaj i ograničenog je zemljopisnog područja, koja uništi više od 30 % prosječne godišnje proizvodnje poduzetnika u poljoprivrednom sektoru ostvarene u prethodnom trogodišnjem razdoblju ili trogodišnjeg prosjeka proizvodnje u prethodnom petogodišnjem razdoblju, ne uzimajući u obzir najveću i najmanju vrijednost. Ne obuhvaća opće okolišne rizike koji nisu povezani s određenim događajem, kao što su klimatske promjene ili atmosfersko onečišćenje;
37. „katastrofalan događaj” znači nepredviđena pojava biotičke ili abiotičke naravi nastala ljudskim djelovanjem koja dovodi do značajnih poremećaja u šumskim strukturama, uzrokujući s vremenom znatnu gospodarsku štetu sektoru šumarstva;

▼B

38. „standard Unije” znači propisani standard utvrđen u zakonodavstvu Unije kojim se određuje razina koju pojedini poduzetnici moraju ostvariti, osobito u pogledu zaštite okoliša, higijene i dobrobiti životinja; prema tome, standardi i ciljevi određeni na razini Unije koji su obvezujući za države članice, ali ne i za pojedinačne poduzetnike ne smatraju se standardima Unije;
39. „neproduktivno ulaganje” znači ulaganje koje ne dovodi do znatnog povećanja vrijednosti ili profitabilnosti gospodarstva;
40. „ulaganja za usklađivanje sa standardom Unije” znači ulaganja koja se provode radi usklađivanja sa standardom Unije nakon isteka prijelaznog razdoblja predviđenog zakonodavstvom Unije;
41. „savjet” znači kompletno savjetovanje pruženo u okviru jednog ugovora;
42. „matična knjiga” znači bilo koja knjiga, registar, datoteka ili medij za pohranu podataka:
- (a) koji vodi organizacija ili udruženje uzgajivača koje je službeno priznala država članica u kojoj je organizacija ili udruženje uzgajivača osnovano; i
 - (b) u koji su unesene ili upisane čistokrvne rasplodne životinje određene pasmine i navedeni njihovi predci;
43. „aktivni poljoprivrednik” znači aktivni poljoprivrednik u smislu članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013;
44. „slabije razvijene regije” znači regije u kojima je bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku manji od 75 % prosječnog BDP-a u EU-27;
45. „EU-25” znači 25 država članica Unije koje su bile države članice Unije u svibnju 2005.;
46. „EU-27” znači 27 država članica Unije koje su bile države članice Unije u siječnju 2007.;
47. „kapitalni radovi” znači radovi koje poljoprivrednik poduzima sam ili ih poduzimaju njegovi radnici, čime se stvara vrijednost;
48. „mala infrastruktura” znači infrastruktura kojoj su prihvatljivi troškovi ograničeni na 2 milijuna EUR;
49. „biogorivo proizvedeno iz prehrambenih sirovina” znači biogorivo iz žitarica i ostalih kultura bogatih škrobom, šećernih kultura i uljarica kako je utvrđeno u Komisijinu prijedlogu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 98/70/EZ o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva i izmjeni Direktive 2009/28/EZ o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora ⁽³³⁾;

⁽³³⁾ COM (2012) 595, 17.10.2012.

▼B

50. „poljoprivredna površina” znači bilo koja površina koja se koristi kao obradivo zemljište, trajni travnjak, trajni pašnjak ili trajni nasad kako je utvrđeno u članku 4. Uredbe (EU) br. 1307/2013;
51. „drugi upravitelj zemljišta” znači poduzetnik koji upravlja zemljištem različit od poduzetnika u poljoprivrednom sektoru;
52. „transakcijski trošak” znači dodatni trošak povezan s ispunjavanjem obveze koji se ne može izravno pripisati njezinoj provedbi ili nije uključen u troškove ili izgubljeni prihod koji se izravno nadoknađuju, a koji se može izračunati na temelju standardnih troškova;
53. za potrebe očuvanja genetskih resursa u poljoprivredi i šumarstvu:
- (a) „očuvanje *in situ*” u poljoprivredi znači očuvanje genetskog materijala u ekosustavima i prirodnim staništima te održavanje i obnavljanje vrsta ili divljih pasmina sposobnih za opstanak u njihovu prirodnom okruženju, a u slučaju udomaćenih životinjskih pasmina ili uzgojenih biljnih vrsta, u kultiviranom okruženju u kojemu su razvile svoja specifična svojstva;
 - (b) „očuvanje *in situ*” u šumarstvu znači očuvanje genetskog materijala u ekosustavima i prirodnim staništima te održavanje i obnavljanje vrsta sposobnih za opstanak u njihovu prirodnom okruženju;
 - (c) „očuvanje na poljoprivrednom gospodarstvu ili šumarskom gospodarstvu” znači očuvanje *in situ* i razvoj na razini poljoprivrednog gospodarstva ili šumarskoga gospodarstva;
 - (d) „očuvanje *ex situ*” znači očuvanje genetskog materijala za poljoprivredu ili šumarstvo izvan njegova prirodnog staništa;
 - (e) „zbirka *ex situ*” znači zbirka genetskog materijala za poljoprivredu ili šumarstvo koja se drži izvan njegova prirodnog staništa;
54. „prehrambeni proizvodi” znači prehrambeni proizvodi koji nisu poljoprivredni proizvodi i navedeni su u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁴⁾;
55. „fiksni troškovi nastali sudjelovanjem u programu kvalitete” znači troškovi nastali pristupanjem programu kvalitete koji prima potporu i godišnji doprinos za sudjelovanje u tom programu, uključujući, prema potrebi, izdatke za kontrole koje se obavljaju u svrhu provjere sukladnosti sa specifikacijama programa kvalitete;
56. „kratki lanac opskrbe” znači lanac opskrbe koji uključuje ograničeni broj gospodarskih subjekata, posvećen suradnji, lokalnom gospodarskom razvoju i bliskim zemljopisnim i društvenim vezama između proizvođača, prerađivača i potrošača;

⁽³⁴⁾ Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode (SL L 343, 14.12.2012., str. 1.).

▼ B

57. „član poljoprivrednog kućanstva” znači fizička ili pravna osoba ili skupina fizičkih ili pravnih osoba, neovisno o pravnom statusu skupine i njezinih članova određenom nacionalnim zakonodavstvom, osim radnika na poljoprivrednom gospodarstvu. Ako se pravna osoba ili skupina pravnih osoba smatra članom poljoprivrednog kućanstva, taj član mora obavljati poljoprivrednu djelatnost na poljoprivrednom gospodarstvu u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu;
58. „klaster” znači okupljanje neovisnih poduzetnika, uključujući novoosnovana poduzeća, mala, srednja i velika poduzeća te savjetodavna tijela i/ili istraživačke organizacije, u cilju poticanja gospodarske/inovativne aktivnosti promoviranjem intenzivnih interakcija, dijeljenja prostora i razmjene znanja i stručnog znanja te učinkovitim doprinosom prenošenju znanja, umrežavanju i širenju informacija među poduzetima u klasteru;
59. „mali gospodarski subjekt” znači mikro poduzeće kako je definirano u Preporuci Komisije 2003/361 ⁽³⁵⁾ ili fizička osoba koja ne obavlja gospodarsku djelatnost u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu;
60. „lokalna tržišta” znači:
- (a) tržišta koja se nalaze na udaljenosti od najviše 75 km od poljoprivrednog gospodarstva s kojeg proizvod potječe, unutar koje se moraju odvijati aktivnosti prerade i prodaje krajnjem potrošaču; ili
 - (b) tržišta za koja se u odgovarajućem programu ruralnog razvoja utvrđuje udaljenost u kilometrima od poljoprivrednoga gospodarstva s kojeg proizvod potječe, unutar koje se moraju odvijati aktivnosti prerade i prodaje krajnjem potrošaču; ili
 - (c) tržišta za koja je u odgovarajućem programu ruralnog razvoja predviđena opravdana zamjenska definicija;
61. „troškovi ispitivanja na transmisivnu spongiformnu encefalopatiju (TSE) i govedu spongiformnu encefalopatiju (BSE)” znači svi troškovi, uključujući troškove opreme za ispitivanje i troškove uzimanja, prijevoza, ispitivanja, pohranjivanja i uništavanja uzoraka, potrebnog uzorkovanja i laboratorijskog ispitivanja u skladu s Prilogom X. poglavljem C Uredbe (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁶⁾;

⁽³⁵⁾ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

⁽³⁶⁾ Uredba (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (SL L 147, 31.5.2001., str. 1.).

▼B

62. „ustanova za istraživanje i širenje znanja” znači subjekt (kao što su sveučilišta ili istraživački instituti, agencije za prijenos tehnologije, posrednici u inovaciji, fizičke osobe i/ili virtualni kolaborativni subjekti usmjereni na istraživanja), bez obzira na njegov pravni status (ustrojstvo na temelju javnog ili privatnog prava) ili način financiranja, čiji je prvenstveni cilj nezavisno provoditi temeljna istraživanja, industrijska istraživanja ili eksperimentalni razvoj kako je definirano u Okviru za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije i s rezultatima tih aktivnosti upoznati široku javnost u obliku predavanja, objavljivanja ili prenošenja znanja. Ako taj subjekt obavlja i gospodarske djelatnosti, financiranje, troškovi i prihodi od tih djelatnosti moraju se navesti zasebno. Poduzetnici koji imaju utjecaj na taj subjekt, na primjer kao imatelji udjela u njemu ili kao njegovi članovi, ne mogu imati povlašteni pristup njegovim istraživačkim kapacitetima ili rezultatima koje subjekt postiže;
63. „po tržišnim uvjetima” znači da se uvjeti transakcije među ugovornim strankama ne razlikuju od onih koji bi bili utvrđeni među nepovezanim poduzetnicima i ne sadržavaju elemente tajnog dogovora. Za svaku transakciju koja proizlazi iz otvorenog, transparentnog i bezuvjetnog postupka smatra se da zadovoljava načelo transakcije po tržišnim uvjetima;
64. „održivo upravljanje šumama” znači korištenje šuma i šumskih zemljišta na način i u mjeri kojima se održava njihova biološka raznolikost, produktivnost, regenerativni kapacitet, vitalnost i njihov sadašnji i budući potencijal za ispunjenje relevantnih ekoloških, gospodarskih i socijalnih funkcija na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini te kojima se ne uzrokuje šteta drugim ekosustavima;
65. „poljoprivredno-šumarski sustavi” znači sustavi korištenja zemljišta u kojima se stabla uzgajaju zajedno s poljoprivrednim kulturama na istom zemljištu;
66. „brzorastuća stabla” znači šuma kratke ophodnje gdje minimalno vrijeme prije sječe iznosi najmanje 8 godina i maksimalno vrijeme prije sječe iznosi najviše 20 godina;
67. „stabla za nasade kratkih ophodnji” znači vrste stabala obuhvaćene oznakom KN 0602 90 41 koje određuju države članice, a sastoje se od drvenastih, trajnih kultura čiji podanci ili panjevi ostaju u zemlji nakon sječe i iz kojih izbijaju nove mladice u sljedećoj sezoni te čiji maksimalni ciklus sječe određuju države članice, kako je utvrđeno u članku 4. stavku 1. točki (k) Uredbe (EU) br. 1307/2013;

▼ B

68. „rijetko naseljena područja” znači područja koja je Komisija priznala kao takva u pojedinačnim odlukama o kartama regionalnih potpora za razdoblje od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2020.;
69. „područja ,a” znači područja određena u odobroj karti regionalnih potpora za razdoblje od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2020. u skladu s odredbama članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora;
70. „područja ,c” znači područja određena u odobroj karti regionalnih potpora za razdoblje od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2020. u skladu s odredbama članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora;
71. „područje treće razine razvrstavanja prema NUTS-u” znači regija utvrđena na trećoj razini zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku u skladu s Uredbom (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁷⁾;
72. „područja ,c’ koja nisu unaprijed definirana” znači područja koja države članice same odrede kao područja ,c’, s time da države članice moraju dokazati da ta područja ispunjavaju određene socioekonomske kriterije i da su ta područja određena u odobroj karti regionalnih potpora za razdoblje od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2020. u skladu s odredbama članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora;
73. „bivša područja ,a” znači područja određena kao područja ,a’ u odobroj regionalnoj karti za razdoblje od 1. siječnja 2011. do 30. lipnja 2014.;
74. „karta regionalnih potpora” znači popis područja koja je odredila država članica u skladu s uvjetima utvrđenima u Smjernicama o regionalnim državnim potporama za razdoblje 2014. – 2020. i odobrila Komisija;
75. „prerada poljoprivrednih proizvoda u nepoljoprivredne proizvode” znači svaki postupak na poljoprivrednom proizvodu kojim nastaje proizvod koji nije poljoprivredni proizvod;
76. „plan evaluacije” znači dokument koji sadržava barem sljedeće elemente: ciljeve programa potpora koji se vrednuje, pitanja evaluacije, pokazatelje rezultata, predviđenu metodologiju za provedbu evaluacije, zahtjeve u pogledu prikupljanja podataka, predloženi vremenski okvir evaluacije, uključujući dan podnošenja završnog izvješća o evaluaciji, opis neovisnog tijela koje provodi evaluaciju ili kriterije za njegov odabir i načine osiguravanja javnosti evaluacije.

⁽³⁷⁾ Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) (SL L 154, 21.6.2003., str. 1.).

▼B**2.5. Potpora koju je potrebno prijaviti**

- (36) Ako su ispunjeni uvjeti iz članka 107. stavka 1. Ugovora, države članice moraju prijaviti Komisiji potporu u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora i ne smiju primijeniti predloženu mjeru sve dok se postupak ne okonča konačnom odlukom, osim mjera koje ispunjavaju uvjete utvrđene u uredbi o skupnom izuzeću.
- (37) Pojedinačne potpore koje se dodjeljuju na temelju programa potpora i dalje podliježu obvezi prijave u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora ako potpora premašuje sljedeće pragove za prijavu:
- (a) za pojedinačne potpore za ulaganja za preradu poljoprivrednih proizvoda i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda na temelju dijela II. odjeljka 1.1.1.4. ovih smjernica: prihvatljivi troškovi iznad 25 milijuna EUR ili ako bruto ekvivalent bespovratnog sredstva premašuje 12 milijuna EUR;
 - (b) za potpore za promotivne kampanje na temelju dijela II. odjeljka 1.3.2. ovih smjernica: promotivne kampanje s godišnjim proračunom višim od 5 milijuna EUR;
 - (c) za pojedinačne potpore za ulaganja koje se dodjeljuju na temelju dijela II. poglavlja 3. odjeljaka 3.1., 3.2., 3.6. i 3.10. ovih smjernica:

Intenzitet potpore	Prag prijave
10 %	7,5 milijuna EUR
15 %	11,25 milijuna EUR
25 %	18,75 milijuna EUR
35 %	26,25 milijuna EUR
50 % i više	37,5 milijuna EUR

Poglavlje 3. Zajednička načela ocjenjivanja

- (38) Kako bi ocijenila može li se prijavljena mjera potpore smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3 Ugovora, Komisija općenito analizira je li mjera potpore takva da osigurava da pozitivni učinci potpore povezani s ostvarenjem cilja od zajedničkog interesa premašuju njezine potencijalno negativne učinke na trgovinu i tržišno natjecanje.
- (39) U Komunikaciji o modernizaciji državnih potpora poziva se na utvrđivanje i definiranje zajedničkih načela primjenjivih na procjenu spojivosti svih mjera potpore koje Komisija provodi. U tu svrhu, Komisija će smatrati da je mjera potpore spojiva s Ugovorom samo ako ispunjava svaki od sljedećih kriterija:
- (a) doprinos jasno utvrđenom cilju od zajedničkog interesa: mjera državne potpore mora težiti cilju od zajedničkog interesa u skladu s člankom 107. stavkom 3. Ugovora;

▼ B

- (b) potreba za intervencijom države: mjera državne potpore mora biti usmjerena na situaciju u kojoj potpora može donijeti znatno poboljšanje koje tržište ne može samo postići, uz otklanjanje jasno utvrđenog tržišnog nedostatka;
 - (c) primjerenost mjere potpore: predložena mjera potpore mora biti odgovarajući instrument politike namijenjen ispunjavanju cilja od zajedničkog interesa;
 - (d) učinak poticaja: potporom se mora promijeniti ponašanje dotičnog poduzetnika ili dotičnih poduzetnika tako da se on bavi dodatnom djelatnošću kojom se ne bi bavio bez potpore ili bi se njome bavio na ograničen ili drugačiji način;
 - (e) razmjernost potpore (potpora ograničena na potreban minimum): iznos potpore mora biti ograničen na minimum potreban za poticanje aktivnosti u predmetnom sektoru);
 - (f) izbjegavanje velikih neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama: negativni učinci potpore moraju biti dovoljno ograničeni kako bi ukupna bilanca mjere bila pozitivna;
 - (g) transparentnost potpore: države članice, Komisija, gospodarski subjekti i javnost moraju imati jednostavan pristup svim mjerodavnim aktima i važnim informacijama o potpori dodijeljenoj na temelju tih akata.
- (40) Na ukupnu bilancu određenih kategorija programa može se dodatno primijeniti zahtjev *ex post* evaluacije kako je opisano u točkama (720) do (723). U takvim slučajevima Komisija može ograničiti trajanje tih programa (obično na četiri godine ili kraće) uz mogućnost naknadne prijave njihova produženja.
- (41) Osim toga, ako mjera državne potpore ili uvjeti vezani uz nju (uključujući metodu financiranja kada je ona sastavni dio mjere) neizbježno povlače za sobom povredu prava Unije, potpora se ne može proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem⁽³⁸⁾. Za sljedeće se potpore posebno smatra da neizbježno povlače za sobom povredu prava EU-a:
- (a) potpore čije je dodjeljivanje uvjetovano obvezom korisnika da ima sjedište u dotičnoj državi članici ili da je pretežno poslovno nastanjen u dotičnoj državi članici;
 - (b) potpore čije je dodjeljivanje uvjetovano obvezom korisnika da upotrebljava domaću robu ili usluge;

⁽³⁸⁾ Vidi na primjer predmet C-156/98 Njemačka protiv Komisije [2000] ECR I-6857, točka 78. i predmet C-333/07 Régie Networks protiv Rhone Alpes Bourgogne [2008] ECR I-10807, točke 94. do 116.

▼ B

(c) potpore kojima se korisnicima ograničava mogućnost upotrebe rezultata istraživanja, razvoja i inovacija u ostalim državama članicama.

(42) Zajednička načela ocjenjivanja moraju se promatrati u specifičnom kontekstu ZPP-a. Stoga ta opća načela politike tržišnog natjecanja primjenjuju na sve potpore obuhvaćene ovim smjernicama, osim ako su u dijelu I. odjeljcima 3.1. do 3.7. ovih smjernica predviđena odstupanja zbog posebnih razloga koji se odnose na sektor poljoprivrede.

3.1. **Doprinos zajedničkom cilju**

(43) Ciljevi su potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima osigurati održivu proizvodnju hrane te promicati učinkovito i održivo korištenje resursa kako bi se postigao pametan i održiv rast.

(44) Potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva te ruralnim područjima trebale bi biti usko povezane sa ZPP-om, biti usklađene s ciljevima ruralnog razvoja iz točke (10) ovih Smjernica te biti spojive s pravilima o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda.

Ciljevi ruralnog razvoja

(45) Pri ocjenjivanju spojivosti potpore ciljevi ruralnog razvoja uzet će se u obzir zajedno s općim načelima o državnim potporama.

(46) Komisija smatra da su mjere koje se provode na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 i njezinih provedbenih i delegiranih akata ili u skladu s njima ili kao dodatno financiranje na nacionalnoj razini u okviru programa ruralnog razvoja same po sebi u skladu s ciljevima ruralnog razvoja i da pridonose tim ciljevima.

(47) Kada je riječ o mjerama sličnima mjerama ruralnog razvoja koje se financiraju isključivo nacionalnim sredstvima, kako bi se osigurala usklađenost s mjerama ruralnog razvoja koje se sufinanciraju iz EPFRR-a u okviru programa ruralnog razvoja, države članice trebaju pokazati kako se predmetne državne potpore uklapaju u relevantne programe ruralnog razvoja i kako su s njima usklađene. Svakoj se prijavi mora priložiti takva dokumentacija.

▼ M1

(48) Komisija smatra da je načelo doprinosa ciljevima ruralnog razvoja ispunjeno u pogledu mjera potpore iz dijela II. odjeljaka 1.1.10.3, 1.2., 1.3., 2.8. i 2.9. ovih smjernica, koje nisu obuhvaćene područjem primjene ruralnog razvoja, jer se Komisija dovoljno uvjerila u njihov doprinos ciljevima ruralnog razvoja.

▼ BDodatni uvjeti za potpore na temelju programa koje je potrebno pojedinačno prijaviti

- (49) Pri dodjeljivanju potpore na temelju programa projektima ulaganja koji se pojedinačno prijavljuju davatelj potpore mora dokazati da će izabrani projekt pridonijeti cilju tog programa, a time i ciljevima potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima. U tu se svrhu države članice mogu osloniti na informacije koje je dostavio podnositelj zahtjeva za potporu, u kojemu se moraju opisati pozitivni učinci ulaganja.

Pravila o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda

- (50) Iako se pravila o državnim potporama općenito primjenjuju i na sektor poljoprivrede, njihova primjena zbog specifičnih značajki tog sektora ⁽³⁹⁾ ipak je podložna odredbama utvrđenima u uredbama prvog stupa ZPP-a. Drugim riječima, pravo primjene mjera državne potpore koje države članice imaju na raspolaganju ne može imati prednost pred Uredbom (EU) br. 1308/2013 ⁽⁴⁰⁾. Stoga Komisija neće odobriti državnu potporu koja je nespojiva s odredbama o zajedničkoj organizaciji tržišta ili koja bi ometala ispravno funkcioniranje zajedničke organizacije.
- (51) Nadalje, posebni uvjeti u pogledu usklađenosti s načelima zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda navedeni su u dijelu II. odjeljku 1.1.1.1. o potporama za ulaganje na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom, u odjeljku 1.1.4. o početnim potporama za skupine i organizacije proizvođača te u odjeljku 1.2.2. o potporama za zatvaranje proizvodnih kapaciteta.

Ciljevi povezani sa zaštitom okoliša

- (52) Člankom 11. Ugovora predviđa se da se „zahtjevi u pogledu zaštite okoliša moraju uključiti u utvrđivanje i provedbu politika i aktivnosti Unije, posebice s ciljem promicanja održivog razvoja”. Pravnu osnovu za značajne mjere zaštite okoliša u prvom i drugom stupu ZPP-a čini članak 11. Ugovora. U skladu s tim zahtjevom, prioritete Unije u području ruralnog razvoja trebalo bi ostvarivati u okviru održivog razvoja. Pri promicanju cilja zaštite okoliša Unije kako je navedeno u članku 11. Ugovora uzima se u obzir i načelo „onečišćivač plaća” ⁽⁴¹⁾. Stoga bi u budućim prijavama državnih potpora trebalo posebnu pozornost posvetiti pitanjima zaštite okoliša. U buduću sve prijave državnih potpora trebaju sadržavati procjenu o tome očekuje li se da će aktivnost za koju se dodjeljuje potpora na bilo koji način utjecati na okoliš. Ako se očekuje utjecaj na okoliš, u prijavama državnih potpora treba

⁽³⁹⁾ Vidi točke (13) i (14) ovih Smjernica.

⁽⁴⁰⁾ Presuda Europskog suda u predmetu 177/78 Pigs and Bacon Commission protiv McCarren [1979] ECR 2161, točka 11.

⁽⁴¹⁾ Uvodna izjava 5. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

▼ **B**

navesti informacije koje dokazuju da mjera potpore neće dovesti do kršenja primjenjivog zakonodavstva Unije o zaštiti okoliša.

► **M1** Primjerice, u slučaju programa potpore za ulaganja čija je svrha povećati proizvodnju i koja uključuju povećanu uporabu rijetkih resursa ili povećanje onečišćenja bit će potrebno dokazati da program neće dovesti do povrede mjero-davnog zakonodavstva Unije, uključujući zakonodavstvo o zaštiti okoliša ⁽⁴²⁾, te dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta u okviru višestruke sukladnosti iz Uredbe (EU) br. 1306/2013. ◀ Ako se prijavljuje državna potpora koja je dio programa ruralnog razvoja, zahtjev u pogledu zaštite okoliša za tu mjeru državne potpore mora biti jednak zahtjevu u pogledu zaštite okoliša mjere ruralnog razvoja.

3.2. Potreba za intervencijom države

(53) Kako bi se ocijenilo je li državna potpora nužna za ostvarenje cilja od zajedničkog interesa, potrebno je prvo utvrditi problem koji treba riješiti. Državna potpora treba biti usmjerena na situacije u kojima potpora može donijeti znatno poboljšanje koje tržište ne može samo postići.

(54) ► **C1** Mjere državne potpore zaista mogu, pod određenim uvjetima, ispraviti tržišne nedostatke i time pridonijeti učinkovitom funkcioniranju tržišta te povećati konkurentnost. ◀ Nadalje, slučajevima kada tržišta pružaju učinkovite rezultate, ali se oni smatraju nezadovoljavajućima sa stajališta pravičnosti i kohezije, državna potpora može se koristiti za postizanje poželjnijeg i pravičnijeg tržišnog rezultata.

⁽⁴²⁾ U pogledu zakonodavstva Unije u području zaštite okoliša: Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.) („Direktiva o pticama”); Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.) („Direktiva o staništima”); Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L 375, 31.12.1991., str. 1.) („Direktiva o nitratima”); Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.) („Okvirna direktiva o vodama”); Direktiva 2006/118/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja stanja (SL L 372, 27.12.2006., str. 19.) („Direktiva o podzemnim vodama”); Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida (SL L 309, 24.11.2009., str. 71.) („Direktiva o održivoj uporabi pesticida”); Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009., str. 1.); Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.) („Direktiva o procjeni učinka na okoliš”) te, prema potrebi, Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7.2001., str. 30.) („Direktiva o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš”).

▼ B

- (55) Za potrebe ovih smjernica Komisija smatra da tržište ne ispunjava očekivane ciljeve bez intervencije države ako mjere potpore ispunjavaju posebne uvjete utvrđene u dijelu II. ovih smjernica. Stoga bi trebalo smatrati da su takve potpore nužne za ostvarenje ciljeva od zajedničkog interesa iz dijela I. odjeljka 3.1. ovih Smjernica.

3.3. **Primjerenost potpore**

- (56) Predložena mjera potpore mora biti primjeren instrument politike namijenjen ispunjavanju predmetnog cilja politike. Mjera potpore neće se smatrati spojivom ako se isti pozitivan doprinos ciljevima ZPP-a, a posebno ciljevima ruralnog razvoja, može postići drugim manje distorzivnim instrumentima politike ili drugim manje distorzivnim vrstama potpore. Važno je imati na umu da mogu postojati i drugi prikladniji instrumenti za postizanje tih ciljeva, npr. reguliranje, tržišni instrumenti, razvoj infrastrukture i poboljšanje poslovnog okruženja.

Primjerenost u odnosu na alternativne instrumente politike

- (57) Komisija smatra državne potpore dodijeljene u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima primjerenim instrumentom politike ako ispunjavaju posebne uvjete utvrđene u odgovarajućim odjeljcima dijela II. ovih smjernica.
- (58) Ako država članica odluči uvesti mjeru potpore sličnu mjerama ruralnog razvoja koja se financira isključivo nacionalnim sredstvima, a ista je mjera istodobno predviđena i u odgovarajućem programu ruralnog razvoja, država članica treba pokazati prednosti takvog nacionalnog instrumenta potpore u odnosu na predmetnu mjeru programa ruralnog razvoja.

Primjerenost u odnosu na druge instrumente potpore

- (59) Potpora se može dodijeliti u raznim oblicima. Država članica treba osigurati da potpora bude dodijeljena u obliku za koji je vjerojatno da će najmanje narušavati trgovinu i tržišno natjecanje.
- (60) Ako je za mjeru potpore opisanu u dijelu II. ovih smjernica predviđen određeni oblik, taj se oblik smatra primjerenim instrumentom potpore za potrebe ovih smjernica.
- (61) Komisija nadalje smatra, kada je riječ o mjerama ruralnog razvoja koje se sufinanciraju iz EPFRR-a ili se dodjeljuju kao dodatno financiranje za takve sufinancirane mjere ruralnog razvoja, da je potpora dodijeljena u obliku predviđenom u odgovarajućoj mjeri ruralnog razvoja primjeren instrument potpore.

▼B

- (62) Kada je riječ o potpori za ulaganje koja nije obuhvaćena Uredbom (EU) br. 1305/2013 kao dio programa ruralnog razvoja ili kao dodatno financiranje za takvu mjeru ruralnog razvoja i ako se potpora dodjeljuje u oblicima koji donose izravnu financijsku korist (npr. izravna bespovratna sredstva, izuzeća od plaćanja ili smanjenje poreza, doprinosa za socijalno osiguranje ili drugih obveznih davanja itd.), država članica mora dokazati zašto su drugi, potencijalno manje distorzivni oblici potpore, kao što su povratni predujmovi ili oblici potpore koji se temelje na dužničkim ili vlasničkim instrumentima (primjerice niskokamatni zajmovi ili popusti na kamate, državna jamstva ili drugi oblik pružanja kapitala uz povoljne uvjete) manje prikladni.
- (63) Kada je riječ o mjerama u sektoru šumarstva iz dijela II. odjeljka 2.8. ovih smjernica, države članice moraju dokazati da se ciljevi povezani s ekološkim, zaštitnim i rekreacijskim funkcijama koje namjeravaju ostvariti ne mogu postići mjerama u šumarstvu sličnima mjerama ruralnog razvoja iz dijela II. odjeljaka 2.1. do 2.7. ovih smjernica.
- (64) U slučaju nekoliko kategorija potpore, kao što su potpora za troškove istraživanja tržišta, idejnog stvaranja i oblikovanja proizvoda te za izradu prijave za priznavanje programa kvalitete, potpora za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja, potpora za savjetodavne usluge, potpora za usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu, potpora za promotivne mjere, potpora za nadoknadu troškova sprečavanja i iskorjenjivanja bolesti životinja ili nametnika bilja te potpora sektoru stočarstva, potpora se krajnjim korisnicima mora dodijeliti neizravno, u naravi, s pomoću subvencioniranih usluga. U tim se slučajevima potpora isplaćuje pružatelju predmetne usluge ili aktivnosti.
- (65) Procjena spojivosti mjere potpore s unutarnjim tržištem ne dovodi u pitanje primjenjiva pravila javne nabave i načela transparentnosti, otvorenosti i nediskriminacije u postupku odabira pružatelja usluge.

3.4. Učinak poticaja i potreba za potporama

- (66) Potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima mogu se ocijeniti spojivima s unutarnjim tržištem samo ako imaju učinak poticaja. Učinak poticaja prisutan ako potpora mijenja ponašanje poduzetnika na takav način da se on bavi dodatnom djelatnošću koja pridonosi razvoju sektora i kojom se ne bi bavio bez potpore ili bi se njome bavio na ograničen ili drukčiji način. Međutim, potporom se ne smiju subvencionirati troškovi djelatnosti koje bi poduzetnik u svakom slučaju imao i ne smije se pokriti uobičajeni poslovni rizik povezan s gospodarskom djelatnošću.

▼ B

- (67) Osim ako zakonodavstvo Unije ili ove smjernice izričito navode iznimke, jednostrane mjere državne potpore kojima se jednostavno nastoji poboljšati financijsko stanje poduzetnika, ali koje ni na koji način ne pridonose razvoju sektora, a osobito potpore koje se dodjeljuju isključivo na temelju cijene, količine, proizvodne jedinice ili jedinice sredstava za proizvodnju, smatraju se operativnom potporom koja nije spojiva s unutarnjim tržištem. Nadalje, vjerojatno je da će zbog svoje prirode takve potpore ometati i mehanizme organizacije unutarnjeg tržišta.
- (68) Ti su razlozi naveli Komisiju da potpore za olakšavanje usklađivanja s obveznim standardima odobrava samo u onoj mjeri u kojoj ispunjavaju ciljeve politike ruralnog razvoja.
- (69) Iz istog bi razloga potpore koje se dodjeljuju u skladu dijelom II. odjeljcima 1.2. i 2.8.5. ovih smjernica trebalo ograničiti na pomoć poduzetnicima u sektoru poljoprivrede i šumarstva koji se suočavaju s raznim poteškoćama unatoč tome što su poduzeli razumne napore da te rizike svedu na najmanju moguću mjeru. Državnim potporama poduzetnici se ne bi smjeli poticati na preuzimanje nepotrebnog rizika. Poduzetnici u sektoru poljoprivrede i šumarstva trebali bi sami snositi posljedice nerazboritih izbora metoda proizvodnje ili proizvoda.
- (70) Komisija iz istog razloga smatra da potpora nema poticajan učinak na korisnika u slučaju kada su rad na projektu ili aktivnost već započeli prije nego što je korisnik podnio zahtjev za potporu nadležnom nacionalnom tijelu.
- (71) ► **C1** Zahtjev za potporu mora sadržavati barem naziv ili ime podnositelja zahtjeva i veličinu poduzetnika, opis projekta ili aktivnosti, uključujući njegovu lokaciju, datume početka i kraja projekta, iznos potrebne potpore i prihvatljive troškove. ◀
- (72) Osim toga, velika poduzeća moraju u zahtjevu opisati stanje bez potpore, koje se naziva protučinjenični scenarij, ili alternativni projekt ili aktivnost i dostaviti dokumentirane dokaze kojima potkrjepljuju protučinjenični scenarij opisan u zahtjevu.
- (73) Pri zaprimanju zahtjeva davatelj potpore mora provjeriti vjerodostojnost protučinjeničnog scenarija i potvrditi da potpora ima zahtijevani učinak poticaja. Protučinjenični je scenarij vjerodostojan ako je stvaran i odnosi se na odlučujuće čimbenike koji su postojali u trenutku korisnikova donošenja odluke u vezi s predmetnim projektom ili aktivnošću.

▼B

(74) Odstupajući od točaka 70. do (73), smatra se da potpora u obliku poreznih pogodnosti dodijeljena MSP-u ima učinak poticaja ako je u programu potpora utvrđeno pravo na potporu u skladu s objektivnim kriterijima i bez daljnje primjene diskrecijskog prava države članice te ako je program potpora donesen i stupio na snagu prije početka rada na projektu ili aktivnosti za koje je potpora dodijeljena. Potonji se zahtjev ne primjenjuje u slučaju programa koji je nasljednik poreznih programa ako je aktivnost već obuhvaćena prethodnim programima u obliku poreznih pogodnosti.

(75) Odstupajući od točaka (70) do (74), sljedeće kategorije potpore iz ovih smjernica nisu obvezne ili se smatra da imaju učinak poticaja:

(a) programi potpore za konsolidaciju zemljišta u skladu s odjeljcima 1.3.4. i 2.9.2. i programi potpore s ekološkim, zaštitnim i rekreacijskim ciljevima u skladu s dijelom II. odjeljkom 2.8. u sljedećim slučajevima:

i. ako se programom potpore utvrđuje pravo na potporu u skladu s objektivnim kriterijima i bez daljnje primjene diskrecijskog prava države članice;

ii. ako je program potpore donesen i bio je na snazi prije nastanka prihvatljivih troškova korisnika iz odjeljaka 1.3.4., 2.9.2. i 2.8.; i

iii. ako su programom potpore obuhvaćeni samo MSP-ovi;

(b) potpora za nedostatke povezane s područjima unutar mreže Natura 2000 i Okvirnom direktivom o vodama dodijeljena MSP-ovima u skladu s dijelom II. odjeljkom 1.1.6.;

(c) potpora područjima s prirodnim ili drugim specifičnim ograničenjima u skladu s dijelom II. odjeljkom 1.1.7. ovih Smjernica;

(d) potpora za uklanjanje štete nastale zbog elementarnih nepogoda ili izvanrednih događaja u skladu s dijelom II. odjeljkom 1.2.1.1.;

(e) potpora za uklanjanje štete nastale zbog nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom u skladu s dijelom II. odjeljkom 1.2.1.2.;

▼M1

(f) potpora za nadoknadu troškova sprečavanja, kontrole i iskorjenjivanja bolesti životinja i nametnika bilja i gubitaka koje su prouzročile takve bolesti životinja i nametnici bilja u skladu s dijelom II. odjeljkom 1.2.1.3.;

▼B

(g) potpora za pokriće troškova uklanjanja i uništavanja uginule stoke u skladu s dijelom II. odjeljkom 1.2.1.4.;

(h) potpora za štete koje su prouzročile zaštićene životinje u skladu s dijelom II. odjeljkom 1.2.1.5.;

▼ B

- (i) potpora za uklanjanje štete u šumama koju su prouzročile zakonom regulirane životinje u skladu s dijelom II. odjeljkom 2.8.5.;
- (j) potpore za ulaganja u cilju ispunjenja standarda u skladu s točkom (148) podtočkama (a) i (b);
- (k) potpore za ulaganja u cilju ispunjenja standarda dodijeljene MSP-ovima u skladu s točkom (148) podtočkom (c); može se smatrati da potpora za ulaganja dodijeljena velikim poduzećima u cilju ispunjenja standarda u skladu s točkom (148) podtočkom (c) ima učinak poticaja ako dotični poduzetnik može dokazati da bi bez potpore bio u opasnosti od zatvaranja;
- (l) potpora za ulaganja u korist očuvanja kulturne i prirodne baštine na poljoprivrednom gospodarstvu u skladu s dijelom II. odjeljkom 1.1.1.2., uz izuzetak pojedinačnih potpora koje premašuju 500 000 EUR po poduzetniku i projektu ulaganja;

▼ M1

- (m) potpora za promotivne mjere u skladu s točkom 464. podtočkama (b), (c) i (d);

▼ B

- (n) potpora za istraživanje i razvoj u sektoru poljoprivrede i šumarstva u skladu s dijelom II. odjeljcima 1.3.6. i 2.9.1.;
- (o) potpora za održavanje, obnovu i unapređenje kulturne i prirodne baštine sela, ruralnih krajobrazu i mjesta visoke vrijednosti u skladu s točkom (644) podtočkom (e); ovo se odstupanje ne primjenjuje na potporu za ulaganja povezanu s kulturnom i prirodnom baštinom sela, ruralnih krajobrazu i mjesta visoke prirodne vrijednosti koja premašuje pragove prijave iz točke (37) podtočke (c);
- (p) potpora za sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na područja mreže NATURA 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti, u skladu s točkom (644) podtočkom (a);
- (q) potpora za uklanjanja štete na šumama uzrokovane šumskim požarima, elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama, nametnicima bilja, bolestima životinja, katastrofalnim događajima ili događajima povezanim s klimatskim promjenama u skladu s dijelom II. odjeljkom 2.1.3.;

▼ M1

- (r) potpora za troškove tretiranja i sprečavanja širenja nametnika bilja i bolesti stabala te potpora za uklanjanje štete nastale zbog nametnika i bolesti stabala u skladu s dijelom II: odjeljkom 2.8.1.;

▼ M2

- (s) potpora za aktivne poljoprivrednike koji sudjeluju u programima kvalitete za pamuk i prehrambene proizvode, u skladu s dijelom II. odjeljkom 3.8.

▼ BDodatni uvjeti za potpore za ulaganja koje se prijavljuju pojedinačno

- (76) U slučaju potpora za ulaganja koje se prijavljuju pojedinačno država članica mora, uz zadovoljenje prethodno navedenih zahtjeva, dostaviti i jasne dokaze da potpora ima stvaran utjecaj na izbor ulaganja. Kako bi se omogućila sveobuhvatna procjena, država članica mora pružiti ne samo informacije o projektu kojemu se dodjeljuje potpora, nego i opsežni opis protučinjeničnog scenarija u kojem ni jedno javno tijelo ne dodjeljuje potporu korisniku.
- (77) Države članice poziva se da se oslanjaju na dokumente kao što su službeni dokumenti upravnih tijela poduzeća, ocjene rizika, uključujući ocjene rizika vezanih uz lokaciju, financijska izvješća, interne poslovne planove, mišljenja stručnjaka i druge studije vezane uz projekt ulaganja koji se ocjenjuje. Za dokazivanje učinka poticaja državama članicama mogu pomoći dokumenti koji sadržavaju informacije o prognozama potražnje, prognozama troškova, financijskim prognozama, dokumenti koji su podneseni ulagačkom odboru i koji opisuju različite scenarije ulaganja ili dokumenti koji se dostavljaju financijskim institucijama.
- (78) S tim u vezi, razina profitabilnosti može se ocijeniti prema standardnim metodologijama koje se primjenjuju u predmetnom sektoru i koje mogu uključivati metode za izračun neto sadašnje vrijednosti projekta (eng. net present value, NPV) ⁽⁴³⁾, unutarnje stope povrata (eng. internal rate of return, IRR) ⁽⁴⁴⁾ ili prosječnog povrata na uloženi kapital (eng. return on capital employed, ROCE). Profitabilnost projekta treba usporediti s uobičajenim stopama povrata koje poduzetnik primjenjuje kod drugih projekata ulaganja slične vrste. Ako te stope nisu dostupne, profitabilnost projekta treba usporediti s troškom kapitala poduzetnika u cjelini ili sa stopama povrata koje su uobičajene u predmetnom sektoru.
- (79) Ako nije poznat određeni protučinjenični scenarij, učinak poticaja može se pretpostaviti ako postoji financijski jaz, tj. ako troškovi ulaganja prekoračuju NPV očekivane poslovne dobiti od ulaganja na temelju *ex ante* poslovnog plana.

⁽⁴³⁾ Neto sadašnja vrijednost (NPV) projekta je razlika između pozitivnih i negativnih novčanih tokova tijekom trajanja ulaganja, diskontiranih na njihovu sadašnju vrijednost (obično primjenom troška kapitala).

⁽⁴⁴⁾ Unutarnja stopa povrata (IRR) ne temelji se na računovodstvenom prihodu u određenoj godini, nego uzima u obzir buduće novčane tokove koje ulagač očekuje primiti u cijelom razdoblju trajanja ulaganja. Definira se kao diskontna stopa za koju je neto sadašnja vrijednost novčanih tokova jednaka nuli.

▼ B

- (80) Ako potpora ne mijenja ponašanje korisnika u smislu poticanja dodatnog ulaganja, ona nema pozitivan utjecaj na razvoj dotičnog sektora. Stoga se potpora neće odobriti ako se čini da bi se isto ulaganje ostvarilo i bez potpore.

3.5. Razmjernost potpore

- (81) Smatra se da je potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima razmjerna ako je iznos potpore po korisniku ograničen na minimum potreban za postizanje postavljenog zajedničkog cilja.

Maksimalni intenziteti potpore i maksimalni iznosi potpore

- (82) U načelu, da bi potpora bila razmjerna, Komisija smatra da iznos potpore ne smije biti viši od prihvatljivih troškova. To ne dovodi u pitanje pravila za poticaje za zaštitu okoliša i druge javne poticaje izričito predviđene u dijelu II. odjeljcima 1.1.3. i 1.2.2. ovih smjernica.
- (83) Kako bi se osigurala predvidivost i jednaki uvjeti za sve, Komisija u ovim smjernicama primjenjuje i maksimalne intenzitete potpore. Ako se maksimalni intenzitet potpore ne može odrediti, primjerice u slučaju početne potpore za mlade poljoprivrednike i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava, utvrđuju se maksimalni iznosi potpore u nominalnim iznosima kako bi se osigurala razmjernost potpore.
- (84) Ako su prihvatljivi troškovi pravilno izračunani i poštuju se maksimalni intenziteti potpore ili maksimalni iznosi potpore utvrđeni u dijelu II. ovih smjernica, smatra se da je kriterij razmjernosti ispunjen.
- (85) Maksimalni intenzitet potpore i iznos potpore davatelj potpore mora izračunati pri njezinoj dodjeli. Prihvatljivi troškovi trebaju biti potkrijepljeni dokumentiranim dokazima koji trebaju biti jasni, konkretni i ažurirani. U svrhu izračuna intenziteta potpore i prihvatljivih troškova, svi iznosi koji se upotrebljavaju moraju biti iznosi prije svih odbitaka poreza ili drugog troška.
- (86) Porez na dodanu vrijednost (PDV) nije prihvatljiv za potpore, osim ako se na temelju nacionalnog zakonodavstva o PDV-u ne može ostvariti njegov povrat.
- (87) Ako se potpora ne dodjeljuje u obliku bespovratnih sredstava, iznos potpore jednak je bruto ekvivalentu bespovratnog sredstva.
- (88) Potpore koje se isplaćuju u više obroka diskontiraju se na njihovu vrijednost u trenutku dodjele potpore. Prihvatljivi troškovi diskontiraju se na njihovu vrijednost u trenutku dodjele potpore. Kamatna stopa koju treba primijeniti pri diskontiranju diskontna je kamatna stopa koja se primjenjuje na dan dodjele potpore.
- (89) Ako se potpore dodjeljuju u obliku poreznih pogodnosti, obroci potpore diskontiraju se na temelju diskontnih stopa primjenjivih u trenutcima kada određena porezna pogodnost stupa na snagu.

▼ B

- (90) Kada je riječ o potporama za ulaganje u ruralnim područjima, maksimalni intenzitet potpore za velike projekte ulaganja mora se smanjiti na prilagođeni iznos potpore definiran u točki (35) podtočki 31. Osim toga, veliki projekti ulaganja ne mogu se koristiti povećanim intenzitetima potpore za MSP-ove.
- (91) Ako se obveze iz dijela II. odjeljaka 1.1.5.1., 1.1.8., 2.3. i 3.4. ovih smjernica izražavaju u jedinicama različitim od navedenih u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1305/2013, države članice mogu isplate obračunavati na temelju tih drugih jedinica. U tom slučaju države članice moraju osigurati poštovanje maksimalnih godišnjih iznosa.
- (92) Osim u slučaju potpora za obveze uzgoja lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivrednu djelatnost iz odjeljaka 1.1.5.1., potpore iz dijela II. odjeljaka 1.1.5.1., 1.1.8., 2.3. i 3.4. ovih smjernica ne mogu se dodjeljivati po grlu stoke. Stope konverzije za konverziju raznih kategorija životinja u grla stoke navedene su u Prilogu II. provedbenog akta Uredbe (EU) br. 1305/2013.
- (93) ► **M2** Države članice mogu odrediti iznos potpore za mjere ili vrste djelatnosti iz dijela II. odjeljaka 1.1.5., 1.1.6., 1.1.7., 1.1.8., 2.1.1, 2.1.2., 2.2., 2.3., 3.4. i 3.5. ovih smjernica na temelju standardnih pretpostavki dodatnih troškova i izgubljenog prihoda. ◀ ► **C1** Države članice trebale bi osigurati da izračuni i pripadajuće potpore (a) sadržavaju samo elemente koji se mogu provjeriti; (b) temelje se na stručno utvrđenim podacima; (c) sadržavaju jasnu naznaku izvora upotrijebljenih podataka; (d) razlikuju se ovisno o regionalnim ili lokalnim uvjetima i stvarnom korištenju zemljišta, ako je primjenjivo; i (e) ne sadržavaju elemente povezane s troškovima ulaganja. ◀
- (94) Pri ocjenjivanju spojivosti potpore, Komisija će uzeti u obzir svako osiguranje koje je korisnik potpore sklopio ili je mogao sklopiti. Što se tiče potpore za nadoknadu gubitaka uzrokovanih nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, kako bi se izbjegao rizik narušavanja tržišnog natjecanja, potpore s maksimalnim intenzitetom potpore trebale bi se dodjeljivati samo poduzetnicima koji za takve gubitke ne mogu biti pokriveni osiguranjem. Stoga, kako bi se dalje poboljšalo upravljanje rizikom, poduzetnike treba poticati da sklapaju osiguranja kad god je to moguće.

Dodatni uvjeti za potpore za ulaganja koje se prijavljuju pojedinačno i potpore za ulaganja velikim poduzećima u okviru prijavljenih programa

- (95) Kao opće pravilo, potpora za ulaganja koja se pojedinačno prijavljuje smatrat će se ograničenom na minimum ako iznos potpore odgovara neto dodatnim troškovima provedbe ulaganja na predmetnom području u usporedbi s protučinjeničnim scenarijem u kojem nema potpore. Isto tako, u slučaju potpora za ulaganja koja se dodjeljuju velikim poduzećima u

▼ B

okviru prijavljenih programa potpore, države članice moraju osigurati da je iznos potpore ograničen na minimum utvrđen na temelju pristupa „neto dodatnih troškova”.

- (96) Iznos potpore ne bi smio premašiti minimum potreban da bi projekt bio dovoljno profitabilan, primjerice ne bi smio dovesti do povećanja njegove unutarnje stope povrata iznad uobičajenih stopa povrata koje dotični poduzetnik primjenjuje u drugim sličnim projektima ulaganja ili, ako te stope nisu dostupne, do povećanja njegove unutarnje stope povrata iznad troška kapitala poduzetnika u cjelini ili iznad stopa povrata koje su uobičajene za predmetni sektor.
- (97) U slučaju potpora za ulaganja dodijeljenih velikim poduzećima u okviru prijavljenih programa država članica mora osigurati da iznos potpore odgovara neto dodatnim troškovima provedbe ulaganja na predmetnom području u usporedbi s protučinjeničnim scenarijem u kojem nema potpore. Mora se primijeniti metoda objašnjena u točki (96), zajedno s maksimalnim intenzitetima potpore kao gornjom granicom.
- (98) Što se tiče potpora za ulaganja koje se prijavljuju pojedinačno, Komisija će provjeravati premašuje li iznos potpore najmanji iznos potreban da bi projekt bio dovoljno profitabilan, i to primjenom metode navedene u točki (96). Izračuni koji se koriste za analizu učinka poticaja mogu se koristiti i za ocjenu razmjernosti potpore. Država članica mora dokazati razmjernost na temelju dokumentacije kao što je ona iz točke (77). Taj se zahtjev ne primjenjuje na potpore za ulaganja koje se odnose na primarnu poljoprivrednu proizvodnju.

Zbrajanje potpora

- (99) Potpore se mogu dodijeliti istodobno na temelju više programa potpora ili u kombinaciji s jednokratnom potporom ako ukupan iznos državne potpore za aktivnost ili projekt ne premašuje gornje granice potpore utvrđene u ovim smjernicama.
- (100) Potpora s prihvatljivim troškovima koje je moguće utvrditi može se zbrajati s drugim državnim potporama dok god se te druge potpore odnose na različite prihvatljive troškove koje je moguće utvrditi. Potpora s prihvatljivim troškovima koje je moguće utvrditi može se zbrajati s drugom državnom potporom koja se odnosi na iste prihvatljive troškove, bilo da se oni djelomično ili potpuno preklapaju, isključivo ako to zbrajanje ne dovodi do premašivanja najvišeg intenziteta potpore ili iznosa potpore koji je primjenjiv na tu vrstu potpore na temelju ovih smjernica.

▼B

- (101) Potpore iz dijela II. odjeljaka 1.1.2. i 3.3. ovih smjernica čije prihvatljive troškove nije moguće utvrditi mogu se zbrajati s bilo kojim drugim mjerama državne potpore s prihvatljivim troškovima koje je moguće utvrditi. Potpore bez prihvatljivih troškova koje je moguće utvrditi mogu se zbrajati s drugim državnim potporama bez prihvatljivih troškova koje je moguće utvrditi do najvećeg odgovarajućeg ukupnog praga za financiranje utvrđenog u posebnim okolnostima svakog pojedinog slučaja ovim smjernicama ili drugim smjernicama o državnim potporama ili uredbom o skupnom izuzeću ili odlukom Komisije.
- (102) Državne potpore za sektor poljoprivrede ne mogu se zbrajati s plaćanjima iz članka 81. stavka 2. i članka 82. Uredbe (EU) br. 1305/2013 u pogledu istih prihvatljivih troškova ako bi takvo zbrajanje dovelo do višeg intenziteta potpore ili iznosa potpore od onog koji je utvrđen u ovim smjernicama.
- (103) Ako se financiranje Unije kojim centralno upravljaju institucije, agencije, zajednička poduzeća ili druga tijela Unije koja nisu pod izravnom ili neizravnom kontrolom države članice kombinira s državnim potporama, za potrebe određivanja poštuju li se pragovi prijave te maksimalni intenziteti i gornje granice potpore, u obzir će se uzeti samo državne potpore, pod uvjetom da ukupan iznos javnog financiranja dodijeljen u odnosu na iste prihvatljive troškove ne premašuje najpovoljniju stopu ili najpovoljnije stope financiranja utvrđene u primjenjivim propisima zakonodavstva Unije.
- (104) Potpore odobrene na temelju ovih smjernica ne mogu se zbrajati s potporama *de minimis* u pogledu istih prihvatljivih troškova ako bi takvo zbrajanje dovelo do intenziteta potpore ili iznosa potpore višeg od onog koji je utvrđen u ovim Smjernicama.
- (105) Potpora za ulaganja namijenjena obnovi poljoprivrednog proizvodnog potencijala iz točke (143)(e) ne može se zbrajati s potporom za nadoknadu materijalne štete iz dijela II. odjeljaka 1.2.1.1., 1.2.1.2. i 1.2.1.3. ovih smjernica.
- (106) Dvostruko financiranje poljoprivrednih praksi koje pogoduju klimi i okolišu iz dijela II. odjeljaka 1.1.5.1., 1.1.6., 1.1.8. i 3.5. ovih smjernica i jednakovrijednih praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1307/2013 treba isključiti. Klauzulom o reviziji predviđenom u točki (724) ovih smjernica trebalo bi također osigurati izbjegavanje dvostrukog financiranja.

▼ B

- (107) Početne potpore za skupine i organizacije proizvođača u sektoru poljoprivrede kako je navedeno u dijelu II. odjeljku 1.1.4. ovih smjernica ne bi se smjele zbrajati s potporom za uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača u sektoru poljoprivrede iz članka 27. Uredbe (EU) br. 1305/2013. Početne potpore za mlade poljoprivrednike i početne potpore za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava iz odjeljka 1.1.2. ne mogu se zbrajati s potporama za pokretanje poslovanja za mlade poljoprivrednike ili za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava iz članka 19. stavka 1. točke (a) podtočaka i. i iii. Uredbe (EU) br. 1305/2013 ako bi takvo zbrajanje dovelo do iznosa potpore višeg od onog koji je utvrđen u ovim smjernicama.

3.6. **Izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu**

- (108) Da bi potpora bila spojiva, negativni učinci mjere potpore u smislu narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaja na trgovinu među državama članicama moraju biti ograničeni i moraju ih nadilaziti pozitivni učinci u smislu doprinosa cilju od zajedničkog interesa.

Opća razmatranja

- (109) Pri ocjenjivanju negativnih učinaka mjere potpore Komisija će usredotočiti svoju analizu narušavanja tržišnog natjecanja na predvidivi utjecaj potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima na tržišno natjecanje među poduzetnicima na dotičnim tržištima proizvoda⁽⁴⁵⁾.

- (110) Kao prvo, ako je potpora dobro usmjerena, razmjerna i ograničena na neto dodatne troškove, negativni učinak potpore je ublažen i manji je rizik da će potpora neopravdano narušiti tržišno natjecanje. Kao drugo, Komisija utvrđuje maksimalne intenzitete potpore. To predstavlja temeljni zahtjev u pogledu spojivosti, čiji je cilj spriječiti korištenje državnih potpora za projekte za koje se smatra da je omjer između iznosa potpore i prihvatljivih troškova veoma visok i da bi vrlo vjerojatno mogao dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja. Općenito, što su veći pozitivni učinci do kojih bi mogao dovesti projekt kojemu se dodjeljuje potpora i što je veća vjerojatna potreba za potporom, to je veća gornja granica intenziteta potpore.

⁽⁴⁵⁾ Potpore mogu utjecati na niz tržišta jer učinak potpore ne mora biti ograničen na tržište koje odgovara aktivnosti koja se podupire, nego se učinak može proširiti na druga tržišta, povezana s prvim tržištem bilo zato što su uzlazna, silazna ili komplementarna ili zato što je korisnik već prisutan na njima ili će biti prisutan u bliskoj budućnosti.

▼ B

- (111) Međutim, čak i kad je potrebna i razmjerna, potpora može dovesti do promjene ponašanja korisnika kojom se narušava tržišno natjecanje. Veća je vjerojatnost da će se to dogoditi u sektoru poljoprivrede, koji se razlikuje od drugih tržišta po posebnoj strukturi primarne poljoprivredne proizvodnje koju karakterizira veliki broj uključenih malih poduzetnika. Na takvim je tržištima rizik od narušavanja tržišnog natjecanja visok čak i kad se dodjeljuju samo mali iznosi potpora.
- (112) Potpore za sektor poljoprivrede i šumarstva te za ruralna područja mogu izazvati dva glavna potencijalna oblika narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine. To su narušavanje tržišta proizvoda i učinci mjesta gospodarske djelatnosti. Obje vrste mogu dovesti do neučinkovite alokacije sredstava, čime se dovodi u pitanje ekonomska uspješnost unutarnjeg tržišta, te do problema u vezi s distribucijom jer potpora utječe na distribuciju gospodarske aktivnosti po regijama.
- (113) Zbog pozitivnih učinaka potpore na razvoj sektora, Komisija u načelu smatra da ako potpora ispunjava uvjete i ne premašuje relevantne maksimalne intenzitete potpore utvrđene u primjenjivim odjeljcima dijela II. ovih smjernica, negativan učinak na tržišno natjecanje i trgovinu sveden je na najmanju moguću mjeru.
- (114) Međutim, budući da potpore za ulaganja poduzetnicima koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda i poduzetnicima u drugim sektorima, npr. u prehrambeno-prerađivačkom sektoru⁽⁴⁶⁾, mogu na sličan način narušavati tržišno natjecanje i trgovinu, opća načela politike tržišnog natjecanja o učincima na tržišno natjecanje i trgovinu trebala bi se jednako primjenjivati na sve te sektore. Stoga se uvjeti iz točaka (115) do (127) moraju poštovati i kada je riječ o potporama za ulaganja za preradu poljoprivrednih proizvoda i za stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda te u sektoru šumarstva i u ruralnim područjima.

Programi potpora za ulaganja za preradu poljoprivrednih proizvoda i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda te u sektoru šumarstva i u ruralnim područjima

- (115) Programi potpora ne smiju dovesti do znatnog narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine. Čak i kad se narušavanje može smatrati ograničenim na pojedinačnoj razini (ako su ispunjeni svi uvjeti za potporu za ulaganja), na kumulativnoj osnovi programi potpora za ulaganja ipak mogu dovesti do visoke razine narušavanja. Takva narušavanja mogu utjecati na tržište proizvoda stvaranjem ili pogoršavanjem stanja prevelikog kapaciteta ili stvaranjem, povećanjem ili održavanjem znatne tržišne snage nekih korisnika na način koji negativno utječe na

⁽⁴⁶⁾ U Smjericama Zajednice za državne potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva za razdoblje 2007. – 2013. (SL C 319, 27.12.2006. str. 1), pravila koja se primjenjuju na poljoprivredna prerađivačka i trgovačka poduzeća već su usklađena s onima koja se primjenjuju na nepoljoprivredna poduzeća (točka 17. tih smjernica).

▼ B

dinamične poticaje. Potpore dostupne u okviru programa potpora za ulaganja mogle bi dovesti i do znatnog gubitka gospodarske aktivnosti u drugim područjima Europskoga gospodarskog prostora (EGP). U slučaju programa potpora za ulaganja koji se usredotočuju na određene sektore rizik takvih narušavanja još je izraženiji.

- (116) Stoga dotična država članica mora dokazati da će negativni učinci biti ograničeni na minimum, uzimajući u obzir, na primjer, veličinu dotičnih projekata, pojedinačne i ukupne iznose potpora, očekivane korisnike i svojstva ciljnih sektora. Kako bi Komisiji omogućile procjenu vjerojatnih negativnih učinaka, države članice potiču se da dostave sve procjene učinaka kojima raspoložu te *ex post* evaluacije provedene za slične prethodne programe.

Potpore za ulaganja za preradu poljoprivrednih proizvoda i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda te u ruralnim područjima koje se pojedinačno prijavljuju

- (117) Pri procjeni negativnih učinaka pojedinačne potpore za ulaganja Komisija stavlja poseban naglasak na negativne učinke povezane sa stvaranjem prevelikog kapaciteta na padajućim tržištima, sprečavanjem izlaska i pojmom znatne tržišne snage. Ti su negativni učinci opisani u točkama (118) do (127) i moraju biti kompenzirani pozitivnim učincima potpore.
- (118) Kako bi se utvrdila i ocijenila moguća narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine, države članice trebaju dostaviti dokaze koji će Komisiji omogućiti utvrđivanje dotičnih tržišta proizvoda (tj. proizvoda na koje utječe promjena ponašanja korisnika potpore) te konkurenata i kupaca/potrošača na koje ta narušavanja utječu.
- (119) Za ocjenu tih mogućih narušavanja Komisija koristi razna mjerila, kao što su struktura tržišta predmetnog proizvoda, uspješnost tržišta (padajuće ili rastuće tržište), postupak odabira korisnika potpore, prepreke za ulazak na tržište i izlazak s tržišta, diferencijacija proizvoda.
- (120) Sustavno oslanjanje poduzetnika na državnu potporu može ukazivati na to da poduzetnik sam nije sposoban izdržati konkurenciju ili da uživa neprimjerenu prednost u odnosu na svoje konkurente.
- (121) Komisija razlikuje dva glavna izvora mogućih negativnih učinaka na tržišta proizvoda:
- (a) znatno povećanje kapaciteta koje dovodi do stanja prevelikog kapaciteta ili pogoršanja takvog stanja, posebno na padajućim tržištima; i

▼ B

- (b) znatna tržišna moć koju ima korisnik potpore.
- (122) Kako bi ocijenila može li potpora poslužiti za stvaranje ili održavanje neučinkovitih tržišnih struktura, Komisija će uzeti u obzir dodatni proizvodni kapacitet koji se stvara projektom te ostvaruje li tržište slabe rezultate.
- (123) Ako predmetno tržište raste, tada je obično manje razloga za zabrinutost da će potpora negativno utjecati na dinamične poticaje ili da će nepropisno otežati izlazak s tržišta ili ulazak na tržište.
- (124) Razloga za zabrinutost je više ako tržište opada. U tom pogledu Komisija razlikuje slučajeve kod kojih, promatrano iz dugoročne perspektive, relevantno tržište strukturno opada (to jest pokazuje negativnu stopu rasta) i slučajeve kod kojih relevantno tržište relativno opada (to jest pokazuje pozitivnu stopu rasta koja međutim ne prelazi referentnu stopu rasta).
- (125) Slabi rezultati tržišta obično će se mjeriti u odnosu na BDP ostvaren u EGP-u tijekom zadnje tri godine prije početka projekta (referentna stopa); može se utvrditi i na temelju predviđenih stopa rasta u sljedećih tri do pet godina. Pokazatelji mogu uključivati predvidivi budući rast predmetnog tržišta i posljedične očekivane stope iskorištenosti kapaciteta, kao i vjerojatni utjecaj povećanja kapaciteta na konkurente učincima na cijene i profitnu maržu.
- (126) U nekim slučajevima ocjena rasta tržišta proizvoda u EGP-u možda nije primjeren instrument za cjelovitu ocjenu učinaka potpore, osobito ako zemljopisno područje tržišta obuhvaća cijeli svijet. U takvim će slučajevima Komisija razmotriti učinak potpore na predmetne tržišne strukture, osobito njezinu sposobnost istiskivanja proizvođača u EGP-u.
- (127) Kako bi ocijenila postojanje znatne tržišne snage, Komisija će uzeti u obzir položaj korisnika u određenom razdoblju prije primanja potpore te njegov očekivani položaj na tržištu nakon završetka ulaganja. Komisija će uzeti u obzir tržišne udjele korisnika, kao i tržišne udjele njegovih konkurenata te druge relevantne faktore, primjerice tržišnu strukturu, tako što će razmotriti koncentraciju na tržištu, moguće prepreke ulasku na tržište⁽⁴⁷⁾, kupovnu snagu⁽⁴⁸⁾ i prepreke širenju ili izlasku s tržišta.

⁽⁴⁷⁾ Ove prepreke ulasku na tržište uključuju zakonske prepreke (osobito prava intelektualnog vlasništva), ekonomije razmjera i obujma, prepreke pristupu mrežama i infrastrukturi. Kada se potpore odnose na tržište gdje je korisnik potpore već pozicioniran, moguće prepreke ulasku na tržište mogu povećati potencijalnu tržišnu snagu kojom raspolaže korisnik potpore te tako povećati i moguće negativne učinke te tržišne snage.

⁽⁴⁸⁾ Kada na tržištu postoje jaki kupci, manje je vjerojatno da korisnik potpore može povećati cijene s obzirom na te jake kupce.

▼B3.7. **Transparentnost**

(128) Države članice moraju osigurati objavu sljedećih informacija na sveobuhvatnom *web*-mjestu o državnim potporama na nacionalnoj ili regionalnoj razini:

(a) puni tekst programa potpore i njegovih provedbenih odredaba ili pravne osnove za pojedinačnu potporu ili poveznicu na taj tekst;

(b) davatelja ili davatelje potpore;

(c) pojedinačne korisnike, oblik i iznos potpore dodijeljene svakom korisniku, datum dodjele, vrstu poduzetnika (MSP / veliko poduzeće), regiju u kojoj se korisnik nalazi (na drugoj razini NUTS-a) i glavni gospodarski sektor korisnikove djelatnosti (na razini skupine NACE). Taj se zahtjev može zanemariti kada je riječ o pojedinačnim potporama koje ne premašuju sljedeće pragove:

i. 60 000 EUR za korisnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom;

ii. 500 000 EUR za korisnike u sektoru prerade poljoprivrednih proizvoda i stavljanja poljoprivrednih proizvoda na tržište, u sektoru šumarstvu ili aktivnosti koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora.

(129) Za programe potpora u obliku poreznih pogodnosti informacije o iznosu pojedinačne potpore mogu se pružiti u sljedećim rasponima (u milijunima EUR): 0,06 – 0,5 samo za primarnu poljoprivrednu proizvodnju; 0,5 – 1; 1 do 2; 2 do 5; 5 do 10; 10 do 30; 30 i više.

(130) Ako je pojedinačna potpora obuhvaćena područjem primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013 i sufinancira se iz EPFRR-a ili je dodijeljena u obliku dodatnog nacionalnog financiranja za takve sufinancirane mjere, dotična država članica može odlučiti ne objaviti je na *web*-mjestu o državnim potporama iz točke (128) ako je dodjela pojedinačne potpore već objavljena u skladu s člancima 111., 112. i 113. Uredbe (EU) br. 1306/2013. U tom bi slučaju država članica na *web*-mjestu o državnim potporama iz točke (128) trebala navesti uputu na *web*-mjesto iz članka 111. Uredbe (EU) br. 1306/2013.

▼B

- (131) Takve informacije moraju se objaviti nakon donošenja odluke o dodjeli potpore, moraju se čuvati najmanje deset godina i moraju biti dostupne javnosti bez ograničenja⁽⁴⁹⁾. Države članice nisu obvezne objaviti prethodno spomenute informacije prije 1. srpnja 2016.⁽⁵⁰⁾
- (132) Radi transparentnosti, države članice moraju izvješćivati i obavljati revizije kako je propisano u dijelu III. poglavlju 2. ovih smjernica.

DIO II. KATEGORIJE POTPORA

Poglavlje 1. ►C1 Potpore u korist poduzetnika koji se bave primarnom proizvodnjom, preradom i stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda ◀

1.1. Mjere ruralnog razvoja**1.1.1. Potpore za ulaganja**

- (133) Ovaj se odjeljak primjenjuje na ulaganja u poljoprivredna gospodarstva povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom, na ulaganja u vezi s preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem poljoprivrednih proizvoda na tržište.
- (134) Sve potpore za ulaganja iz dijela II. odjeljaka 1.1.1.1., 1.1.1.2., 1.1.1.3. i 1.1.1.4. ovih smjernica moraju ispuniti sljedeći uvjet: ako zajednička organizacija tržišta, uključujući programe izravne potpore koje financira Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP) postavlja ograničenja u pogledu proizvodnje ili ograničenja potpore Unije na razini pojedinačnih poduzetnika, gospodarstava ili objekata za preradu, ulaganja koja bi povećala proizvodnju preko tih ograničenja ne mogu dobiti državnu potporu.

1.1.1.1 Potpore za ulaganja u materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom

- (135) Komisija će smatrati da je potpora za ulaganja u materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom spojiva s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, općim uvjetima za potpore za ulaganja utvrđenima u točki (134) ovih smjernica te uvjetima u nastavku.

⁽⁴⁹⁾ Te se informacije moraju objaviti u roku od šest mjeseci od datuma dodjele potpore (a u slučaju potpora u obliku poreznih pogodnosti u roku od jedne godine od datuma porezne prijave). U slučaju nezakonite potpore, države članice bit će obvezne osigurati objavu tih informacija *ex post* najkasnije u roku od 6 mjeseci od datuma odluke Komisije. Informacije moraju biti dostupne u obliku koji omogućuje pretraživanje, izdvajanje i jednostavnu objavu podataka na internetu, primjerice u formatu CSV ili XML.

⁽⁵⁰⁾ Objava informacija o potporama dodijeljenima prije 1. srpnja 2016., a u slučaju fiskalne potpore objava o potporama koje su zatražene ili dodijeljene prije 1. srpnja 2016. nije potrebna.

▼B

- (136) Ovaj se odjeljak primjenjuje na potpore za ulaganja u materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu na poljoprivrednim gospodarstvima povezana s primarnom poljoprivrednom proizvodnjom. Ulaganje provodi jedan ili više korisnika ili se ono odnosi na materijalnu imovinu ili nematerijalnu imovinu koju koristi jedan ili više korisnika.
- (137) Ovaj se odjeljak primjenjuje i na ulaganja u materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu povezana s proizvodnjom biogoriva ili s proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora na gospodarstvima koja ispunjavaju sljedeće uvjete:
- (a) u slučaju u ulaganja za proizvodnju biogoriva u smislu Direktive 2009/28/EZ ⁽⁵¹⁾ na poljoprivrednim gospodarstvima, objekti za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora prihvatljivi su za potporu samo ako je njihov proizvodni kapacitet manji ili jednak godišnjem prosjeku potrošnje goriva za prijevoz poljoprivrednoga gospodarstva; proizvedeno biogorivo ne smije se prodavati na tržištu;
 - (b) u slučaju ulaganja za proizvodnju toplinske i/ili električne energije iz obnovljivih izvora na poljoprivrednim gospodarstvima, objekti za proizvodnju energije iz obnovljivih resursa prihvatljivi su za potporu samo ako je cilj zadovoljenje vlastitih energetske potreba i njihov je proizvodni kapacitet manji ili jednak zajedničkom prosjeku godišnje potrošnje toplinske i električne energije na poljoprivrednom gospodarstvu, uključujući i poljoprivredno kućanstvo; prodaja električne energije električnoj mreži dopuštena je samo ako se poštuje granica vlastite godišnje potrošnje.

▼M1

- (138) Ako ulaganje za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora provodi više poljoprivrednih gospodarstava radi zadovoljenja vlastitih energetske potreba ili radi proizvodnje biogoriva na gospodarstvu, prosječna godišnja potrošnja jednaka je zbroju prosječne godišnje potrošnje svih korisnika.

▼B

- (139) Države članice moraju zahtijevati poštovanje minimalnih standarda energetske učinkovitosti za ulaganja u infrastrukturu obnovljivih izvora energije koja troši ili proizvodi energiju, ako takvi standardi postoje na nacionalnoj razini.

▼M1

- (140) Ulaganja u postrojenja čija je primarna svrha proizvodnja električne energije od biomase nisu prihvatljiva za potporu, osim u slučaju iskorištenja minimalnog postotka proizvedene toplinske energije koji određuju države članice.

⁽⁵¹⁾ Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ (SL L 140, 5.6.2009., str. 16.)

▼B

- (141) Države članice moraju utvrditi pragove za maksimalne udjele žitarica i ostalih kultura bogatih škrobom, šećernih kultura i uljarica koje se koriste za proizvodnju bioenergije, uključujući biogoriva, za različite vrste postrojenja. Potpora projektima za bioenergiju mora se ograničiti na bioenergiju koja ispunjava primjenjive kriterije održivosti utvrđene u zakonodavstvu Unije, uključujući članak 17. stavke 2. do 6. Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.
- (142) Ako proizvodni kapacitet postrojenja premašuje prosječnu godišnju potrošnju korisnika (ili više njih) iz točaka (137) i (138) ovih smjernica, države članice moraju poštovati uvjete utvrđene u Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020., osim ako je potpora oslobođena od obveze prijave.
- (143) Ulaganja moraju imati barem jedan od sljedećih ciljeva:
- (a) poboljšanje ukupnih rezultata i održivosti poljoprivrednoga gospodarstva, osobito smanjenjem troškova proizvodnje ili poboljšanjem i preusmjerenjem proizvodnje;
 - (b) poboljšanje prirodnog okoliša, higijenskih uvjeta ili standarda dobrobiti životinja, uz uvjet da se predmetnim ulaganjem namjerava premašiti standarde Unije koji su na snazi;
 - (c) stvaranje i poboljšanje infrastrukture povezane s razvojem, prilagodbom i modernizacijom poljoprivrede, uključujući pristup poljoprivrednom zemljištu, konsolidaciju i poboljšanje zemljišta, opskrbu i uštedu energije i vode;
 - (d) ispunjavanje ciljeva povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama, uključujući očuvanje biološke raznolikosti vrsta i staništa te povećanje vrijednosti javnog prostora područja mreže Natura 2000 ili drugih sustava visoke prirodne vrijednosti, sve dok su ulaganja neproduktivna;
 - (e) obnova poljoprivrednog proizvodnog potencijala oštećenog elementarnim nepogodama, izvanrednim događajima ili nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, bolestima životinja, nametnicima bilja, zaštićenim životinjama te sprečavanje i mjere za smanjenje rizika od štete uzrokovane prethodno navedenim događajima i čimbenicima;
 - (f) ispunjava standarde prema uvjetima navedenima u točki (148) u nastavku.

▼ BPrihvatljivi troškovi

(144) Potporom su obuhvaćeni sljedeći prihvatljivi troškovi:

- (a) izgradnja, stjecanje, uključujući leasing, ili poboljšanje nepokretne imovine, pri čemu je kupljeno zemljište prihvatljivo samo u iznosu do 10 % ukupnih prihvatljivih troškova predmetne djelatnosti; u iznimnim i valjano opravdanim slučajevima viši se postotak može odobriti za djelatnosti koje se odnose na zaštitu okoliša;
- (b) nabava ili leasing strojeva i opreme do tržišne vrijednosti imovine;
- (c) opći troškovi povezani s izdancima iz točaka (a) i (b), poput troškova usluga arhitekata i inženjera te troškova konzultacija, troškova vezanih uz savjetovanje o okolišnoj i gospodarskoj održivosti, uključujući troškove studija izvedivosti; studije izvedivosti ostaju prihvatljivi troškovi čak i onda ako, na temelju njihovih rezultata, nisu nastali izdanci iz točaka (a) i (b);
- (d) stjecanje ili razvoj računalnih programa te stjecanje patenata, licencija, autorskih prava i žigova;
- (e) izdanci za neproduktivna ulaganja povezana s ciljevima iz točke (143) podtočke (d);
- (f) u slučaju ulaganja kojima je cilj obnova poljoprivrednog proizvodnog potencijala koji je oštećen elementarnim nepogodama, izvanrednim događajima ili nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, bolestima životinja ili nametnicima bilja te zaštićenim životinjama prihvatljivi troškovi mogu uključivati troškove nastale obnovom proizvodnog potencijala do razine na kojoj je bio prije pojave tih događaja;
- (g) u slučaju ulaganja kojima je cilj sprečavanje štete nastale zbog elementarnih nepogoda, izvanrednih događaja, nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, bolesti životinja i nametnika bilja te zaštićenih životinja, prihvatljivi troškovi mogu uključivati troškove određenih preventivnih radnji kojima je cilj smanjenje posljedica takvih vjerojatnih događaja.

(145) Potpore se ne smiju dodjeljivati za sljedeće:

- (a) kupnju proizvodnih prava, prava na plaćanja i jednogodišnjih biljaka;
- (b) sadnju jednogodišnjih biljaka;
- (c) kupnju životinja;

▼B

- (d) ulaganja za usklađivanje s važećim standardima Unije;
 - (e) troškove osim onih iz točke (144) povezane s ugovorima o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i naknade za osiguranje;
 - (f) obrtni kapital.
- (146) Odstupajući od točke (145) podtočke (c), potpora se može odobriti za kupnju životinja u vezi s ciljem iz točke (143) podtočke (e) ovih smjernica.
- (147) Odstupajući od točke (145) podtočke (c), potpora se može odobriti za kupnju rasplodnih životinja radi poboljšanja genetske kvalitete stada ako ispunjava sljedeće uvjete:
- (a) Komisija smatra da se poboljšanje genetske kvalitete stada općenito može postići umjetnom oplodnjom s genetskim materijalom visokokvalitetnih životinja. Ona je međutim svjesna toga da u upravljačkim postupcima postoje određena ograničenja u pogledu primjene umjetne oplodnje kod goveda, ovaca i koza; potpora se stoga može dodijeliti samo za kupnju rasplodnih životinja radi poboljšanja genetske kvalitete stada goveda, ovaca i koza;
 - (b) trebala bi biti prihvatljiva samo ulaganja namijenjena poboljšanju genetske kvalitete fonda kupnjom visokokvalitetnih rasplodnih životinja (i mužjaka i ženki) koje su upisane u matičnu knjigu; u slučaju zamjene postojećeg fonda za rasplod potpora se može dodijeliti samo za zamjenu životinja koje nisu upisane u matičnu knjigu;
 - (c) potpora se može dodijeliti samo aktivnim poljoprivrednicima;
 - (d) treba kupovati samo životinje koje osiguravaju optimalan reproduktivni potencijal tijekom određenog razdoblja; stoga bi samo ženke prije prvog okota trebale biti prihvatljive za potporu;
 - (e) kupljene životinje moraju se držati u stadu barem četiri godine.
- (148) Odstupajući od točke (145) podtočke (d), potpora za usklađivanje sa standardima može se dodijeliti prema sljedećim uvjetima:
- (a) mladim poljoprivrednicima koji po prvi put uspostavljaju poljoprivredno gospodarstvo kao upravitelji gospodarstva, u pogledu ulaganja namijenjenih usklađivanju sa standardima Unije koji se primjenjuju na poljoprivrednu proizvodnju, uključujući sigurnost na radu; takva se potpora može dodijeliti na rok od najviše 24 mjeseci od datuma uspostavljanja;

▼B

- (b) Hrvatska može dodijeliti potporu za provedbu Direktive o nitratima ⁽⁵²⁾ u roku od najviše četiri godine od dana pristupanja, u skladu s člankom 3. stavkom 2. i člankom 5. stavkom 1. te Direktive;
- (c) ako se pravom Unije poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom nametnu novi zahtjevi, potpora za ulaganja radi usklađivanja s tim zahtjevima može se dodijeliti na razdoblje od najviše 12 mjeseci od datuma kada su postali obvezni za dotičnog poduzetnika.
- (149) U slučaju navodnjavanja u novim i postojećim navodnjavanim područjima, prihvatljivim troškovima smatrat će se samo ulaganja koja ispunjavaju sljedeće uvjete:
- (a) Komisiji je priopćen plan upravljanja riječnim slivom u skladu s odredbama Okvirne direktive o vodama za cijelo područje na kojem će se ulagati te za sva druga područja čiji okoliš može biti zahvaćen tim ulaganjem; mjere koje se provode prema planu upravljanja riječnim slivom u skladu s člankom 11. navedene Direktive i važne su za poljoprivredni sektor navedene su u relevantnom programu mjera;
- (b) uspostavljeno je mjerenje vode kojim se omogućuje mjerenje potrošnje vode na razini ulaganja koje prima potporu ili se mora uspostaviti kao dio ulaganja;
- (c) ulaganje u poboljšanje postojeće instalacije za navodnjavanje ili element infrastrukture za navodnjavanje prihvatljivo je samo ako je *ex ante* ocijenjeno da pruža barem 5 % do 25 % potencijalne uštede vode u odnosu na tehničke parametre postojećih instalacija ili infrastrukture; ako ulaganje utječe na podzemne ili površinske vode čije je stanje u relevantnom planu upravljanja riječnim slivom utvrđeno kao manje od dobrog zbog razloga povezanih s količinom vode:
- i. ulaganje mora osigurati učinkovito smanjenje potrošnje vode, na razini ulaganja, za barem 50 % potencijalne uštede vode koja se omogućuje ulaganjem;
- ii. u slučaju ulaganja na jednom poljoprivrednom gospodarstvu, ono također kao rezultat mora imati smanjenje ukupne potrošnje vode na poljoprivrednom gospodarstvu za barem 50 % od potencijalne uštede vode koja se omogućuje ulaganjem; ukupna potrošnja vode na gospodarstvu mora uključivati vodu koju gospodarstvo prodaje.

⁽⁵²⁾ Vidi bilješku 42. ovih smjernica.

▼B

Ni jedan uvjet iz točke (c) ne bi se smio primjenjivati na ulaganje u postojeću instalaciju koje utječe samo na energetska učinkovitost ili na ulaganje za stvaranje rezervoara ili na ulaganje u korištenje reciklirane vode koje ne utječe na podzemne i površinske vode;

(d) ulaganje koje dovodi do neto povećanja navodnjavanog područja koje utječe na podzemne ili površinske vode prihvatljivo je samo ako:

i. u relevantnom planu upravljanja riječnim slivom stanje vode nije utvrđeno kao manje od dobrog zbog razloga povezanih s količinom vode; i

ii. studija utjecaja na okoliš pokazuje da neće biti značajnog negativnog utjecaja na okoliš zbog ulaganja. Takvu studiju utjecaja na okoliš, koja se može odnositi i na skupinu gospodarstava, mora provesti ili odobriti nadležno tijelo;

(e) odstupajući od podtočke (d) alineje i., ulaganja koja dovode do neto povećanja navodnjavanog područja mogu biti prihvatljiva:

i. ako se ulaganje kombinira s ulaganjem u postojeću instalaciju za navodnjavanje ili element infrastrukture za navodnjavanje za koji je *ex ante* ocijenjeno da pruža barem 5 % do 25 % potencijalne uštede vode u odnosu na tehničke parametre postojeće instalacije ili infrastrukture; i

ii. ako se ulaganjem osigurava učinkovito smanjenje potrošnje vode, na razini cijelog ulaganja, za barem 50 % potencijalne uštede vode koja se omogućuje ulaganjem u postojeću instalaciju za navodnjavanje ili element infrastrukture;

(f) odstupajući od podtočke (d) alineje i., uvjeti iz te odredbe ne primjenjuju se na ulaganja u uspostavu nove instalacije za navodnjavanje koja se opskrbljuje vodom iz postojećeg rezervoara, a koju je odobrilo nadležno tijelo prije 31. listopada 2013., ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

i. predmetni je rezervoar utvrđen u relevantnom planu upravljanja riječnim slivom te je podložan zahtjevima kontrole iz članka 11. stavka 3. točke (e) Okvirne direktive o vodama;

ii. dana 31. listopada 2013. godine na snazi je bilo ili najviše ograničenje na ukupna zahvaćanja iz rezervoara ili najmanja potrebna razina toka u vodenim tokovima koji su zahvaćeni rezervoarom;

▼ B

- iii. to najveće ograničenje ili najmanja potrebna razina toka u skladu je s uvjetima utvrđenima u članku 4. Okvirne direktive o vodama; i
 - iv. predmetno ulaganje neće imati za posljedicu zahvaćanje veće od najvišeg ograničenja koje je bilo na snazi 31. listopada 2013. ili smanjenje razine toka u zahvaćenim vodenim tokovima ispod najmanje potrebne razine koja je bila na snazi 31. listopada 2013.
- (150) Područja koja nisu navodnjavana, ali u kojima je u nedavnoj prošlosti bila aktivna instalacija za navodnjavanje, što utvrđuju i opravdavaju države članice, mogu se smatrati navodnjavanim područjima za potrebe određivanja neto povećanja navodnjavanog područja.
- (151) U slučaju navodnjavanja, potpore od 1. siječnja 2017. mogu isplaćivati samo države članice koje osiguraju, u odnosu na vodno područje u kojem se provodi ulaganje, doprinos različitih načina korištenja voda povratu troškova vodnih usluga od strane poljoprivrednog sektora u skladu s člankom 9. stavkom 1. prvom alinejom Direktive 2000/60/EZ, uzimajući u obzir, prema potrebi, društvene, okolišne i gospodarske učinke povrata te geografske i klimatske uvjete dotične regije ili regija.

Intenzitet potpore

- (152) Intenzitet potpore ne smije premašiti sljedeće:
- (a) 75 % iznosa prihvatljivih troškova u najudaljenijim regijama;
 - (b) 75 % iznosa prihvatljivih troškova na manjim egejskim otocima;
 - (c) 75 % iznosa prihvatljivih troškova u Hrvatskoj za provedbu Direktive o nitratima u skladu s točkom (148) podtočkom (b) ovih smjernica;
 - (d) 50 % iznosa prihvatljivih troškova u slabije razvijenim regijama i u svim regijama čiji je bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku za razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013. bio niži od 75 % prosjeka EU-25 za referentno razdoblje, ali čiji je BDP po stanovniku iznad 75 % prosječnog BDP-a EU-27;
 - (e) 40 % iznosa prihvatljivih troškova u ostalim regijama;
 - (f) 30 % iznosa prihvatljivih troškova za kupnju rasplodnih životinja iz točke (147).
- (153) Stope intenziteta potpore iz točke (152) mogu se povećati za 20 postotnih bodova ako maksimalna kombinirana potpora ne prelazi 90 % za sljedeće:
- (a) mlade poljoprivrednike ili poljoprivrednike koji su uspostavili gospodarstvo tijekom pet godina prije datuma podnošenja zahtjeva za potporu;

▼ B

- (b) zajednička ulaganja, kao što su skladišni objekti koje upotrebljava skupina poljoprivrednika ili objekti za pripremu poljoprivrednih proizvoda prije stavljanja na tržište; i integrirani projekti kojima je obuhvaćeno nekoliko mjera predviđenih Uredbom (EU) br. 1305/2013, uključujući one povezane sa spajanjem organizacija proizvođača;
 - (c) ulaganja u područja s prirodnim ili drugim posebnim ograničenjima u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013;
 - (d) djelatnosti koje se financiraju u okviru Europskog partnerstva za inovacije (EPI), kao što je ulaganje u novu staju, čime se omogućuje testiranje nove prakse smještaja životinja koju je osmislila skupina poljoprivrednika, znanstvenika i nevladinih udruga koje se bave dobrobiti životinja;
 - (e) ulaganja namijenjena poboljšanju prirodnog okoliša, higijenskih uvjeta ili standarda dobrobiti životinja, kako je navedeno u točki (143) podtočki (b); u tom slučaju povećani intenzitet potpore predviđen u ovoj točki primjenjuje se samo na dodatne troškove nužne za postizanje razine koja premašuje standarde Unije koji su na snazi i ne dovode do povećanja proizvodnog kapaciteta;
 - (f) ulaganja namijenjena poboljšanju održivosti poljoprivrednoga gospodarstva, kako je navedeno u točki (143) podtočki (a), u vezi s obvezama povezanim s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama i s ekološkim uzgojem iz dijela II. odjeljaka 1.1.5.1. i 1.1.8.
- (154) U pogledu neproduktivnih ulaganja iz točke (143) podtočke (d) i ulaganja za obnovu proizvodnog potencijala iz točke (143) podtočke (e), maksimalni intenzitet potpore ne smije premašiti 100 % prihvatljivih troškova.
- (155) ► **M3** Za ulaganja u vezi s ciljevima sprečavanja iz točke (143) podtočke (e) maksimalni intenzitet potpore ne smije premašiti 80 %. Međutim, može se povećati do 100 % ako ulaganje zajednički provodi više korisnika ili ako je cilj spriječiti štetu koju uzrokuju zaštićene životinje. ◀
- 1.1.1.2 Potpore za ulaganja u korist očuvanja kulturne i prirodne baštine smještene na poljoprivrednim gospodarstvima
- (156) Komisija će smatrati da je potpora za ulaganja u korist očuvanja kulturne i prirodne baštine smještene na poljoprivrednom gospodarstvu spojiva s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja, općim uvjetima za potpore za ulaganja iz točke (134) ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼ B

- (157) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (158) Potpore se dodjeljuju za kulturnu i prirodnu baštinu u obliku prirodnih krajobraza i zgrada koje su nadležna javna tijela države članice službeno priznala kao kulturnu ili prirodnu baštinu.

Prihvatljivi troškovi

- (159) Prihvatljivi su sljedeći troškovi namijenjeni za očuvanje kulturne i prirodne baštine:
- (a) troškovi ulaganja u materijalnu imovinu;
- (b) kapitalni radovi.

Intenzitet potpore

- (160) Primjenjuju se sljedeći intenziteti potpore:
- (a) u slučaju ulaganja namijenjenih očuvanju obilježja proizvodne baštine smještene na poljoprivrednom gospodarstvu, uz uvjet da to ulaganje ne dovodi do povećanja proizvodnog kapaciteta, intenzitet potpore mora se ograničiti na
- (i) 80 % stvarno nastalih troškova u područjima s prirodnim ili drugim posebnim ograničenjima u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013;
- (ii) 70 % stvarno nastalih troškova u slabije razvijenim regijama;
- (iii) 60 % stvarno nastalih troškova u ostalim područjima;
- (b) u slučaju povećanja proizvodnog kapaciteta, primjenjuju se intenziteti potpore za ulaganja utvrđeni u točkama (152) i (153);
- (c) dodatna se potpora može dodijeliti u iznosu do 100 % prihvatljivih troškova za pokriće dodatnih troškova koji nastaju zbog uporabe tradicionalnih materijala potrebnih za očuvanje baštinskih obilježja zgrada smještenih na poljoprivrednim gospodarstvima;
- (d) neovisno o pravilima utvrđenima u točkama (a), (b) i (c), maksimalni intenzitet potpore može dosegnuti 100 % prihvatljivih troškova ako se ulaganje odnosi na male infrastrukture;
- (e) u slučaju ulaganja namijenjenih očuvanju obilježja neproizvodne baštine smještene na poljoprivrednim gospodarstvima, kao što su arheološka i povijesna obilježja, intenzitet potpore može dosegnuti do 100 % stvarno nastalih troškova;
- (f) potpora za kapitalne radove mora se ograničiti na 10 000 EUR godišnje.

▼B**1.1.1.3 Potpore za ulaganja koja se odnose na premještaj poljoprivrednih zgrada**

- (161) Komisija će smatrati da je potpora za ulaganja koja se odnose na premještaj poljoprivrednih zgrada spojiva s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, općim uvjetima za potpore za ulaganja iz točke (134) te sljedećim uvjetima.
- (162) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (163) Cilj premještaja poljoprivredne zgrade mora biti cilj od javnog interesa. Javni interes na koji se poziva radi opravdanja dodjele potpore na temelju ovog odjeljka mora biti utvrđen u mjerodavnim propisima dotične države članice.

Intenziteti potpore u odnosu na prihvatljive troškove

- (164) Primjenjuju se sljedeći intenziteti potpore:
- (a) ako se premještaj poljoprivredne zgrade sastoji od rastavljanja, premještanja i ponovne izgradnje postojećih objekata, intenzitet potpore može dosegnuti do 100 % stvarno nastalih troškova tih aktivnosti;
- (b) ako, dodatno uz točku (a), premještaj za posljedicu ima modernizaciju objekata ili povećanje proizvodnog kapaciteta, u pogledu troškova u vezi s modernizacijom objekata ili povećanjem proizvodnog kapaciteta primjenjuju se intenziteti potpora za ulaganja kako je navedeno u točkama (152) i (153). Za potrebe ove točke sama zamjena postojeće zgrade ili objekata novom suvremenom zgradom ili objektom bez temeljite promjene proizvodnje ili tehnologije za proizvodnju ne smatra se modernizacijom;
- (c) ako se premještaj odnosi na djelatnosti u blizini ruralnih naselja i poduzima se u cilju poboljšanja kvalitete života ili povećanja okolišne učinkovitosti ruralnih naselja te se odnosi na manju infrastrukturu, intenzitet potpore može dosegnuti do 100 % prihvatljivih troškova.

1.1.1.4 Potpore za ulaganja u vezi s preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem poljoprivrednih proizvoda na tržište

- (165) Komisija smatra da je potpora za ulaganja u vezi s preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda spojiva s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja, općim uvjetima za potpore za ulaganja iz točke (134) ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼B

- (166) ►**C1** Potpore za biogoriva proizvedena iz prehrambenih sirovina ne bi trebalo dodjeljivati na temelju ovog odjeljka, kako bi se potaknuo prelazak na proizvodnju naprednijih oblika biogoriva kako je predviđeno u horizontalnim pravilima o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju. ◀
- (167) Ovaj se odjeljak primjenjuje na potpore za ulaganja u materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu u vezi s preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda kako je navedeno u točki (35) podtočki 11. i točki (35) podtočki 12. ovih smjernica.
- (168) Države članice mogu dodijeliti potporu za ulaganja u vezi s preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem poljoprivrednih proizvoda na tržište ako potpora ispunjava sve uvjete jednog od sljedećih instrumenata za potpore:
- (a) Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. Lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora ⁽⁵³⁾; ili
 - (b) Smjernice o regionalnim državnim potporama za razdoblje 2014. – 2020.; ili
 - (c) uvjeti ovog odjeljka ovih smjernica.

Prihvatljivi troškovi

- (169) Prihvatljivi troškovi iz točke (168)(c) moraju biti ograničeni na:
- (a) izgradnju, stjecanje, uključujući leasing, ili poboljšanje nepokretne imovine, pri čemu je kupljeno zemljište prihvatljivo samo u iznosu do 10 % ukupnih prihvatljivih troškova predmetne djelatnosti;
 - (b) nabavu ili leasing strojeva i opreme do tržišne vrijednosti imovine;
 - (c) opće troškove povezane s izdancima iz točaka (a) i (b), poput troškova usluga arhitekata i inženjera te troškova konzultacija, troškova vezanih uz savjetovanje o okolišnoj i gospodarskoj održivosti, uključujući troškove studija izvedivosti;; studije izvedivosti ostaju prihvatljivi izdatci čak i onda ako, na temelju njihovih rezultata, nisu nastali izdatci iz točaka (a) i (b);
 - (d) stjecanje ili razvoj računalnih programa te stjecanje patenata, licencija, autorskih prava i žigova.
- (170) Sljedeći troškovi nisu prihvatljivi:
- (a) troškovi osim onih iz točke (169) povezani s ugovorima o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i naknade za osiguranje;

⁽⁵³⁾ SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

▼ B

- (b) obrtni kapital;
- (c) troškovi povezani s ulaganjima za usklađivanje s važećim standardima Unije.

Intenzitet potpore

- (171) Maksimalni intenzitet potpore u skladu s ovim smjericama ne smije premašiti sljedeće:
 - (a) 75 % iznosa prihvatljivih troškova u najudaljenijim regijama;
 - (b) 75 % iznosa prihvatljivih troškova ulaganja na manjim egejskim otocima;
 - (c) 50 % iznosa prihvatljivih troškova ulaganja u slabije razvijenim regijama i u svim regijama čiji je BDP po stanovniku za razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013. bio niži od 75 % prosjeka EU-25 za referentno razdoblje, ali čiji je BDP po stanovniku iznad 75 % prosječnog BDP-a EU-27;
 - (d) 40 % iznosa prihvatljivih troškova ulaganja u ostalim regijama.
 - (172) Stope potpore iz točke (171) mogu se povećati za 20 postotnih bodova ako maksimalni intenzitet potpore ne premašuje 90 % u slučaju djelatnosti:
 - (a) povezanih sa spajanjem organizacija proizvođača; ili
 - (b) kojima se potpora daje u okviru EPI-ja.
 - (173) Pojedinačne potpore koje premašuju prag prijave iz točke (37) podtočke (a) moraju se posebno prijaviti Komisiji u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora.
- 1.1.2. *Početne potpore za mlade poljoprivrednike i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava*
- (174) Početne potpore za mlade poljoprivrednike i početne potpore za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava Komisija smatra spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
 - (175) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
 - (176) Potpora se dodjeljuje mladim poljoprivrednicima kako su definirani točkom (35) podtočkom 29. ovih smjernica koji su mikro ili mali poduzetnici ili malim poljoprivrednim gospodarstvima. Države članice moraju definirati mala poljoprivredna gospodarstva na temelju objektivnih kriterija, a ona moraju biti ograničena na mikro i male poduzetnike.

▼ M1

- (177) Države članice moraju definirati gornji i donji prag za pristup početnoj potpori za mlade poljoprivrednike i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava u smislu proizvodnog potencijala poljoprivrednog gospodarstva, mjereno standardnim rezultatom, kako je definirano u članku 5.b Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009⁽⁵⁴⁾ i članku 6. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/220⁽⁵⁵⁾ ili njegovim ekvivalentom. Donji prag za pristup početnim potporama za mlade poljoprivrednike mora biti viši od gornjeg praga za pristup potpori za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava.

▼ B

- (178) Ako se potpora dodjeljuje mladom poljoprivredniku koji uspostavlja gospodarstvo u obliku pravne osobe, mladi poljoprivrednik mora vršiti stvarnu i dugoročnu kontrolu nad tom pravnom osobom u smislu odluka povezanih s upravljanjem, koristima i financijskim rizicima. Ako u kapitalu ili upravljanju pravne osobe sudjeluje nekoliko fizičkih osoba, uključujući osobe koje nisu mladi poljoprivrednici, mladi poljoprivrednik mora biti u mogućnosti izvršavati takvu učinkovitu i dugoročnu kontrolu samostalno ili zajedno s drugim osobama. Ako je pravna osoba pod samostalnom ili zajedničkom kontrolom druge pravne osobe, ti se zahtjevi moraju primijeniti se na sve fizičke osobe koje imaju kontrolu nad tom drugom pravnom osobom.
- (179) Dodjela potpore mora se uvjetovati predočenjem poslovnog plana nadležnom tijelu dotične države članice, koji se mora početi provoditi u roku od devet mjeseci od dana donošenja odluke o dodjeli potpore.
- (180) U slučaju potpore za mlade poljoprivrednike, poslovnim se planom mora predvidjeti da će se korisnik uskladiti s definicijom aktivnog poljoprivrednika iz članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013 u roku od 18 mjeseci od datuma uspostavljanja.
- (181) Mladi poljoprivrednici koji ne posjeduju odgovarajuće stručne vještine i znanja imaju pravo na potporu ako se obvežu na stjecanje tih vještina i znanja u roku od 36 mjeseci od datuma donošenja odluke o dodjeli potpore. Ta se obveza mora uključiti u poslovni plan.

⁽⁵⁴⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1217/2009 od 30. studenoga 2009. o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji (SL L 328, 15.12.2009., str. 27.).

⁽⁵⁵⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/220 od 3. veljače 2015. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009 o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji (SL L 46, 19.2.2015., str. 1.).

▼ B

- (182) U poslovnom se planu mora opisati najmanje sljedeće:
- (a) u slučaju početne potpore mladim poljoprivrednicima:
 - i. početno stanje poljoprivrednoga gospodarstva;
 - ii. pokazatelji i ciljevi razvoja aktivnosti poljoprivrednoga gospodarstva;
 - iii. pojedinstvo mjera, uključujući one koje se odnose na ekološku održivost i učinkovitost resursa, koje su potrebne za razvoj djelatnosti poljoprivrednoga gospodarstva, kao što su ulaganja, osposobljavanje, savjetovanje ili druge aktivnosti;
 - (b) u slučaju početne potpore za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava:
 - (i) početno stanje poljoprivrednoga gospodarstva; i
 - (ii) pojedinstvo mjera, uključujući one koje se odnose na ekološku održivost i učinkovitost resursa, kojima bi se podržalo ostvarivanje gospodarske isplativosti, kao što su ulaganja, osposobljavanje, suradnja i druge mjere.
- (183) Potpora se mora dodijeliti ili isplatiti u najmanje dvije tranše ili obroka tijekom razdoblja od najviše pet godina. Kada je riječ o mladim poljoprivrednicima, zadnja tranša ili zadnji obrok potpore mora se uvjetovati ispravnom provedbom poslovnog plana iz točke (179).

Intenzitet potpore

- (184) Maksimalni iznos potpore mora se ograničiti na 70 000 EUR po mladom poljoprivredniku i 15 000 EUR po malom poljoprivrednom gospodarstvu. Države članice moraju pri određivanju iznosa potpore za mlade poljoprivrednike uzeti u obzir i društveno-gospodarsku situaciju dotičnog područja.

1.1.3. *Potpore za prijenos poljoprivrednih gospodarstava*

- (185) Potporu za prijenos poljoprivrednih gospodarstava Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (186) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom, a koji trajno prenose svoje poljoprivredno gospodarstvo drugom poduzetniku koji se bavi poljoprivrednom proizvodnjom.

▼B

- (187) Potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji ispunjavaju uvjete za sudjelovanje u programu za male poljoprivrednike utvrđenom u glavi V. Uredbe (EU) br. 1307/2013 i koji su na dan podnošenja zahtjeva za potporu te uvjete ispunjavali najmanje jednu godinu, a koji se obvežu trajno prenijeti cijelo svoje poljoprivredno gospodarstvo drugom poduzetniku, uključujući pripadajuća prava na plaćanja.
- (188) Potpora se mora isplatiti kao godišnje plaćanje ili kao jednokratno plaćanje.
- (189) Potpora se mora isplatiti od dana prijenosa poljoprivrednog gospodarstva do 31. prosinca 2020.

Intenzitet potpore

- (190) Potpora odgovara 120 % godišnjeg plaćanja koje korisnik ima pravo primiti u okviru programa za male poljoprivrednike.
- 1.1.4. *Početne potpore za skupine i organizacije proizvođača u sektoru poljoprivrede*
- (191) Komisija ima pozitivan stav prema početnoj potpori za skupine i organizacije proizvođača s obzirom na to da ona služi kao poticaj za povezivanje poljoprivrednika. Ona će stoga početnu potporu za skupine i organizacije proizvođača smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako ona udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (192) Ovaj se odjeljak primjenjuje na cijeli sektor poljoprivrede ⁽⁵⁶⁾.
- (193) Za potporu su prihvatljive samo one skupine ili organizacije proizvođača koje je na temelju podnesenog poslovnog plana službeno priznalo nadležno tijelo dotične države članice.
- (194) Početna potpora dodjeljuje se podložno obvezi države članice da provjeri jesu li ciljevi poslovnog plana postignuti u roku od pet godina od službenog priznanja skupine ili organizacije proizvođača.
- (195) Sporazumi, odluke i usklađene prakse zaključeni u okviru skupine ili organizacije proizvođača moraju biti u skladu s pravilima o tržišnom natjecanju kako se primjenjuju na temelju članaka 206. do 210. Uredbe (EU) br. 1308/2013.
- (196) Umjesto pružanja početne potpore skupinama ili organizacijama proizvođača, potpora u visini do istog ukupnog iznosa može se dodijeliti izravno proizvođačima kao nadoknada za njihov doprinos troškovima vođenja tih skupina ili organizacija tijekom razdoblja od prvih pet godina od osnivanja skupine ili organizacije.

⁽⁵⁶⁾ Vidi definiciju sektora poljoprivrede u točki (35) podtočki 2. ovih smjernica.

▼ B

- (197) Države članice mogu nastaviti dodjeljivati početne potpore skupinama proizvođača čak i nakon što su one priznate kao organizacije proizvođača u skladu s uvjetima Uredbe (EU) br. 1308/2013.
- (198) Potpora mora biti ograničena na skupine proizvođača i organizacije proizvođača obuhvaćene definicijom MSP-ova⁽⁵⁷⁾. Komisija neće odobriti državne potpore za troškove obuhvaćene ovim odjeljkom u korist velikih poduzeća⁽⁵⁸⁾.
- (199) Programi potpora odobreni na temelju ovog odjeljka bit će podložni prilagodbi u odnosu na izmjene propisa o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda.

Prihvatljivi troškovi

- (200) Prihvatljivi troškovi mogu uključivati troškove najma odgovarajućih prostora, nabavu uredske opreme, uključujući računalni hardver i softver, troškove administrativnog osoblja, režijske troškove i troškove pravnih i upravnih postupaka. Ako se prostori kupuju, prihvatljivi troškovi za te prostore moraju biti ograničeni na troškove najma po tržišnim cijenama.
- (201) Potpore se ne mogu dodijeliti:
- (a) proizvodnim organizacijama, subjektima i tijelima, kao što su trgovačka društva ili zadruge, čiji je cilj upravljanje jednim poljoprivrednim gospodarstvom ili više njih i koje je stoga zapravo potrebno smatrati jednim proizvođačem;
 - (b) poljoprivrednim udruženjima koja obavljaju zadaće na gospodarstvima članova, kao što su uzajamna pomoć te usluge zamjene na gospodarstvu i upravljanja gospodarstvom, ali ne sudjeluju u zajedničkoj prilagodbi ponude tržištu;
 - (c) skupinama, organizacijama ili udruženjima proizvođača čiji ciljevi nisu spojivi s člankom 152. stavkom 1. točkom (c) i člankom 156. Uredbe (EU) br. 1308/2013.
- (202) Potpore se moraju isplatiti u godišnjim ratama u obliku paušalnog iznosa za prvih pet godina od dana kada je nadležno tijelo službeno priznalo skupinu ili organizaciju proizvođača na temelju njezina poslovnog plana. Države članice mogu isplatiti zadnji obrok tek nakon što su provjerile ispravnu provedbu poslovnog plana.
- (203) Potpore koje se dodjeljuju skupinama ili organizacijama proizvođača za pokrivanje troškova koji nisu povezani s početnim troškovima, poput ulaganja ili aktivnosti promicanja, procjenjuju se u skladu s pravilima koja uređuju takve potpore.

⁽⁵⁷⁾ Vidi definiciju MSP-a u točki (35) podtočki 13. ovih smjernica.

⁽⁵⁸⁾ Vidi definiciju velikog poduzeća u točki (35) podtočki 14. ovih smjernica.

▼ BIntenzitet potpore

- (204) Intenzitet potpore mora se ograničiti na 100 % prihvatljivih troškova.
- (205) Ukupni iznos potpore mora se ograničiti na 500 000 EUR. Potpore se moraju postupno smanjivati.
- 1.1.5. *Potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama te dobiti životinja*
- (206) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- 1.1.5.1 *Potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama*
- (207) Potporu za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (208) Ovaj se odjeljak primjenjuje na potpore poduzetnicima i skupinama poduzetnika koji se dobrovoljno obvežu provoditi djelatnosti koje sadržavaju jednu ili više obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama na poljoprivrednom zemljištu koje će definirati države članice, uključujući poljoprivredna područja kako su definirana u točki (35) podtočki 50. ovih smjernica.
- (209) Cilj mjere mora biti očuvanje i promicanje nužnih promjena poljoprivrednih praksi koje daju pozitivan doprinos okolišu i klimi.
- (210) Potpora će obuhvaćati samo one dobrovoljne obveze koje premašuju relevantne propisane standarde utvrđene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013, relevantne kriterije i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) podtočkama ii. i iii. Uredbe (EU) br. 1307/2013, relevantne minimalne zahtjeve u pogledu korištenja gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te druge relevantne propisane zahtjeve utvrđene nacionalnim pravom. Svi ti propisani standardi i zahtjevi moraju biti navedeni i opisani u prijavi Komisiji.
- (211) Države članice trebale bi nastojati osigurati da poduzetnici koji se obvežu provoditi djelatnosti u okviru ove mjere dobiju znanje i informacije neophodne za njihovu provedbu, primjerice stručnim savjetovanjem u vezi s preuzetim obvezama i/ili uvjetujući davanje potpore u okviru ove mjere relevantnim osposobljavanjem.

▼ B

- (212) Obveze u okviru ove mjere moraju se preuzeti na razdoblje od pet do sedam godina. Međutim, ako je to potrebno kako bi se postigli ili održali traženi povoljni učinci na okoliš, države članice mogu odrediti dulje razdoblje za određene vrste obveza, uključujući mogućnost godišnjeg produljenja nakon isteka početnog razdoblja⁽⁵⁹⁾. Za nove obveze koje izravno proizlaze iz obveza izvršenih u početnom razdoblju države članice mogu odrediti kraće razdoblje.
- (213) Gdje je to primjenjivo, potrebno je poštovati pravila za plaćanja povezana s područjima utvrđena u članku 47. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i delegiranim aktima donesenima na temelju te odredbe.
- (214) Potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama drugim upraviteljima zemljištima i skupinama korisnika koji nisu poduzetnici u poljoprivrednom sektoru mogu se dodijeliti u skladu s dijelom II. odjeljkom 3.4. ovih smjernica.
- (215) Obveze o ekstenzivnom razvoju stočnog uzgoja na temelju agrookolišno-klimatske mjere moraju ispuniti barem sljedeće uvjete:
- (a) upravljanjem i održavanjem ukupne površine gospodarstva namijenjene ispaši mora se izbjeći prekomjerna i nedovoljna ispaša;
 - (b) gustoća stoke mora se odrediti uzimajući u obzir sve pašne životinje koje se drže na poljoprivrednom gospodarstvu ili, ako se radi o obvezi ograničenja ispiranja hranjiva, sve životinje koje se drže na poljoprivrednom gospodarstvu, a koje su bitne za predmetnu obvezu.
- (216) U okviru obveza na temelju agrookolišno-klimatske mjere za uzgoj lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivrednu djelatnost ili za očuvanje genetskih resursa bilja kojima prijete genetska erozija mora se zahtijevati:
- (a) uzgoj domaćih životinja koje su lokalne pasmine, genetski prilagođene jednom ili više tradicionalnih sustava proizvodnje ili okolišu u zemlji, a koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivrednu djelatnost; ili
 - (b) očuvanje genetskih resursa bilja koji su se prirodno prilagodili lokalnim i regionalnim uvjetima i kojima prijete genetska erozija.
- (217) Za potporu su prihvatljive sljedeće vrste domaćih životinja: goveda, ovce, koze, kopitari, svinje i ptice.

⁽⁵⁹⁾ Na primjer, u slučaju podmjera namijenjenih obnovi i održavanju močvarnih staništa, potpora bi se mogla dodijeliti i za razdoblje dulje od sedam godina zbog složenosti ostvarivanja tih ciljeva.

▼B

- (218) Smatrat će se da su lokalne pasmine u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivrednu djelatnost ako su ispunjeni sljedeći uvjeti te ako su ti uvjeti opisani i uključeni u prijavu Komisiji:
- (a) naveden je broj predmetnih rasplodnih ženki na nacionalnoj razini;
 - (b) taj je broj i status ugroženosti navedenih pasmina potvrdilo priznato relevantno znanstveno tijelo;
 - (c) priznato relevantno tehničko tijelo vodi i ažurira matičnu knjigu stada ili jata za određenu pasminu;
 - (d) predmetna tijela posjeduju vještine i znanja potrebna za utvrđivanje životinja ugroženih pasmina.
- (219) Smatrat će se da genetskim resursima bilja prijete genetska erozija ako su u prijavu Komisiji uključeni i u njoj opisani dostatni dokazi genetske erozije koji se temelje na znanstvenim rezultatima ili pokazateljima smanjenja broja landrasa / primitivnih lokalnih sorti i njihove populacijske raznolikosti te, gdje je to primjenjivo, promjena u prevladavajućim poljoprivrednim praksama na lokalnoj razini.
- (220) Potpora se može odobriti za očuvanje i održivu uporabu i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi za djelatnosti koje nisu obuhvaćene odredbama točaka (208) do (219) ovog odjeljka.

Prihvatljivi troškovi

- (221) Potpore, osim potpora za djelatnosti za očuvanje genetskih resursa iz točke (220), obuhvaćaju potpunu ili djelomičnu nadoknadu dodatnih troškova i izgubljenog prihoda korisnika koji proizlaze iz preuzetih obveza. Potpora se mora dodjeljivati godišnje.
- (222) U valjano opravdanim slučajevima, potpora za djelatnosti povezane s očuvanjem okoliša može se dodijeliti kao paušalni ili jednokratni iznos po jedinici uz obvezu odricanja od komercijalnog korištenja površina, što se izračunava na temelju dodatnih nastalih troškova i izgubljenog prihoda.
- (223) Prema potrebi, potpora može pokrivati i transakcijske troškove u vrijednosti do 20 % premije plaćene za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama. Ako obveze preuzima skupina poduzetnika, najveća razina iznosi 30 %.
- (224) Međutim, ako država članica želi nadoknaditi transakcijske troškove uzrokovane preuzimanjem obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama, mora pružiti uvjerljiv dokaz tih troškova, na primjer predočenjem usporedbe s troškovima poduzetnika koji nisu preuzeli takve obveze. Komisija stoga obično neće odobriti državnu potporu za transakcijske troškove za nastavak obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama koje su već ranije preuzete, osim ako država članica dokaže da ti troškovi i dalje nastaju ili da se snose novi transakcijski troškovi.

▼ B

- (225) Ako se transakcijski troškovi izračunavaju na temelju prosječnih troškova i/ili prosječnih poljoprivrednih gospodarstava, države članice trebaju dokazati da se osobito velikim poduzećima ne daje prevelika nadoknada. Za potrebe izračuna nadoknade države članice moraju uzeti u obzir jesu li predmetni transakcijski troškovi nastali po poduzetniku ili po hektaru.
- (226) U skladu s ovom mjerom ne može biti dodijeljena potpora za obveze obuhvaćene mjerom za ekološki uzgoj definiranom u dijelu II. odjeljku 1.1.8. ovih smjernica.
- (227) Potporom za očuvanje genetskih resursa u poljoprivredi pokrivaju se troškovi sljedećih djelatnosti:
- (a) ciljano djelovanje: mjere kojima se promiče *in situ* i *ex situ* očuvanje, karakterizacija, skupljanje i korištenje genetskih resursa u poljoprivredi, uključujući *web*-popise genetskih resursa koji se trenutačno čuvaju *in situ*, uključujući čuvanje *in situ* / na poljoprivrednom gospodarstvu, te zbirki *ex situ* i baza podataka;
 - (b) usklađeno djelovanje: mjere kojima se promiče razmjena informacija među nadležnim organizacijama država članica s ciljem očuvanja, karakterizacije, skupljanja i korištenja genetskih resursa u poljoprivredi Unije;
 - (c) prateće aktivnosti: mjere informiranja, pružanja informacija i savjetovanja u kojima sudjeluju nevladine organizacije i drugi dionici te izobrazba i pripremanje tehničkih izvješća.

Iznos potpore i intenzitet potpore

- (228) Potpore, osim potpora za djelatnosti za očuvanje genetskih resursa iz točke (220), moraju se ograničiti na sljedeće maksimalne iznose: 600 EUR po hektaru godišnje za jednogodišnje usjeve; 900 EUR po hektaru godišnje za specijalizirane višegodišnje usjeve; 450 EUR po hektaru godišnje za ostala korištenja zemljišta; 200 EUR po grlu stoke godišnje za lokalne pasmine koje su u opasnosti od nestanka iz poljoprivredne djelatnosti.
- (229) Navedeni se iznosi u propisno opravdanim slučajevima mogu povećati uzimajući u obzir posebne okolnosti koje treba objasniti u prijavi Komisiji.

▼ M1

- (230) Potpora za očuvanje genetskih resursa u poljoprivredi mora se ograničiti na 100 % prihvatljivih troškova.

▼ B

1.1.5.2 Potpore za obveze povezane s dobrobiti životinja

- (231) Potporu za obveze povezane s dobrobiti životinja Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼ B

- (232) Ovaj se odjeljak primjenjuje na potpore poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom i koji se dobrovoljno obvežu provoditi djelatnosti koje se sastoje od jedne ili više obveza povezanih s dobrobiti životinja te koji su aktivni poljoprivrednici.
- (233) Potpora obuhvaća samo one obveze koje premašuju relevantne propisane standarde utvrđene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 i drugim relevantnim propisanim zahtjevima. Ti mjerodavni zahtjevi moraju biti navedeni i opisani u prijavi Komisiji.
- (234) Obvezama u pogledu dobrobiti životinja koje su prihvatljive za potporu moraju se osigurati poboljšani standardi proizvodnih metoda u jednom od sljedećih područja:
- (a) voda, hrana i skrb za životinje u skladu s prirodnim potrebama uzgoja životinja;
 - (b) uvjeti smještaja, kao što su povećan raspoloživi prostor, podne površine, obogaćenje materijala, prirodno svjetlo;
 - (c) vanjski pristup;
 - (d) prakse u kojima se izbjegava sakaćenje i/ili kastracija životinja ili predviđa korištenje anestetika, analgezije i protuupalnih lijekova ili imunokastracije u određenim slučajevima kada su sakaćenje ili kastracija životinja nužni.
- (235) Te obveze u pogledu dobrobiti životinja moraju se preuzeti na razdoblje od jedne do sedam godina s mogućnošću obnove.
- (236) Obnova ugovora može biti i automatska ako su pojedinosti obnove navedeni u ugovoru. Države članice moraju uspostaviti mehanizam obnavljanja obveza u pogledu dobrobiti životinja u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravilima. Takvi se mehanizmi moraju prijaviti Komisiji kao dio prijave državne potpore u skladu s ovim odjeljkom. Obnova uvijek mora biti podložna poštovanju uvjeta koje je Komisija odobrila za potporu u skladu s ovim odjeljkom.

Prihvatljivi troškovi

- (237) Potpore se moraju dodjeljivati godišnje, a njima se poduzetnicima koji se bave primarnom proizvodnjom mogu u cijelosti ili djelomično nadoknaditi dodatni troškovi i izgubljeni prihod koji proizlaze iz preuzete obveze.
- (238) Prema potrebi, mogu pokrivati i transakcijske troškove u vrijednosti do 20 % premije plaćene za obveze vezane uz dobrobit životinja. Međutim, ako država članica želi nadoknaditi transakcijske troškove uzrokovane preuzimanjem obveza u pogledu dobrobiti životinja, mora pružiti uvjerljiv dokaz tih troškova, na primjer predočenjem usporedbe s troškovima poduzetnika

▼ B

koji nisu preuzeli obveze u pogledu dobrobiti životinja. Komisija stoga obično neće odobriti državnu potporu za transakcijske troškove za nastavak ranije preuzetih obveza u pogledu dobrobiti životinja, osim ako država članica dokaže da ti troškovi i dalje nastaju ili da se snose novi transakcijski troškovi.

- (239) Ako se transakcijski troškovi izračunavaju na temelju prosječnih troškova i/ili prosječnih poljoprivrednih gospodarstava, države članice trebaju dokazati da se osobito velikim poduzećima ne daje prevelika nadoknada. Za potrebe izračuna nadoknade države članice moraju uzeti u obzir jesu li predmetni transakcijski troškovi nastali po poduzetniku ili po hektaru.

Iznos potpore

- (240) Potpora se mora ograničiti na 500 EUR po grlu stoke.
- 1.1.6. *Potpore za nedostatke povezane s područjima mreže Natura 2000 i Okvirnom direktivom o vodama*
- (241) Potporu za nedostatke povezane s područjima mreže Natura 2000 i Okvirnom direktivom o vodama Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (242) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (243) Potpora upraviteljima zemljišta koji nisu poduzetnici u sektoru poljoprivrede u valjano opravdanim slučajevima može se dodijeliti u skladu s dijelom II. odjeljkom 3.5. ovih smjernica.

Prihvatljivi troškovi

- (244) Potpora obuhvaća nadoknadu kojom se korisnicima u potpunosti ili djelomično nadoknađuju dodatni troškovi i izgubljeni prihod koji proizlaze iz nedostataka na dotičnim područjima u vezi s provedbom Direktive o staništima, Direktive o pticama i Okvirne direktive o vodama ⁽⁶⁰⁾.
- (245) Potpora povezana s Direktivom o staništima i Direktivom o vodama može se dodijeliti samo u odnosu na nedostatke koji proizlaze iz zahtjeva koji premašuju dobro poljoprivredno i okolišno stanje iz članka 94. i Priloga II. Uredbi Vijeća (EU) br. 1306/2013 te relevantne kriterije i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) podtočkama ii. i iii. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

⁽⁶⁰⁾ Vidi točku (52) i bilješku 42. ovih smjernica.

▼ B

- (246) Potpora povezana s Okvirnom direktivom o vodama može se dodijeliti samo u odnosu na posebne zahtjeve koji:
- (a) su uvedeni Okvirnom direktivom o vodama, sukladni su s programima mjera planova upravljanja riječnim slivovima u svrhu ostvarenja ciljeva zaštite okoliša iz te Direktive te premašuju mjere neophodne za provedbu ostalog zakonodavstva Unije o zaštiti voda;
 - (b) koji premašuju propisane zahtjeve upravljanja i dobro poljoprivredno i okolišno stanje iz glave VI. poglavlja I. Uredbe (EU) br. 1306/2013. te relevantne kriterije i minimalne aktivnosti utvrđene na temelju članka 4. stavka 1. točke (c) podtočaka ii. i iii. Uredbe (EU) br. 1307/2013.;
 - (c) premašuju razinu zaštite predviđenu pravom Unije koja je postojala u trenutku donošenja Okvirne direktive o vodama, kako je utvrđeno u članku 4. stavku 9. te Direktive; i
 - (d) kojima se uvode velike promjene u vrsti korištenja zemljišta i/ili velika ograničenja u poljoprivrednoj praksi koja imaju za posljedicu znatan gubitak prihoda.
- (247) Zahtjevi iz točaka (245) i (246) moraju biti navedeni i opisani u prijavi Komisiji.
- (248) Sljedeća su područja prihvatljiva za potporu:
- (a) poljoprivredna područja u okviru mreže Natura 2000 određena u skladu s Direktivom o staništima i Direktivom o pticama;
 - (b) ostala razgraničena zaštićena prirodna područja s okolišnim ograničenjima koja se primjenjuju na poljoprivrednu proizvodnju, a koja pridonose provedbi članka 10. Direktive o staništima; ta područja ne smiju obuhvaćati više od 5 % područja u okviru mreže Natura 2000 koja su obuhvaćena relevantnim programom ruralnog razvoja;
 - (c) poljoprivredna područja uključena u planove upravljanja riječnim slivovima u skladu s Okvirnom direktivom o vodama.

Iznos potpore

- (249) Potpore se moraju ograničiti na sljedeće iznose: najviše 500 EUR po hektaru godišnje u početnom razdoblju ne duljem od pet godina i najviše 200 EUR po hektaru godišnje nakon toga. Potpore povezane s Okvirnom direktivom o vodama ne smiju iznositi manje od 50 EUR po hektaru godišnje.
- (250) Maksimalni iznosi od 500 EUR i 200 EUR mogu se u iznimnim slučajevima povećati uzimajući u obzir posebne okolnosti koje treba obrazložiti. Minimalan iznos od 50 EUR za potpore povezane s Okvirnom direktivom o vodama može se u valjano opravdanim slučajevima smanjiti uzimajući u obzir posebne okolnosti, koje treba obrazložiti.

▼ B1.1.7. *Potpore područjima s prirodnim ili drugim posebnim ograničenjima*

- (251) Državnu potporu u planinskim i drugim područjima s prirodnim ili drugim posebnim ograničenjima Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (252) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (253) Potpora se može dodijeliti poduzetnicima koji se obvežu poljoprivrednu djelatnost obavljati na područjima određenima u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i koji su aktivni poduzetnici.

Prihvatljivi troškovi

- (254) Potpora obuhvaća nadoknadu kojom se poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom u cijelosti ili djelomično nadoknađuju dodatni troškovi i izgubljeni prihod povezani s ograničenjima za poljoprivrednu proizvodnju u predmetnom području. Države članice moraju dokazati postojanje dotičnih ograničenja te pružiti dokaze da iznos nadoknade koji treba platiti ne premašuje izgubljeni prihod i dodatne troškove koji su posljedica tih ograničenja.

▼ M1

- (255) Iznos dodatnih troškova i izgubljenog prihoda mora se izračunati u usporedbi s područjima koja nisu obilježena prirodnim ograničenjima ili drugim posebnim ograničenjima, uzimajući u obzir plaćanja u skladu s poglavljem 4. glavom III. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

▼ B

- (256) Pri izračunu dodatnih troškova i izgubljenog prihoda države članice mogu u valjano opravdanim slučajevima razlikovati između razina plaćanja uzimajući u obzir sljedeće:

- (a) ozbiljnost utvrđenog trajnog prirodnog ograničenja koje utječe na poljoprivredne aktivnosti;
- (b) poljoprivredni sustav.

- (257) Potpora se dodjeljuje godišnje po hektaru poljoprivredne površine.

Iznos potpore

- (258) Potpora se mora odrediti između sljedećih minimalnih i maksimalnih iznosa: najmanje 25 EUR po hektaru godišnje u prosjeku za površinu za koju korisnik dobiva potporu, a najviše 250 EUR po hektaru godišnje. Međutim, maksimalni iznos može dosegnuti 450 EUR po hektaru godišnje u planinskim područjima kako su definirana u članku 32. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

▼B

- (259) Maksimalni iznosi mogu se u propisno opravdanim slučajevima povećati uzimajući u obzir posebne okolnosti koje treba objasniti u prijavi Komisiji.
- (260) Države članice dužne su pobrinuti se za postupno smanjivanje potpore iznad razine praga površine po gospodarstvu, koji treba definirati, osim ako potpora pokriva samo minimalni iznos po hektaru godišnje, kako je utvrđeno u točki (258) ovih smjernica. S tim bi ciljem u prijavama trebalo navesti veličinu poljoprivrednoga gospodarstva koje će primiti tu potporu.
- (261) U slučaju pravne osobe ili skupine fizičkih ili pravnih osoba države članice mogu primijeniti postupno smanjivanje potpore na razini članova tih pravnih osoba ili skupina ako je nacionalnim pravom predviđeno da pojedini članovi preuzimaju prava i odgovornosti usporedive s onima pojedinih poljoprivrednika koji imaju status upravitelja gospodarstva, osobito u pogledu njihova ekonomskog, socijalnog i poreznog statusa, pod uvjetom da su pridonijeli jačanju poljoprivrednih struktura dotičnih pravnih osoba ili skupina.
- (262) Uz potpore predviđene u točki (253), države članice mogu u okviru ove mjere u razdoblju od 2014. do 2020. dodijeliti potporu korisnicima na područjima koja su ispunjavala uvjete u skladu člankom 36. točkom (a) podtočkom ii. Uredbe (EZ) br. 1698/2005⁽⁶¹⁾ tijekom razdoblja programa ruralnog razvoja 2007 – 2013. Za korisnike u područjima koja više ne ispunjavaju uvjete prema novom razgraničenju iz članka 32. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013 te se potpore moraju postupno smanjivati tijekom razdoblja od najviše četiri godine počevši od datuma dovršetka razgraničenja u skladu s člankom 32. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013, a najkasnije u 2018. Te potpore na početku ne smiju iznositi više od 80 % prosječnog plaćanja određenog u programu ruralnog razvoja za razdoblje 2007. – 2013., ili ako je mjera odobrena isključivo iz nacionalnih sredstava, u odgovarajućoj odluci o državnoj potpori, u skladu s člankom 36. točkom (a) podtočkom ii. Uredbe (EZ) br. 1698/2005, te moraju završiti najkasnije u 2020. na razini od najviše 20 %. Kada se primjenom postupnog smanjivanja razine plaćanja dosegne iznos od 25 EUR, država članica može nastaviti dodjeljivati potpore na toj razini do dovršetka razdoblja postupnog ukidanja.
- (263) Nakon dovršetka razgraničenja korisnici u područjima koja i dalje ispunjavaju uvjete moraju primiti puni iznos utvrđen u ovoj mjeri.

1.1.8. *Potpore za ekološki uzgoj*

- (264) Potpore za ekološki uzgoj Komisija će smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

⁽⁶¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potporama ruralnom razvoju Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) (SL L 277, 21.10.2005., str. 1.).

▼B

- (265) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (266) Potpora po hektaru poljoprivredne površine može se dodijeliti poduzetnicima ili skupinama poduzetnika koji dobrovoljno pristanu na prelazak na prakse i metode ekološkog uzgoja ili njihovo zadržavanje kako je utvrđeno u Uredbi Vijeća (EZ) br. 834/2007 ⁽⁶²⁾ i koji su aktivni poljoprivrednici.
- (267) Potpora se dodjeljuje samo za obveze koje premašuju sljedeće standarde i zahtjeve koji s moraju navesti i opisati u prijavi Komisiji:
- (a) relevantni propisani standardi utvrđeni u skladu s glavom VI. poglavljem 1. Uredbe (EU) br. 1306/2013;
 - (b) relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti kako je utvrđeno u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) podtočkama ii. i iii. Uredbe (EU) br. 1307/2013;
 - (c) relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja; te
 - (d) drugi relevantni propisani zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom.
- (268) Obveze moraju biti izvršene tijekom početnog razdoblja od pet do sedam godina. Međutim, ako se potpora dodjeljuje za prelazak na ekološki uzgoj, države članice mogu odrediti kraće početno razdoblje koje odgovara razdoblju prelaska. Ako se potpora odobrava za održavanje ekološkog uzgoja, države članice mogu predvidjeti godišnje produljenje nakon dovršetka početnog razdoblja. Za nove obveze u vezi s održavanjem koje slijede odmah nakon obveze iz početnog razdoblja, države članice mogu odrediti kraće razdoblje.
- (269) Gdje je to primjenjivo, potrebno je poštovati pravila za plaćanja povezana s područjima utvrđena u članku 47. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i delegiranim aktima donesenima na temelju te odredbe.

Prihvatljivi troškovi

- (270) Potporom se korisnicima djelomično ili u cijelosti nadoknađuju dodatni troškovi i gubitak prihoda koji proizlaze iz obveza.
- (271) Kad je to potrebno, potpora može obuhvaćati i transakcijske troškove s maksimalnom vrijednošću od 20 % premije plaćene za obvezu. Ako obveze preuzimaju skupine poduzetnika, maksimalna razina iznosi 30 %. Potpora se dodjeljuje godišnje.

⁽⁶²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda i stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 2092/91, (SL L 189, 20.7.2007., str. 1.).

▼ B

- (272) Međutim, ako država članica želi nadoknaditi transakcijske troškove uzrokovane preuzimanjem obveza u vezi s ekološkim uzgojem, mora pružiti uvjerljiv dokaz tih troškova, na primjer predočenjem usporedbe s troškovima poduzetnika koji nisu preuzeli takve obveze. Komisija stoga obično neće odobriti državnu potporu za transakcijske troškove za nastavak ranije preuzetih obveza povezanih s ekološkim uzgojem, osim ako država članica dokaže da ti troškovi i dalje nastaju ili da se snose novi transakcijski troškovi.
- (273) Ako se transakcijski troškovi izračunavaju na temelju prosječnih troškova i/ili prosječnih poljoprivrednih gospodarstava, države članice trebaju dokazati da se osobito velikim poduzećima ne daje prevelika nadoknada. Za potrebe izračuna nadoknade, države članice trebale bi uzeti u obzir jesu li predmetni transakcijski troškovi nastali po poduzetniku ili po hektaru.
- (274) Potpora ne može biti dodijeljena u skladu s ovim odjeljkom za obveze koje su obuhvaćene agrookolišno-klimatskom mjerom ili za troškove obuhvaćene odjeljkom o potporama čiji je cilj poticanje sudjelovanja proizvođača poljoprivrednih proizvoda u sustavima kvalitete.
- (275) Potpore za ulaganja u primarnu proizvodnju te preradu i stavljanje na tržište ekoloških proizvoda podliježu odredbama odjeljka o potporama za ulaganja.

Iznos potpore

- (276) Maksimalni je iznos potpore 600 EUR po hektaru godišnje za jednogodišnje usjeve, 900 EUR po hektaru godišnje za specijalizirane višegodišnje usjeve, 450 EUR po hektaru godišnje za ostala korištenja zemljišta.
- (277) Te gornje granice moguće je u iznimnim slučajevima premašiti, uzimajući u obzir posebne okolnosti koje moraju biti obrazložene.
- 1.1.9. *Potpore za proizvođače poljoprivrednih proizvoda koji sudjeluju u programima kvalitete*
- (278) Potporu u korist proizvođača ili skupina proizvođača poljoprivrednih proizvoda koji sudjeluju u programima kvalitete Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima:
- (279) Ovaj se odjeljak primjenjuje na proizvođače poljoprivrednih proizvoda. Potpora se može dodijeliti samo aktivnim poljoprivrednicima iz točke (280) podtočke (a).

▼BPrihvatljivi troškovi

- (280) Potporom se pokrivaju sljedeći prihvatljivi troškovi u vezi s programima kvalitete iz točke (282) ovih smjernica:
- (a) troškovi za one koji prvi put sudjeluju u programima kvalitete;
 - (b) troškovi obveznih mjera kontrole u vezi s programima kvalitete poduzetih u skladu sa zakonodavstvom Unije ili nacionalnim zakonodavstvom od strane ili u ime nadležnih tijela;
 - (c) troškovi istraživanja tržišta, idejnog stvaranja i oblikovanja proizvoda te izrade zahtjeva za priznavanje programa kvalitete.
- (281) Potpora iz točke (280) podtočaka (a) i (b) ne smije se dodijeliti za troškove kontrole koje su proveli sami korisnici ili u slučaju kad zakonodavstvo Unije predviđa da troškove kontrole trebaju snositi proizvođači poljoprivrednih proizvoda ili skupina tih proizvođača, bez navođenja stvarne razine troškova.
- (282) Programi kvalitete iz točke (280)(a) ovih smjernica moraju biti kako slijedi:
- (a) programi kvalitete utvrđeni sljedećim uredbama i odredbama:
 - i. dio II. glava II. poglavlje I. odjeljak 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013 u pogledu vina;
 - ii. Uredba (EZ) br. 1151/2012;
 - iii. Uredba (EZ) br. 834/2007 ⁽⁶³⁾;
 - iv. Uredba (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁴⁾;
 - v. Uredba (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁵⁾;
 - (b) programi kvalitete, uključujući programe certificiranja poljoprivrednih gospodarstava, za poljoprivredne proizvode koje države članice priznaju kao usklađene sa sljedećim kriterijima:

⁽⁶³⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda i stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 2092/91, (SL L 189, 20.7.2007., str. 1.).

⁽⁶⁴⁾ Uredba (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označavanju i zaštiti zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1576/89 (SL L 39, 13.2.2008., str. 16.).

⁽⁶⁵⁾ Uredba (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označavanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1601/91 (SL L 84, 20.3.2014., str. 14.).

▼ B

- i. posebnost konačnog proizvoda proizvedenog u skladu s tim programom kvalitete proizlazi iz jasnih obveza da se zajamče
 - specifična svojstva proizvoda, ili
 - specifična metoda poljoprivredne djelatnosti ili proizvodnje, ili
 - kvaliteta konačnog proizvoda koja značajno premašuje standarde za komercijalne proizvode u pogledu javnog zdravlja, zdravlja životinja ili bilja, dobrobiti životinja ili zaštite okoliša;
- ii. program kvalitete mora biti otvoren svim proizvođačima;
- iii. program kvalitete mora uključivati obvezujuće specifikacije konačnog proizvoda, a sukladnost s navedenim specifikacijama moraju potvrditi javna tijela ili neovisno inspekcijsko tijelo;

▼ MI

- iv. program kvalitete mora biti transparentan i osiguravati potpunu sljedivost poljoprivrednih proizvoda;

▼ B

- (c) dobrovoljni programi certificiranja poljoprivrednih proizvoda za koje dotične države članice priznaju da ispunjavaju zahtjeve utvrđene u komunikaciji Komisije o smjernicama EU-a za najbolju praksu u dobrovoljnim programima certificiranja za poljoprivredne proizvode i hranu ⁽⁶⁶⁾.

- (283) Potpore moraju biti dostupne svim poduzetnicima koji ispunjavaju uvjete za potporu u predmetnom području, na temelju objektivnih mjerila.
- (284) Potpora utvrđena u točki (280) podtočkama (b) i (c) ovih smjernica ne smije obuhvaćati izravna plaćanja korisnicima i mora se isplatiti tijelu odgovornom za mjere kontrole, istraživaču ili konzultantu.

Iznos potpore

- (285) Potpora utvrđena u točki (280) podtočki (a) može se dodijeliti na razdoblje od najviše pet godina i mora se ograničiti na 3 000 EUR po korisniku godišnje. Potpora se mora dodijeliti u obliku godišnjeg poticaja čija se razina određuje u skladu s razinom fiksnih troškova nastalih sudjelovanjem u programima kvalitete.
 - (286) Potpora iz točke (280) podtočaka (b) i (c) može dosegnuti 100 % stvarno nastalih troškova.
- 1.1.10. *Potpore za pružanje tehničke pomoći u poljoprivrednom sektoru*
- (287) Ovaj odjeljak obuhvaća potpore za pružanje tehničke pomoći u poljoprivrednom sektoru, osim potpora za usluge zamjene na gospodarstvu, koje se mogu dodijeliti samo poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.

⁽⁶⁶⁾ SL C 341, 16.12.2010., str. 5.

▼B

- (288) Tehničku pomoć mogu pružati skupine proizvođača ili druge organizacije proizvođača, bez obzira na njihovu veličinu.
- (289) Potpore moraju biti dostupne svima koji ispunjavaju uvjete za potporu u predmetnom području, na temelju objektivnih mjerila. Ako tehničku pomoć pružaju skupine ili organizacije proizvođača, članstvo u takvim skupinama ili organizacijama ne smije biti uvjet za pristup usluzi. Sav doprinos nečlanova administrativnim troškovima predmetne skupine ili organizacije mora biti ograničen na troškove pružanja te usluge.

1.1.10.1 Potpore za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja

- (290) Komisija će smatrati potporu za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, općim uvjetima za potpore za tehničku pomoć i sljedećim uvjetima.
- (291) Potpore obuhvaćaju mjere stručnog osposobljavanja i stjecanja vještina, uključujući tečajeve, radionice i podučavanje, demonstracijske aktivnosti i aktivnosti informiranja.
- (292) Potporama se može obuhvatiti i kratkoročna razmjena u upravljanju poljoprivrednim gospodarstvom i posjeti poljoprivrednom gospodarstvu.

Prihvatljivi troškovi

- (293) Potporom su obuhvaćeni sljedeći prihvatljivi troškovi:
- (a) troškovi organiziranja stručnog osposobljavanja, mjera stjecanja vještina, demonstracijskih aktivnosti i aktivnosti informiranja;
 - (b) troškovi putovanja, smještaja i troškovi dnevnica sudionika;
 - (c) troškovi pružanja usluga zamjene tijekom odsutnosti sudionika;
 - (d) u slučaju pokaznih projekata, prihvatljivi su i sljedeći troškovi ulaganja:
 - i. izgradnja, stjecanje, uključujući leasing, ili poboljšanje nepokretne imovine, pri čemu je zemljište prihvatljivo samo u iznosu do 10 % ukupnih prihvatljivih troškova predmetne djelatnosti;
 - ii. nabava ili leasing strojeva i opreme do tržišne vrijednosti imovine;

▼ B

iii. opći troškovi povezani s izdancima iz točaka i. i ii., poput troškova usluga arhitekata i inženjera te troškova konzultacija, troškova vezanih uz savjetovanje o okolišnoj i gospodarskoj održivosti, uključujući troškove studija izvedivosti;; studije izvedivosti ostaju prihvatljivi izdatci čak i onda ako, na temelju njihovih rezultata, nisu nastali izdatci iz točaka i. i ii.;

iv. stjecanje ili razvoj računalnih programa te stjecanje patenata, licencija, autorskih prava i žigova.

v. u valjano opravdanim slučajevima potpore za male pokazne projekte mogu se odobriti za dodatne troškove i izgubljeni prihod povezane s pokaznim projektom.

(294) Troškovi iz točke (293) podtočke (d) alineja i. do iv. prihvatljivi su u mjeri u kojoj su upotrijebljeni za pokazni projekt i za vrijeme trajanja pokaznog projekta. Prihvatljivima se smatraju samo troškovi amortizacije koji se odnose na razdoblje trajanja pokaznog projekta izračunani na temelju opće prihvaćenih računovodstvenih načela.

(295) Subjekti koji pružaju usluge prenošenja znanja i informiranja moraju imati odgovarajuće kapacitete u smislu kvalificiranog osoblja i redovitog osposobljavanja za izvršavanje tih zadaća.

▼ M1

(296) Potpora iz točke 293. podtočaka (a) i (c) te podtočke (d) alineja i. do iv. ne smije obuhvaćati izravna plaćanja korisnicima i mora se isplatiti provoditelju aktivnosti prenošenja znanja i informiranja. Potpora za troškove pružanja usluga zamjene iz točke 293. podtočke (c) može se isplatiti i izravno pružatelju usluga zamjene. Potpora iz točke 293. podtočke (d) alineje v. mora se isplatiti izravno korisniku. Potpora za male pokazne projekte iz točke 293. podtočke (d) alineja i. do iv. može se isplatiti izravno korisniku.

▼ BIntenzitet potpore

(297) Intenzitet potpore mora se ograničiti na 100 % prihvatljivih troškova.

(298) U slučaju prihvatljivih troškova iz točke (293)(d) maksimalni iznos potpore mora se ograničiti na 100 000 EUR tijekom 3 fiskalne godine.

▼B

1.1.10.2 Potpore za savjetodavne usluge

- (299) Komisija će smatrati potporu za pružanje savjetodavnih usluga spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, općim uvjetima za potpore za tehničku pomoć i sljedećim uvjetima.
- (300) ►**C1** Potpora bi trebala biti oblikovana kako bi poduzetnicima u poljoprivrednom sektoru i mladim poljoprivrednicima pomogla da korištenjem savjetodavnih usluga poboljšaju gospodarske rezultate, okolišnu učinkovitost, aktivnosti vezane uz zaštitu klime te otpornost njihova poduzeća i/ili ulaganja. ◀
- (301) Savjetovanje poljoprivrednika mora biti povezano s najmanje jednim prioritetom Unije za ruralni razvoj i sadržavati barem jedan od sljedećih elemenata:
- (a) obveze koje proizlaze iz propisanih zahtjeva upravljanja i/ili standardâ za dobro poljoprivredno i okolišno stanje iz glave VI. poglavlja I. Uredbe (EU) br. 1306/2013;
 - (b) prema potrebi, poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako je utvrđeno u glavi III. poglavlju 3. Uredbe (EU) br. 1307/2013 te održavanje poljoprivredne površine iz članka 4. stavka 1. točke (c) te Uredbe;
 - (c) mjere u cilju modernizacije poljoprivrednih gospodarstava, izgradnje konkurentnosti, sektorske integracije, inovacija, usmjeravanja prema tržištu i promicanja poduzetništva;
 - (d) zahtjeve koje definiraju države članice za provedbu članka 11. stavka 3. Okvirne direktive o vodama;
 - (e) zahtjeve koje su odredile države članice radi provedbe članka 55. Uredbe (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁶⁷⁾, a posebno radi usklađivanja s općim načelima integrirane zaštite bilja iz članka 14. Direktive o održivoj uporabi pesticida⁽⁶⁷⁾;
 - (f) ako je relevantno, standarde sigurnosti na radu i standarde sigurnosti u vezi s poljoprivrednim gospodarstvom;
 - (g) posebno savjetovanje za poljoprivrednike koji po prvi put uspostavljaju poljoprivredno gospodarstvo, uključujući savjetovanje o gospodarskoj i okolišnoj održivosti.

⁽⁶⁷⁾ Vidi bilješku 42 ovih smjernica.

▼ M1

- (302) Savjeti mogu obuhvaćati i druga pitanja, a osobito informacije koje se odnose na ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama, biološku raznolikost i zaštitu voda kako je utvrđeno u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 1306/2013 ili pitanja koja se odnose na gospodarsku i okolišnu učinkovitost poljoprivrednoga gospodarstva, uključujući aspekte konkurentnosti. To može obuhvaćati savjete za razvoj kratkih lanaca opskrbe, ekološki uzgoj i zdravstvene aspekte stočarstva.

▼ B

- (303) Potpora ne smije obuhvaćati izravna plaćanja korisnicima. Potpora se mora isplatiti pružatelju savjetodavnih usluga.
- (304) Tijela odabrana za pružanje savjetodavnih usluga moraju imati odgovarajuće resurse u smislu kvalificiranog osoblja koje se redovito usavršava te savjetodavno iskustvo i pouzdanost u područjima za koja pružaju savjetovanje.
- (305) Pružatelji savjetodavnih usluga moraju pri savjetovanju poštovati obvezu tajnosti iz članka 13. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1306/2013.
- (306) Ako je valjano opravdano i primjereno, savjetovanje se može dijelom održati grupno, uzimajući u obzir položaj pojedinačnog korisnika savjetodavnih usluga.

Iznos potpore

- (307) Iznos potpore ograničen je na 1 500 EUR po savjetu.

1.1.10.3 Potpore za usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu

- (308) Komisija će potporu za usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, općim uvjetima za potpore za tehničku pomoć i sljedećim uvjetima.
- (309) Potpora ne smije obuhvaćati izravna plaćanja poljoprivredniku. Potpora se mora isplatiti pružatelju usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu.

Prihvatljivi troškovi**▼ M1**

- (310) Potporom su obuhvaćeni stvarno nastali troškovi zamjene poljoprivrednika, fizičke osobe koja je član poljoprivrednog kućanstva ili poljoprivrednog radnika tijekom njihova izostanka s posla zbog bolesti, uključujući bolest djeteta, godišnjeg odmora, roditeljskog dopusta, obveznog vojnog roka ili u slučaju smrti.

▼ M1

- (311) Ukupno trajanje zamjene potrebno je ograničiti na tri mjeseca godišnje po korisniku, osim zamjene u slučaju roditeljskog dopusta i zamjene tijekom obveznog vojnog roka. U slučaju roditeljskog dopusta i zamjene tijekom obveznog vojnog roka. U slučaju roditeljskog dopusta trajanje zamjene ograničeno je na šest mjeseci. Međutim Komisija može u propisno opravdanim slučajevima odobriti i dulje trajanje. U slučaju obveznog vojnog roka trajanje zamjene ograničeno je na trajanje vojnog roka.

▼ BIntenzitet potpore

- (312) Intenzitet potpore ograničen je na 100 % prihvatljivih troškova.

1.1.11. *Potpore za suradnju u sektoru poljoprivrede*

- (313) Potporu za suradnju u sektoru poljoprivrede Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

- (314) Ovaj se odjeljak primjenjuje na cijeli sektor poljoprivrede ⁽⁶⁸⁾.

- (315) Potpore bi trebalo dodjeljivati u cilju promicanja oblika suradnje u kojima sudjeluju najmanje dva subjekta neovisno o tome djeluju li oni u sektoru poljoprivrede, ali pod uvjetom da se koristi suradnje odnose samo na sektor poljoprivrede, a posebno:

- (a) oblike suradnje među različitim poduzetnicima u poljoprivrednom sektoru i lancu opskrbe hranom (samo ako je rezultat prerade poljoprivredni proizvod) i ostalim subjektima u poljoprivrednom sektoru koji pridonose postizanju ciljeva i prioriteta politike ruralnog razvoja, uključujući skupine proizvođača i međusektorske organizacije;

- (b) stvaranje klastera i mreža;

- (c) uspostavljanje i rad operativnih skupina EPI-ja za poljoprivrednu produktivnost i održivost iz članka 56. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

- (316) Potpora se dodjeljuje za suradnju koja se odnosi osobito na sljedeće aktivnosti:

- (a) pilot-projekti;

- (b) razvoj novih proizvoda, praksi, procesa i tehnologija u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru, samo u mjeri u kojoj se to odnosi na poljoprivredne proizvode;

- (c) suradnju među malim subjektima u sektoru poljoprivrede u organizaciji zajedničkih radnih postupaka i zajedničkom korištenju objekata i resursa;

⁽⁶⁸⁾ Vidi definiciju sektora poljoprivrede u točki (35) podtočki 2. ovih smjernica.

▼B

- (d) horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe radi uspostave i razvoja kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta;
 - (e) promotivne aktivnosti u lokalnom kontekstu povezane s razvojem kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta;
 - (f) zajedničko djelovanje s ciljem ublažavanja posljedica klimatskih promjena ili prilagodbe tim promjenama;
 - (g) zajedničke pristupe projektima vezanima uz očuvanje okoliša te trenutačno prisutnim praksama očuvanja okoliša, uključujući učinkovito upravljanje vodama, upotrebu obnovljive energije⁽⁶⁹⁾ i očuvanje poljoprivrednog krajobraza;
 - (h) horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe povezanu s održivom opskrbom biomasom koja se koristi u proizvodnji hrane ako se time proizvodi poljoprivredni proizvod i proizvodni energije za vlastitu potrošnju;
 - (i) provedbu lokalnih razvojnih strategija, osim onih koje su navedene u članku 2. stavku 19. Uredbe (EU) br. 1303/2013, usmjerenih na rješavanje jednog ili više prioriteta Unije za ruralni razvoj, pogotovo putem skupina javnih i privatnih partnera osim onih koji su navedeni u članku 32. stavku 2. točki (b) Uredbe (EU) br. 1303/2013.
- (317) Potpora za stvaranje klastera i mreža može se dodijeliti samo novoformiranim klasterima i mrežama te onima koji započinju novu aktivnost.
- (318) Potpora za aktivnosti iz točke (316) podtočaka (a) i (b) može se dodijeliti i pojedinačnim subjektima. Ako se potpora dodjeljuje pojedinačnim subjektima, rezultati projekta ili aktivnosti moraju se objaviti.
- (319) Potporom za uspostavu i razvoj kratkih lanaca opskrbe, kako je navedeno u točki (316) podtočkama (d) i (e), mogu se obuhvatiti isključivo lanci opskrbe u koje je uključen samo jedan posrednik između poljoprivrednika i potrošača.
- (320) Potpora iz ovog odjeljka mora biti u skladu s relevantnim odredbama prava o tržišnom natjecanju, posebno s člancima 101. i 102. Ugovora, kako se primjenjuju na temelju članaka 206. do 210. Uredbe (EU) br. 1308/2013.

⁽⁶⁹⁾ Ovo se primjenjuje na suradnju u vezi s proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora ili proizvodnjom biogoriva na gospodarstvima, ako su ispunjeni zahtjevi utvrđeni u dijelu II. odjeljku 1.1.1.1. ovih smjernica.

▼ BPrihvatljivi troškovi

- (321) Potpora obuhvaća sljedeće prihvatljive troškove, u mjeri u kojoj se oni odnose na poljoprivredne aktivnosti:
- (a) troškove studija predmetnog područja, studija izvedivosti te izrade poslovnog plana ili lokalne razvojne strategije, osim one iz članka 33. Uredbe (EU) br. 1303/2013;
 - (b) troškove animiranja predmetnog područja kako bi bio izvediv kolektivni teritorijalni projekt ili projekt koji će provesti operativna skupina EPI-ja za produktivnost i održivost u poljoprivredi, kako je navedeno u članku 56. Uredbe (EU) br. 1305/2013. U slučaju klastera, animiranje može podrazumijevati i organizaciju osposobljavanja, umrežavanje postojećih članova te primanje novih članova;
 - (c) tekuće troškove suradnje, kao što je plaća „koordinatora”;
 - (d) izravne troškove posebnih projekata povezanih s provedbom poslovnog plana, plana zaštite okoliša, lokalne razvojne strategije osim one iz članka 33. Uredbe (EU) br. 1303/2013 ili drugih aktivnosti usmjerenih prema inovacijama, uključujući testiranje; izravni troškovi moraju se ograničiti na prihvatljive troškove za potpore za ulaganja, kako je utvrđeno u dijelu II. odjeljku 1.1.1.1. ovih smjernica o potporama za ulaganja;
 - (e) troškove promotivnih aktivnosti.
- (322) Potpora se mora ograničiti na razdoblje od najviše sedam godina, osim u slučaju opravdanih kolektivnih okolišnih aktivnosti.

Intenzitet potpore

- (323) Potporom se može obuhvatiti do 100 % prihvatljivih troškova.
- (324) Izravni troškovi iz točke (321) podtočke (d) moraju se ograničiti na maksimalni intenzitet potpore za ulaganja, kako je utvrđeno u odjeljku o potporama za ulaganja.

1.2. Upravljanje rizikom i kriznim situacijama

- (325) Dodjela državne potpore može biti prikladno sredstvo potpore u odnosu na određene vrste rizika u poljoprivrednom sektoru, s obzirom na to da je poljoprivredna djelatnost u cjelini posebno izložena rizicima i kriznim situacijama. Međutim, postoje razlike između poduzetnika koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom i poduzetnika koji se bave preradom

▼B

poljoprivrednih proizvoda i njihovim stavljanjem na tržište, koji obično imaju bolje mogućnosti zaštite od rizika. Neke kategorije potpora iz ovog odjeljka stoga će biti dostupne samo poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.

- (326) Pri dodjeljivanju državne potpore aktivnostima na koje utječu ti rizici i krizne situacije Komisija će uzeti u obzir potrebu izbjegavanja neopravdanog narušavanja tržišnog natjecanja, zahtijevajući minimalni doprinos proizvođača za gubitke ili troškove takvih mjera potpore ili neke druge odgovarajuće mjere koje treba poduzeti radi ublažavanja rizika od narušavanja tržišnog natjecanja i osiguravanja da je državna potpora razmjerna nastalim gubicima. U svojoj procjeni Komisija će uzeti u obzir potrebu da korisnik poduzme odgovarajuće preventivne mjere kako bi se ukupan iznos dodijeljene potpore sveo na najmanju moguću mjeru.

1.2.1. *Potpore za nadoknadu štete u poljoprivrednoj proizvodnji ili na sredstvima za poljoprivrednu proizvodnju i za sprečavanje šteta*

1.2.1.1 Potpore za uklanjanje štete nastale zbog elementarnih nepogoda ili izvanrednih događaja

- (327) Potporu za uklanjanje štete nastale zbog elementarnih nepogoda ili izvanrednih događaja Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 2. točkom (b) Ugovora ako udovoljava sljedećim uvjetima.

- (328) Ovaj se odjeljak primjenjuje na sektor poljoprivrede ⁽⁷⁰⁾.

- (329) Budući da je riječ o iznimkama od opće zabrane državnih potpora na unutarnjem tržištu utvrđene u članku 107. stavku 1. Ugovora, Komisija je dosljedno smatrala da se pojmovi „elementarna nepogoda” i „izvanredni događaj” iz članka 107. stavka 2. točke (b) moraju tumačiti na restriktivan način. To je potvrdio i Sud Europske unije ⁽⁷¹⁾.

- (330) Komisija je dosad prihvaćala da se potresi, snježne lavine, odroni tla i poplave mogu smatrati elementarnim nepogodama. Osim toga, ona uzima u obzir i razvoj u okviru inicijative modernizacije državnih potpora kojom je omogućeno skupno izuzeće sljedećih kategorija elementarnih nepogoda: tornada, uragana, erupcija vulkana i šumskih požara prirodnog podrijetla. Izvanredni događaji koje je Komisija ranije prihvaćala uključuju

⁽⁷⁰⁾ Vidi definiciju sektora poljoprivrede u točki (35) podtočki 2. ovih smjernica.

⁽⁷¹⁾ Sud, 11.11.2004., C 73/03, Španjolska protiv Komisije, točka 37.; Sud, 23.2.2006., C-346/03 i C-529/03, Giuseppe Atzeni i ostali, točka 79.

▼B

rat, unutarnje nemire ili štrajkove te, uz određene rezerve i ovisno o razmjeru, velike nuklearne ili industrijske nesreće i požare koji dovode do velikih gubitaka⁽⁷²⁾. Komisija će i dalje od slučaja do slučaja ocjenjivati prijedloge za dodjelu državnih potpora u skladu s člankom 107. stavkom 2. točkom (b) Ugovora uzimajući u obzir svoju dosadašnju praksu u tom području.

(331) Potpore koje se dodjeljuju na temelju ovog odjeljka podliježu sljedećim uvjetima:

(a) nadležno tijelo države članice službeno je priznalo prirodu događaja kao elementarnu nepogodu ili izvanredni događaj;

i

(b) postoji izravna uzročna veza između elementarne nepogode ili izvanrednog događaja i štete koju je pretrpio poduzetnik.

(332) Ako je to potrebno, države članice mogu unaprijed odrediti kriterije koji služe kao temelj za službeno priznanje iz točke (331) podtočke (a).

(333) Potpora se mora isplatiti izravno dotičnom poduzetniku ili skupini ili organizaciji proizvođača čiji je on član. Ako se potpore plaćaju skupini ili organizaciji proizvođača, iznos potpore ne smije biti veći od potpore za koju taj poduzetnik ispunjava uvjete.

▼M1

(334) Program potpora mora se uspostaviti u roku od tri godine od datuma nastanka događaja, a potpora mora biti isplaćena u roku od četiri godine od tog datuma. U slučaju određene elementarne nepogode ili izvanrednog događaja Komisija u propisno opravdanim slučajevima odobrava posebno prijavljenu potporu koja odstupa od tog pravila, primjerice zbog prirode i/ili opsega događaja ili odgođene ili trajne prirode štete.

▼B

(335) Kako bi se omogućilo učinkovito upravljanje kriznom situacijom, Komisija će odobriti *ex ante* okvirne programe potpora za nadoknadu štete uzrokovane potresima, snježnim lavinama, odronima tla i poplavama te tornadima, uraganima, erupcijama vulkana i šumskim požarima prirodnog podrijetla, uz uvjet da su jasno utvrđeni uvjeti prema kojima se može dodijeliti potpora u slučajevima takvih elementarnih nepogoda⁽⁷³⁾. U slučaju *ex ante* programa države članice moraju poštovati obvezu izvješćivanja iz točke (728).

⁽⁷²⁾ Komisija nije prihvatila da bi se požar u pojedinačnom pogonu za preradu koji je bio pokriven uobičajenim komercijalnim osiguranjem mogao smatrati izvanrednim događajem. Komisija u pravilu ne prihvaća da se izbijanje bolesti životinja ili pojava nametnika bilja može smatrati elementarnom nepogodom ili izvanrednim događajem. Međutim, veoma rašireno izbijanje potpuno nove bolesti životinja Komisija je u jednom slučaju priznala kao izvanredan događaj.

⁽⁷³⁾ Odluka Komisije o državnoj potpori u predmetima N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

▼ B

- (336) Potpore dodijeljene za nadoknadu štete uzrokovane drugim vrstama elementarnih nepogoda koje nisu spomenute u točki (330) i za nadoknadu štete uzrokovane izvanrednim događajima moraju se pojedinačno prijaviti Komisiji.

Prihvatljivi troškovi

- (337) Prihvatljivi troškovi su troškovi štete nastali kao izravna posljedica elementarne nepogode ili izvanrednog događaja, prema procjeni javnog tijela, neovisnog stručnjaka kojeg priznaje davatelj potpore ili osiguravajućeg društva.

- (338) Šteta može uključivati sljedeće:

(a) materijalnu štetu na imovini kao što su zgrade, oprema, strojevi, zalihe i sredstva za proizvodnju;

(b) gubitak prihoda zbog potpunog ili djelomičnog uništenja poljoprivredne proizvodnje i sredstava za poljoprivrednu proizvodnju.

- (339) Šteta se mora izračunati na razini pojedinačnog korisnika.

- (340) Izračun materijalne štete temelji se na troškovima popravka ili ekonomskoj vrijednosti pogođene imovine prije elementarne nepogode ili izvanrednog događaja. Ne smije premašiti troškove popravka ili iznos smanjenja poštene tržišne vrijednosti uzrokovane elementarnom nepogodom ili izvanrednim događajem, tj. razliku između vrijednosti imovine neposredno prije i neposredno nakon prirodne nepogode ili izvanrednog događaja.

- (341) Gubitak prihoda izračunava se oduzimanjem:

(a) umnoška količine poljoprivrednih proizvoda proizvedene u godini elementarne nepogode ili izvanrednog događaja ili u svakoj sljedećoj godini na koju je utjecalo potpuno ili djelomično uništenje sredstava za proizvodnju i prosječne prodajne cijene postignute u toj godini;

od

(b) umnoška prosječne godišnje količine poljoprivrednih proizvoda proizvedene u trogodišnjem razdoblju koje prethodi elementarnoj nepogodi ili izvanrednom događaju ili trogodišnjeg prosjeka temeljenog na petogodišnjem razdoblju koje prethodi elementarnoj nepogodi ili izvanrednom događaju, ne uzimajući u obzir najveću i najmanju vrijednost, i prosječne postignute prodajne cijene.

- (342) Iznos se može uvećati za druge troškove koji su korisniku nastali zbog elementarne nepogode ili izvanrednog događaja, a od njega se moraju oduzeti svi troškovi koji nisu nastali zbog elementarne nepogode odnosno izvanrednog događaja, već bi ih korisnik i inače imao.

- (343) Za izračun godišnje poljoprivredne proizvodnje korisnika mogu se koristiti indeksi ako metoda izračuna koja se upotrebljava dozvoljava određivanje stvarnog gubitka pojedinog korisnika u određenoj godini.

▼ B

(344) Komisija će prihvatiti i druge metode izračuna štete ako se uvjeri da su one reprezentativne, da se ne temelje na pretjerano visokim prinosisima i ne dovode do pretjerano visoke naknade za bilo kojeg korisnika. Mjerenje opsega štete može se prilagoditi posebnim značajkama svake vrste proizvoda s pomoću:

- (a) bioloških indeksa (količina gubitka biomase) ili ekvivalentnih indeksa gubitka uroda ustanovljenih na razini poljoprivrednoga gospodarstva, na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini; ili
- (b) vremenskih indeksa (uključujući količinu padalina i temperaturu) ustanovljenih na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Intenzitet potpore

(345) Potpore i ostala plaćanja primljena radi nadoknade štete, uključujući plaćanja na temelju polica osiguranja, moraju se ograničiti na 100 % prihvatljivih troškova.

1.2.1.2 Potpore za nadoknadu štete uzrokovane nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom

(346) Državnu potporu za nadoknadu štete uzrokovane nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja te sljedećim uvjetima.

(347) Ovaj se odjeljak primjenjuje na potporu koja se dodjeljuje za nadoknadu štete uzrokovane nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, kako je definirano u ► **MI** točki 35. podtočki 34. ◀ ovih smjernica. Primjenjuje se samo na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.

(348) Potpore koje se dodjeljuju na temelju ovog odjeljka podliježu sljedećim uvjetima:

- (a) nadležno tijelo dotične države članice službeno je priznalo prirodu događaja kao nepovoljne klimatske prilike koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom;

i

- (b) postoji izravna uzročna veza između nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom i štete koju je pretrpio poduzetnik.

(349) Ako je to potrebno, države članice mogu unaprijed odrediti kriterije koji služe kao temelj za službeno priznanje iz točke (348) podtočke (a).

(350) U slučaju *ex ante* programa države članice moraju poštovati obvezu izvješćivanja iz točke (728).

▼ B

- (351) Potpora se mora isplatiti izravno dotičnom poduzetniku ili skupini ili organizaciji proizvođača čiji je on član. Ako se potpore plaćaju skupini ili organizaciji proizvođača, iznos potpore ne smije biti veći od potpore za koju taj poduzetnik ispunjava uvjete.
- (352) Programi potpora moraju se uspostaviti se u roku od tri godine od dana pojave nepovoljnih klimatskih prilika koja se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom. Potpora se mora isplatiti u roku od četiri godine nakon tog dana.

Prihvatljivi troškovi

- (353) Prihvatljivi troškovi su šteta nastala kao izravna posljedica nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, prema procjeni javnog tijela, neovisnog stručnjaka kojeg priznaje davatelj potpore ili osiguravajućeg društva.
- (354) Šteta obuhvaća sljedeće:
- (a) materijalnu štetu na imovini kao što su poljoprivredne zgrade, oprema i strojevi, zalihe i sredstva za proizvodnju;
 - (b) gubitak prihoda zbog potpunog ili djelomičnog uništenja poljoprivredne proizvodnje i sredstava za proizvodnju;
- (355) Izračun štete nastale kao posljedica nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom mora se napraviti na razini pojedinačnog korisnika
- (356) Materijalna šteta na imovini uzrokovana nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom izračunava se na temelju troškova popravka ili ekonomske vrijednosti pogođene imovine prije nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom. Ne smije premašiti troškove popravka ili iznos smanjenja poštene tržišne vrijednosti uzrokovane nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, tj. razliku između vrijednosti imovine neposredno prije i neposredno nakon pojave nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom.
- (357) Ako se smanjenje korisnikova prihoda iz točke (354) podtočke (b) izračunava na temelju uroda ili grla stoke, potrebno je uzeti u obzir samo materijalnu štetu povezanu s tim urodom ili stokom.
- (358) Gubitak prihoda mora se izračunati ili na razini godišnje proizvodnje poljoprivrednog gospodarstva ili na razini uroda ili broja grla oduzimanjem:

▼B

(a) umnoška količine poljoprivrednih proizvoda proizvedene u godini nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, ili u svakoj sljedećoj godini na koju je utjecalo potpuno ili djelomično uništenje sredstava za proizvodnju, i prosječne prodajne cijene postignute u toj godini;

od

(b) umnoška prosječne godišnje količine poljoprivrednih proizvoda proizvedene u trogodišnjem razdoblju koje prethodi nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom ili trogodišnjeg prosjeka temeljenog na petogodišnjem razdoblju koje prethodi nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, ne uzimajući u obzir najveću i najmanju vrijednost, i prosječne postignute prodajne cijene.

(359) Taj se iznos može uvećati za druge troškove koji su korisniku nastali zbog nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom. Od tog se iznosa moraju oduzeti svi troškovi koji nisu nastali zbog nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, već bi ih korisnik i inače imao.

(360) Za izračun godišnje poljoprivredne proizvodnje korisnika mogu se koristiti indeksi ako metoda izračuna koja se upotrebljava dozvoljava određivanje stvarnog gubitka pojedinog korisnika u određenoj godini.

(361) Komisija će prihvatiti i druge metode izračuna štete ako se uvjeri da su one reprezentativne, da se ne temelje na pretjerano visokim prinosima i ne dovode do pretjerano visoke naknade za bilo kojeg korisnika. Mjerenje opsega štete može se prilagoditi posebnim značajkama svake vrste proizvoda s pomoću:

(a) bioloških indeksa (količina gubitka biomase) ili ekvivalentnih indeksa gubitka uroda ustanovljenih na razini poljoprivrednoga gospodarstva, na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini; ili

(b) vremenskih indeksa (uključujući količinu padalina i temperaturu) ustanovljenih na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Intenzitet potpore

(362) Potpore i druga plaćanja primljena kao nadoknada štete, uključujući plaćanja na temelju drugih nacionalnih mjera ili mjera Unije ili na temelju polica osiguranja za štetu za koju se prima potpora moraju se ograničiti na 80 % prihvatljivih troškova. Intenzitet potpore može se povećati na 90 % u područjima s prirodnim ograničenjima.

▼ B

(363) Potporu koja se dodjeljuje na temelju ovog odjeljka potrebno je umanjiti za 50 %, osim ako se dodjeljuje korisnicima koji su sklopili osiguranje koje pokriva barem 50 % njihove prosječne godišnje proizvodnje ili prihoda iz proizvodnje i statistički najučestalije klimatske rizike u dotičnoj državi članici ili regiji za koje se pruža pokriće osiguranjem. Odstupanje od tog uvjeta moguće je samo ako država članica može uvjerljivo dokazati da, unatoč svim naporima, pristupačno osiguranje koje pokriva statistički najčešće klimatske rizike u dotičnoj državi članici ili regiji nije bilo dostupno u vrijeme nastanka štete.

1.2.1.3 Potpore za troškove sprečavanja, kontrole i iskorjenjivanja bolesti životinja i nametnika bilja i potpora za uklanjanje štete nastale zbog bolesti životinja i nametnika bilja

(364) Potporu za troškove sprečavanja, kontrole i iskorjenjivanja bolesti životinja ili nametnika bilja i potporu za uklanjanje štete nastale zbog tih bolesti životinja i nametnika bilja Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(365) Ovaj se odjeljak primjenjuje na potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.

(366) Potpora se može isplatiti samo:

(a) u vezi s bolestima životinja ili nametnicima bilja za koje postoje pravila Unije ili nacionalna pravila, bilo da su utvrđena zakonom ili drugim propisom; i

(b) kao dio:

i. javnog programa na razini Unije, nacionalnoj ili regionalnoj razini za sprečavanje, kontrolu ili iskorjenjivanje predmetne bolesti životinja ili nametnika bilja; ili

ii. hitnih mjera koje je uvelo nadležno javno tijelo; ili

iii. mjera za iskorjenjivanje ili suzbijanje nametnika bilja provedenih u skladu s Direktivom Vijeća 2000/29/EZ od 8. svibnja 2000. o zaštitnim mjerama protiv unošenja u Zajednicu organizama štetnih za bilje ili biljne proizvode i protiv njihovog širenja unutar Zajednice ⁽⁷⁴⁾.

⁽⁷⁴⁾ Direktiva Vijeća 2000/29/EZ od 8. svibnja 2000. o zaštitnim mjerama protiv unošenja u Zajednicu organizama štetnih za bilje ili biljne proizvode i protiv njihovog širenja unutar Zajednice (SL L 169, 10.7.2000., str. 1.).

▼B

- (367) Programi i mjere iz točke (366)(b) moraju sadržavati opis predmetnih mjera sprečavanja, kontrole i iskorjenjivanja.
- (368) Potpore se ne smiju odnositi na mjere u vezi s kojima se zakonodavstvom Unije predviđa da troškove takvih mjera snosi korisnik mjere, osim ako je trošak takvih mjera potpora u potpunosti namiren obveznim pristojbama koje plaćaju korisnici mjere.
- (369) Potpora se mora isplatiti izravno dotičnom poduzetniku ili skupini ili organizaciji proizvođača čiji je on član. Ako se potpore plaćaju skupini ili organizaciji proizvođača, iznos potpore ne smije biti veći od potpore za koju taj poduzetnik ispunjava uvjete.
- (370) Pojedinačne potpore ne dodjeljuju se ako se utvrdi da je bolest ili pojava biljnih nametnika izazvana namjerno ili nemarom korisnika.
- (371) U pogledu bolesti životinja, potpora se može dodijeliti samo za bolesti iz popisa životinjskih bolesti koji je utvrdila Svjetska organizacija za zdravlje životinja ili životinjske bolesti i zoonoze navedene u prilogima I. i II. Uredbi (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁵⁾.
- (372) Programi potpora moraju se uvesti u roku od tri godine od datuma nastanka troška ili štete izazvane bolešću životinja ili nametnicima bilja. Potpora se mora isplatiti u roku od četiri godine nakon tog datuma.
- (373) U slučaju *ex ante* programa države članice moraju poštovati obvezu izvješćivanja iz točke (728).

Prihvatljivi troškovi

- (374) ► **MI** U slučaju mjera sprečavanja (tj. mjera povezanih s bolestima životinja ili nametnicima bilja koji se još nisu pojavili) potporom se mogu obuhvatiti sljedeći prihvatljivi troškovi: ◀

(a) provjere zdravstvenog stanja;

(b) analize, uključujući dijagnostiku *in vitro*;

⁽⁷⁵⁾ Uredba (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. Svibnja 2014. o utvrđivanju odredaba za upravljanje rashodima koji se odnose na prehrambeni lanac, zdravlje i dobrobit životinja te na zdravlje bilja i biljni reproduktivni materijal kojom se izmjenjuju direktive Vijeća 98/56/EZ, 2000/29/EZ i 2008/90/EZ, uredbe (EZ) br. 178/2002, (EZ) br. 882/2004 i (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća, Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljaju izvan snage odluke Vijeća 66/399/EEZ, 76/894/EEZ i 2009/470/EZ (SL L 189, 27.6.2014., str. 1.).

▼B

- (c) testiranja i druge mjere probira, uključujući testiranja na TSE i BSE;
 - (d) kupnju, skladištenje, primjenu i distribuciju cjepiva, lijekova, materijala za liječenje životinja i sredstava za zaštitu bilja;
 - (e) preventivno klanje ili usmrćivanje životinja ili uništavanje životinjskih proizvoda i biljaka te čišćenje i dezinficiranje gospodarstva i opreme;
- (375) ► **MI** U slučaju mjera kontrole i iskorjenjivanja (tj. mjera u pogledu životinjskih bolesti za koje je nadležno tijelo službeno priznalo izbijanje ili nametnikâ bilja za koje je nadležno tijelo službeno priznalo njihovu prisutnost) potporom se mogu obuhvatiti sljedeći troškovi: ◀
- (a) testiranja i druge mjere probira u slučaju bolesti životinja, uključujući testiranja na TSE i BSE;
 - (b) kupnju, skladištenje, primjenu i distribuciju cjepiva, lijekova, materijala za liječenje životinja i sredstava za zaštitu bilja;
 - (c) klanje ili usmrćivanje i uništavanje životinja te uništavanje proizvoda koji su s njima povezani ili uništavanje biljaka, uključujući onih uginulih ili uništenih zbog cijepjenja ili ostalih mjera koje su naredila nadležna javna tijela te čišćenje i dezinficiranje gospodarstva i opreme.
- (376) Potpore u vezi s prihvatljivim troškovima iz točaka (374) i (375) moraju se dodijeliti u naravi i isplatiti provoditelju mjera sprečavanja i iskorjenjivanja, uz izuzetak prihvatljivih troškova iz točaka (374)(d) i (375)(b) i prihvatljivih troškova iz točaka (374)(e) i (375)(c) u slučaju nametnika bilja te za čišćenje i dezinfekciju gospodarstva i opreme.
- (377) U slučaju potpore za uklanjanje štete nastale zbog bolesti životinja ili nametnika bilja naknada se obračunava samo u odnosu na sljedeće:
- (a) tržišnu vrijednost zaklanih, usmrćenih ili uginulih životinja ili proizvoda koji su s njima povezani ili uništenih biljaka:
 - (i) kao posljedica bolesti životinja ili nametnika bilja;
 - (ii) kao dio javnog programa ili mjere kako je navedeno u točki (366)(b) ovih smjernica;

▼B

- (b) gubitak prihoda zbog obveza karantene i teškoća u vezi s obnavljanjem životinjskog blaga ili ponovnom sadnjom bilja te obveznim plodoredom uvedenim u okviru javnog programa ili mjere iz točke (366)(b).
- (378) Od tog se iznosa moraju oduzeti svi troškovi koji nisu izravno nastali zbog bolesti životinja ili nametnika bilja i koje bi korisnik i inače imao.
- (379) Tržišna vrijednost iz točke (377) podtočke (a) određuje se na temelju vrijednosti životinja, proizvoda i bilja neposredno prije nego što se pojavila ili je potvrđena sumnja na bolest životinja ili pojavu nametnika bilja.
- (380) Potpora iz točke (377) mora se ograničiti na troškove i štetu nastale zbog bolesti životinja i nametnika bilja za koje su nadležna tijela:
- (a) službeno priznala izbijanje, u slučaju bolesti životinja; ili
- (b) službeno priznala njihovu prisutnost, u slučaju nametnika bilja.
- (381) U iznimnim, valjano opravdanim slučajevima Komisija može prihvatiti i troškove nastale u provedbi nužnih mjera različitih od onih koje su navedene u ovom odjeljku.

Intenzitet potpore

- (382) Primljene potpore i druga plaćanja koja je primio korisnik, uključujući plaćanja na temelju drugih nacionalnih mjera ili mjera Unije ili na temelju polica osiguranja za iste prihvatljive troškove moraju se ograničiti na 100 % prihvatljivih troškova.

1.2.1.4 Potpora za uginulu stoku

- (383) Potporu za uginulu stoku Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (384) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.

Intenzitet potpore u odnosu na prihvatljive troškove:

- (385) U odnosu na niže navedene prihvatljive troškove primjenjuju se sljedeći intenziteti potpore:
- (a) potpora u visini do 100 % troškova uklanjanja uginule stoke i 75 % troškova uništenja uginule stoke; potpora za troškove premija osiguranja koje obuhvaća troškove uklanjanja i uništenja uginule stoke može se dodijeliti u skladu s odredbama dijela II. odjeljka 1.2.1.6. ovih smjernica;

▼B

- (b) potpora u visini do 100 % troškova uklanjanja i uništenja uginule stoke ako se potpora financira naknadama ili obveznim doprinosima namijenjenima za financiranje uklanjanja i uništenja uginule stoke, ako su takve naknade ili doprinosi ograničeni na sektor mesa i za njega su izravno uvedeni;
- (c) potpora u visini od 100 % troškova uklanjanja i uništenja uginule stoke ako je na dotičnoj uginuloj stoci obvezno provesti ispitivanja na TSE ili u slučaju izbijanja bolesti životinja iz točke (371) ovih smjernica;
- (386) Potpora se mora uvjetovati postojanjem dosljednog programa nadzora kojim se osigurava sigurno zbrinjavanje sve uginule stoke u dotičnoj državi članici.
- (387) Potpora se mora dodijeliti u naravi i ne smije uključivati izravna plaćanja korisnicima, osim ako je stočar koji je korisnik potpore ujedno i pružatelj usluge.
- (388) Da bi se olakšalo upravljanje potporama, potpora se može isplatiti gospodarskim subjektima ili tijelima:
- (a) koji djeluju silazno od poduzetnika koji djeluju u sektoru stočarstva; i
- (b) koji pružaju usluge povezane s uklanjanjem i uništavanjem uginule stoke.
- (389) U pogledu uginule stoke i klaoničkog otpada, Komisija će zadržati svoju politiku neodobravanja potpora za uginulu stoku subjektima koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda te potpora za troškove zbrinjavanja klaoničkog otpada. Državne potpore za ulaganja koja se poduzimaju u vezi sa zbrinjavanjem klaoničkog otpada ispitat će se u skladu s mjerodavnim pravilima koja se primjenjuju na potpore za ulaganja.
- 1.2.1.5 Potpora za nadoknadu štete koju su prouzročile zaštićene životinje
- (390) Štete na opremi, infrastrukturi, životinjama i bilju koje uzrokuju zaštićene životinje sve su veći problem. Uspjeh politike Unije u području očuvanja djelomično ovisi o učinkovitom upravljanju sukobima između zaštićenih životinja i poljoprivrednika. Stoga će, poštujući načelo proporcionalnosti, potporu za nadoknadu štete koju su prouzročile zaštićene životinje Komisija smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼ B

- (391) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (392) Zahtijeva se minimalni doprinos korisnika kako bi se ublažio rizik narušavanja tržišnog natjecanja i dao poticaj za smanjenje rizika. Taj doprinos mora biti u obliku razumnih preventivnih mjera, kao što su zaštitne ograde gdje je to moguće ili stočarski psi, koje su razmjerne riziku štete koju prouzročuju zaštićene životinje u predmetnom području. Ako nisu moguće razumne preventivne mjere, dotična država članica mora dokazati nemogućnost poduzimanja takvih preventivnih mjera kako bi se potpora smatrala spojivom.
- (393) Država članica mora utvrditi izravnu uzročnu vezu između pretrpljene štete i ponašanja zaštićene životinje.
- (394) Potpora se mora isplatiti izravno dotičnom poduzetniku ili skupini ili organizaciji proizvođača čiji je on član. Ako se potpore plaćaju skupini ili organizaciji proizvođača, iznos potpore ne smije biti veći od potpore za koju taj poduzetnik ispunjava uvjete.
- (395) Program potpora mora se uspostaviti u roku od tri godine od datuma šetnog događaja. Potpora se mora isplatiti u roku od četiri godine nakon tog datuma.

Prihvatljivi troškovi

- (396) Prihvatljivi troškovi su troškovi štete nastali kao izravna posljedica događaja koji je prouzročio štetu, prema procjeni javnog tijela, neovisnog stručnjaka kojeg priznaje davatelj potpore ili osiguravajućeg društva.
- (397) Šteta može uključivati sljedeće:
- (a) štetu ubijenih životinja ili uništenih biljaka: prihvatljivi troškove temelje se na tržišnoj vrijednosti životinja ili biljaka koje su ubile odnosno uništile zaštićene životinje;
 - (b) neizravne troškove: veterinarski troškovi nastali zbog liječenja ranjenih životinja i troškovi rada povezani s potragom za izgubljenim životinjama;
 - (c) materijalnu štetu na sljedećoj imovini: poljoprivredna oprema, strojevi i poljoprivredne zgrade i zalihe; izračun materijalne štete temelji se na troškovima popravka ili ekonomskoj vrijednosti pogođene imovine prije događaja koji je prouzročio štetu; ne smije premašiti troškove popravka ili iznos smanjenja poštene tržišne vrijednosti uzrokovane događajem koji je prouzročio štetu, tj. razliku između vrijednosti imovine neposredno prije i neposredno nakon događaja.
- (398) Od tog se iznosa moraju oduzeti svi troškovi koji nisu nastali zbog događaja koji je prouzročio štetu i koje bi korisnik i inače imao.

▼B

- (399) Šteta se mora izračunati na razini pojedinačnog korisnika.
- (400) Ulaganja vezana uz mjere sprečavanja šteta koje uzrokuju zaštićene životinje mogu se podupirati pod uvjetima utvrđenima u dijelu II. odjeljku 1.1.1.1. ovih smjernica o potporama za ulaganja na poljoprivrednim gospodarstvima.

Intenzitet potpore

- (401) Nadoknada se može odobriti do 100 % prihvatljivih troškova.

▼M3

▼B

- (403) ► **M3** Potpore i druga plaćanja primljena kao nadoknada štete, uključujući plaćanja na temelju drugih nacionalnih mjera ili mjera Unije ili na temelju polica osiguranja za štetu za koju se prima potpora moraju se ograničiti na 100 % prihvatljivih troškova. ◀

1.2.1.6 Potpore za plaćanje premija osiguranja

- (404) Osiguranje je vrlo često najbolji alat za dobro upravljanje rizikom i kriznim situacijama. Stoga, i s obzirom na često smanjene mogućnosti financiranja koje imaju poljoprivrednici, Komisija zauzima pozitivno stajalište u vezi s državnim potporama za premije osiguranja ako se osiguranje odnosi na primarnu poljoprivrednu proizvodnju.
- (405) Potpore za plaćanje premija osiguranja Komisija će smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (406) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (407) Potpore ne smiju predstavljati prepreku funkcioniranju unutarnjeg tržišta usluga osiguranja. Potpora osobito ne smije biti ograničena na osiguranje koje nudi jedno osiguravajuće društvo ili skupina osiguravajućih društava niti se smije uvjetovati time da ugovor o osiguranju mora biti sklopljen s osiguravajućim društvom s poslovnim nastanom u dotičnoj državi članici.
- (408) Programi reosiguranja razmatrat će se od slučaja do slučaja.

Prihvatljivi troškovi

- (409) Prihvatljivi troškovi su troškovi premija osiguranja za osiguranje od šteta uzrokovanih elementarnim nepogodama ili izvanrednim događajima, nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, bolestima

▼ B

životinja i nametnicima bilja, uklanjanjem i uništavanjem uginule stoke te šteta koje su prouzročile zaštićene životinje, kako je utvrđeno u odjeljcima 1.2.1.1., 1.2.1.2., 1.2.1.3. i 1.2.1.4. i 1.2.1.5. ili su nastale zbog drugih nepovoljnih klimatskih prilika i/ili šteta uzrokovanih okolišnim incidentima.

- (410) Osiguranjem se može nadoknaditi samo trošak uklanjanja štete iz točke (409) i njime se ne smije zahtijevati niti odrediti vrsta ili količina buduće proizvodnje.
- (411) U pogledu potpore za premije osiguranja za osiguranje od gubitaka uzrokovanih okolišnim incidentima moraju biti ispunjeni sljedeći dodatni uvjeti: nastanak okolišnog incidenta mora biti službeno priznat od strane nadležnog tijela dotične države članice. Ako je to potrebno, države članice mogu unaprijed odrediti kriterije koji služe kao temelj za takvo službeno priznanje. Za izračunavanje godišnje poljoprivredne proizvodnje korisnika i opsega štete mogu se koristiti indeksi iz točaka (360) i (361).

Intenzitet potpore

- (412) Bruto intenzitet potpore ne smije biti veći od 65 % troškova premije osiguranja, s iznimkom potpore za uklanjanje i uništenje uginule stoke, u kojem slučaju intenzitet potpore ne smije premašiti 100 % troškova premije osiguranja u pogledu premija osiguranja za uklanjanje uginule stoke i 75 % troškova premije osiguranja u pogledu premija osiguranja za uništenje uginule stoke.
- (413) Države članice primjenom odgovarajućih gornjih granica mogu ograničiti iznos premije osiguranja koji je prihvatljiv za potporu.

1.2.1.7 Potpore za financijske doprinose uzajamnim fondovima

- (414) Potporu za financijske doprinose uzajamnim fondovima u svrhu isplate nadoknada poljoprivrednicima za štetu uzrokovanu nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, bolestima životinja ili nametnicima bilja, kako je utvrđeno u odjeljcima 1.2.1.2. i 1.2.1.3., i/ili štetu uzrokovanu okolišnim incidentima Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (415) Ovaj se odjeljak primjenjuje na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (416) Predmetni uzajamni fond mora:
- (a) biti odobren od strane nadležnog tijela u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;
 - (b) primjenjivati transparentnu politiku u pogledu uplata sredstava u fond i isplata sredstava iz fonda;
 - (c) primjenjivati jasna pravila u vezi s preuzimanjem odgovornosti u slučaju nastalih dugova.

▼ B

- (417) Države članice moraju utvrditi pravila za uspostavu i upravljanje uzajamnim fondovima, a osobito pravila za dodjelu nadoknada te za upravljanje i nadzor nad poštovanjem tih pravila. Države članice moraju osigurati da propisi fondova predviđaju kazne za slučaj nemara poduzetnika.

Prihvatljivi troškovi

- (418) Prihvatljivi su troškovi financijskih doprinosa uzajamnim fondovima u svrhu isplate nadoknada poljoprivrednicima za štetu uzrokovanu nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, bolestima životinja ili nametnicima bilja, kako je utvrđeno u odjeljcima 1.2.1.2. i 1.2.1.3., i/ili štetu uzrokovanu okolišnim incidentima. Financijski doprinosi mogu se odnositi samo na iznose plaćene iz uzajamnog fonda u svrhu financijske nadoknade poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (419) U pogledu potpore za financijske doprinose uzajamnim fondovima u svrhu isplate nadoknada za štetu uzrokovanu okolišnim incidentima primjenjuju se sljedeći dodatni uvjeti: nastanak okolišnog incidenta mora biti službeno priznat od strane nadležnog tijela dotične države članice. Ako je to potrebno, države članice mogu unaprijed odrediti kriterije koji služe kao temelj za takvo službeno priznanje. Za izračunavanje godišnje poljoprivredne proizvodnje korisnika i opsega štete mogu se koristiti indeksi iz točaka (360) i (361).

Intenzitet potpore

- (420) Intenzitet potpore mora se ograničiti na 65 % prihvatljivih troškova.
- (421) Države članice mogu ograničiti troškove koji su prihvatljivi za potporu primjenom:

- (a) gornjih granica po fondu;
- (b) odgovarajućih gornjih granica po članu/pridruženom članu.

1.2.2. *Potpora za zatvaranje proizvodnog kapaciteta*

- (422) Ovaj se odjeljak primjenjuje na cijeli sektor poljoprivrede ⁽⁷⁶⁾.

1.2.2.1 *Zatvaranje kapaciteta zbog zdravlja životinja, bilja ili ljudi te zbog sanitarnih, etičkih ili okolišnih razloga*

- (423) Potpore za zatvaranje kapaciteta Komisija će smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

⁽⁷⁶⁾ Vidi definiciju sektora poljoprivrede u točki (35) podtočki 2. ovih smjernica.

▼ B

- (424) Zatvaranje kapaciteta obavlja se zbog zdravlja životinja, bilja ili ljudi ili zbog sanitarnih, etičkih ili okolišnih razloga, kao što je smanjenje ukupne gustoće populacije stoke.
- (425) Mora postojati dovoljan doprinos korisnika potpore. Taj će se doprinos sastojati od konačne i neopozive odluke da se odbaci ili neopozivo zatvori predmetni proizvodni kapacitet. To podrazumijeva potpuno ili, kada je to valjano opravdano, djelomično zatvaranje kapaciteta od strane dotičnog poduzetnika. Potrebno je od korisnika ishoditi pravno obvezujuće obveze da je zatvaranje predmetnog proizvodnog kapaciteta konačno i nepovratno te da korisnik neće započeti istu aktivnost negdje drugdje. Te obveze isto tako moraju obvezivati svakog budućeg kupca predmetnog zemljišta ili objekta.
- (426) Uvjete za potporu ispunjavaju samo poduzetnici koji su stvarno proizvodili i proizvodni kapaciteti koji su doista bili u stalnoj upotrebi tijekom zadnjih pet godina prije zatvaranja kapaciteta. U slučajevima kad je proizvodni kapacitet već konačno zatvoren ili se takvo zatvaranje čini neizbježnim, ne postoji doprinos korisnika i potpora se ne može dodijeliti.
- (427) Komisija zadržava pravo određivanja dodatnih uvjeta za odobrenje potpore.
- (428) Za potporu su prihvatljivi samo poduzetnici koji ispunjavaju standarde Unije. Poduzetnici koji ne ispunjavaju standarde Unije i koji bi ionako morali prekinuti proizvodnju isključeni su.
- (429) Kako bi se izbjegla erozija i drugi negativni učinci na okoliš, otvorene poljoprivredne površine koje su povučene iz proizvodnje u načelu moraju biti pošumljene ili pretvorene u prirodna područja u roku od dvije godine, i to na takav način koji osigurava da su izbjegnuti negativni učinci na okoliš. U suprotnom, otvorene poljoprivredne površine mogu se ponovno koristiti 20 godina nakon stvarnog zatvaranja kapaciteta. Do tada te poljoprivredne površine treba održavati u dobrom poljoprivrednom i okolišnom stanju u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 te s mjerodavnim provedbenim pravilima. Zatvaranje postrojenja obuhvaćenih Direktivom 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁷⁷⁾ mora se provesti u skladu s člancima 11. i 22. te Direktive kojom se zahtijeva da se poduzmu potrebne mjere kako bi se izbjegao rizik od onečišćenja te da se radna lokacija vrati u zadovoljavajuće stanje.

⁽⁷⁷⁾ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.).

▼ B

- (430) Potpore koje se dodjeljuju u okviru programa potpora moraju biti dostupne svim poduzetnicima koji ispunjavaju uvjete.

Prihvatljivi troškovi

- (431) Potpora obuhvaća nadoknadu za gubitak vrijednosti imovine, koja se mjeri kao trenutačna prodajna vrijednost imovine.
- (432) Osim nadoknade za gubitak vrijednosti imovine, za zatvaranje kapaciteta zbog okolišnih razloga može se dodijeliti poticajno plaćanje koje ne smije premašiti 20 % vrijednosti imovine.
- (433) Moguće je dodijeliti nadoknadu i za troškove uništenja proizvodnog kapaciteta.
- (434) Isto tako, moguće je isplatiti potporu za kompenzaciju obveznih socijalnih troškova koji su posljedica provedbe odluke o zatvaranju.
- (435) Potpora za pošumljavanje i pretvaranje zemljišta u prirodna područja mora se dodijeliti u skladu s pravilima iz dijela II. odjeljaka 2.1.1. i 2.1.2. te pravilima o neproduktivnim ulaganjima iz dijela II. odjeljaka 1.1.1.1.

Intenzitet potpore

- (436) Maksimalni iznosi potpore sljedeći su:
- (a) do 100 % za nadoknadu gubitka vrijednosti imovine, za nadoknadu troškova uništenja proizvodnog kapaciteta i za kompenzaciju obveznih socijalnih troškova koji su posljedica provedbe odluke o zatvaranju;
- (b) do 120 % za nadoknadu gubitka vrijednosti imovine ako se zatvaranje provodi zbog okolišnih razloga.

1.2.2.2 Zatvaranje kapaciteta zbog drugih razloga

- (437) Potporu za zatvaranje kapaciteta zbog razloga koji nisu utvrđeni u odjeljku 1.2.2.1. Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (438) Razlog zatvaranja mora biti restrukturiranje sektora, diversifikacija ili rano umirovljenje.
- (439) Moraju biti ispunjeni uvjeti iz točaka (425) do (429).
- (440) Potpora se ne smije dodijeliti ako bi ometala mehanizme zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda. Programi potpora koji se primjenjuju na sektore koji podliježu ograničenjima proizvodnje ili kvotama ocijenit će se od slučaja do slučaja.

▼B

- (441) Potpora mora biti dio programa koji ima definirane ciljeve i određen vremenski raspored za restrukturiranje sektora, diversifikaciju ili rano umirovljenje.
- (442) Kako bi se osigurao brzi utjecaj na tržište, trajanje programa potpora čiji je cilj zatvaranje kapaciteta trebalo bi biti ograničeno na razdoblje od najviše šest mjeseci za prikupljanje zahtjeva za sudjelovanje te daljnjih dvanaest mjeseci za samo zatvaranje. Komisija neće prihvatiti programe potpora koji traju dulje od tri godine jer je iskustvo pokazalo da se time mogu odgoditi potrebne promjene.
- (443) Svi gospodarski subjekti u predmetnom sektoru trebali bi imati pristup programu potpora prema istim uvjetima. Kako bi se postigao maksimalan učinak, države članice trebaju primjenjivati transparentan sustav poziva na iskaz interesa kojim se svi potencijalno zainteresirani poduzetnici javno pozivaju na sudjelovanje; istovremeno, organizacija programa potpora treba biti takva da ne zahtijeva niti omogućava sporazume suprotne tržišnom natjecanju ili usklađena djelovanja između dotičnih poduzetnika.

Prihvatljivi troškovi i intenzitet potpore

- (444) Primjenjuju se odredbe o prihvatljivim troškovima i intenzitetu potpore iz dijela II. odjeljka 1.2.2.1. ovih smjernica, osim troškova iz točke (432).

1.3. Ostale vrste potpora u sektoru poljoprivrede**1.3.1. Potpore sektoru stočarstva**

- (445) Komisija pozitivno promatra potpore koje pridonose održavanju i poboljšanju genetske kvalitete stoke u Uniji. Stoga će potpore u sektoru stočarstva smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (446) Ovaj se odjeljak primjenjuje na MSP-ove koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom. Komisija neće odobriti državne potpore za troškove obuhvaćene ovim odjeljkom u korist velikih poduzeća.
- (447) Potpora se treba dodijeliti u naravi i ne smije uključivati izravna plaćanja korisnicima.

Prihvatljivi troškovi

- (448) Potpora obuhvaća uspostavljanje i vođenje matičnih knjiga te ispitivanja koja provode treće osobe ili koja se provode u njihovo ime radi utvrđivanja genetske kvalitete ili prinosa stoke, uz iznimku provjera koje provodi vlasnik stoke kao i rutinskih provjera kakvoće mlijeka.

▼ B

- (449) Prihvatljivi troškovi uključuju:
- (a) sljedeće administrativne troškove uspostavljanja i vođenja matičnih knjiga iz točke (448):
 - i. prikupljanje i vođenje podataka o životinjama, primjere podrijetlo životinje, datum rođenja, datum osjemenjivanja, datum i razlozi smrti te stručno ocjenjivanje, aktualizacija i obrada podataka potrebnih za uspostavljanje i vođenje matičnih knjiga;
 - ii. administrativni poslovi vezani uz upis relevantnih podataka o životinjama u matične knjige;
 - iii. aktualizacija računalnog programa za upravljanje podacima u matičnim knjigama;
 - iv. objavljivanje na mreži informacija o matičnim knjigama i podataka iz matičnih knjiga; ili
 - v. ostali srodni administrativni troškovi;
 - (b) sljedeće troškove ispitivanja koja se provode radi utvrđivanja genetske kvalitete ili prinosa stoke iz točke (448):
 - i. troškovi testova ili kontrola;
 - ii. povezani troškovi prikupljanja i ocjenjivanja podataka dobivenih takvim testovima i kontrolama u pogledu poboljšanja zdravlja životinja i povećanja razine zaštite okoliša;
 - iii. povezani troškovi prikupljanja i ocjenjivanja podataka dobivenih takvim testovima i kontrolama čiji je cilj ocijeniti genetsku kvalitetu životinja radi provedbe naprednih tehnika uzgoja i održavanja genetske raznolikosti; ili
 - iv. ostali srodni troškovi.

Intenzitet potpore

- (450) Potpora se može odobriti do 100 % za financiranje administrativnih troškova uspostavljanja i vođenja matičnih knjiga.
- (451) Potpora će se odobriti do 70 % troškova ispitivanja koja provode treće osobe ili koja se provode u njihovo ime radi utvrđivanja genetske kvalitete ili prinosa stoke.
- 1.3.2. *Potpore za promotivne mjere u korist poljoprivrednih proizvoda*
- (452) Potporu za promicanje poljoprivrednih proizvoda Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼ B

- (453) Ovaj se odjeljak primjenjuje na cijeli sektor poljoprivrede ⁽⁷⁸⁾. Korisnici potpore za organizaciju natjecanja, sajmova ili izložaba iz točke (464) podtočke (a) mogu biti samo MSP-ovi.
- (454) Cilj promotivnih aktivnosti mora biti informiranje javnosti o značajkama poljoprivrednih proizvoda, primjerice organiziranjem natjecanja, sudjelovanjem na sajmovima i u aktivnostima odnosa s javnošću, popularizacijom znanstvenih spoznaja ili objavljivanjem činjeničnih podataka, ili poticanje gospodarskih subjekata ili potrošača na kupnju predmetnog poljoprivrednog proizvoda promotivnim kampanjama. ► **M1** Promotivne aktivnosti mogu se provesti na unutarnjem tržištu i u trećim zemljama. ◀
- (455) Promotivna kampanja mora biti usredotočena na proizvode obuhvaćene programima kvalitete, kako je navedeno u točki (282) ili mora biti generičke prirode i u korist svih proizvođača predmetne vrste proizvoda.

▼ M1

- (456) Promotivna kampanja mora biti u skladu s Uredbom (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁹⁾ te, kad je to prikladno, s određenim pravilima za označavanje.

▼ B

- (457) Pri prijavljivanju potpore ili programa potpore za promotivnu kampanju države članice moraju poslati reprezentativne uzorke promotivnog materijala. Ako u trenutku prijavljivanja ne raspoložu tim materijalom, moraju se obvezati da će ga dostaviti kasnije, a u svakom slučaju prije pokretanja promotivne kampanje.
- (458) Promotivne kampanje koje premašuju prag prijave iz točke (37) podtočke (b) moraju se prijaviti pojedinačno.
- (459) Promotivne mjere mogu provoditi skupine ili druge organizacije proizvođača, bez obzira na njihovu veličinu. Ako promotivnu mjeru provode skupine ili druge organizacije proizvođača, sudjelovanje ne smije biti uvjetovano članstvom u tim skupinama ili organizacijama i svaki doprinos u smislu administrativnih pristojbi za skupinu ili organizaciju mora se ograničiti na troškove provođenja promotivne mjere.

⁽⁷⁸⁾ Vidi definiciju sektora poljoprivrede u točki (35) podtočki 2. ovih smjernica.

⁽⁷⁹⁾ Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.).

▼ B

- (460) Potpore se moraju dodijeliti:
- (a) u naravi; ili
 - (b) na temelju povrata stvarno nastalih troškova korisnika.
- (461) Odstupajući od točke (460), potpora za promotivne kampanje mora se dodijeliti samo u naravi preko subvencioniranih usluga.
- (462) Ako se potpora dodjeljuje u naravi, ona ne smije uključivati izravna plaćanja korisnicima, već se mora isplatiti provoditelju promotivnih mjera.
- (463) Potpora za simbolične nagrade iz točke (464)(a) alineje v. može se isplatiti provoditelju promotivnih mjera samo ako je nagrada stvarno dodijeljena i nakon dostave dokaza o dodjeli.

Prihvatljivi troškovi

- (464) Troškovi prihvatljivi za potporu za promicanje poljoprivrednih proizvoda u Uniji sljedeći su:
- (a) u vezi s organiziranjem natjecanja, sajmova i izložbi i sudjelovanjem u njima, ako je potpora, na temelju objektivno utvrđenih mjerila, dostupna svima u predmetnom području:
 - i. kotizacije;
 - ii. putni troškovi i troškovi prijevoza životinja;
 - iii. troškovi publikacija i *web*-mjestima kojima se najavljuje događaj;
 - iv. troškovi najma prostora i štandova i troškovi njihova sastavljanja i rastavljanja;
 - v. simbolične nagrade u vrijednosti do 1 000 EUR po nagradi i pobjedniku natjecanja;
 - (b) troškovi publikacija u tiskanim i elektroničkim medijima, *web*-mjestima i prostora u elektroničkim medijima, na radiju i televiziji u cilju predstavljanja činjeničnih podataka o proizvođačima iz određene regije ili proizvođačima određenog proizvoda, pod uvjetom da su podatci neutralni i da svi proizvođači imaju jednake mogućnosti biti zastupljeni u publikaciji;
 - (c) troškovi širenja znanstvenog znanja i činjeničnih podataka o
 - i. programima kvalitete iz točke (282) otvorenima za poljoprivredne proizvode iz drugih država članica i trećih zemalja;

▼ B

ii. generičkim poljoprivrednim proizvodima i njihovim hranjivim koristima te predloženim uporabama;

(d) troškovi promotivnih kampanja usmjerenih prema potrošačima koje se provode sredstvima javnog priopćavanja i na maloprodajnim mjestima te troškovi svih promotivnih materijala koji se dijele izravno potrošačima.

Upućivanje na određenog poduzetnika, robnu marku ili podrijetlo**▼ M1**

(465) U promotivnim aktivnostima iz točke 464. podtočke (c) i promotivnim kampanjama iz točke 464. podtočke (d), a osobito promotivnim aktivnostima koje su generičke prirode i u korist svih proizvođača predmetne vrste proizvoda, ne smiju se spominjati određena poduzeća, robne marke ili podrijetlo. Promotivne kampanje iz točke 464. podtočke (d) ne smiju biti namijenjene za proizvode jednog ili više konkretnih poduzeća. Komisija neće ocijeniti državnu potporu za promicanje spojivom ako postoji opasnost da će ugroziti prodaju ili umanjiti ugled proizvoda iz drugih država članica.

▼ B

(466) Međutim, ograničenje u pogledu upućivanja na podrijetlo ne primjenjuje se na promotivne aktivnosti i promotivne kampanje iz točke (464) podtočaka (c) i (d) usredotočene na proizvode obuhvaćene programima kvalitete iz točke (282), pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) ako je promotivna aktivnost usredotočena na nazive koje je priznala Unija, može se upućivati na podrijetlo proizvoda ako upućivanje odgovara točno nazivu koji je registriran u Uniji;

(b) ako se aktivnost odnosi na proizvode obuhvaćene programima kvalitete koji ne uključuju nazive priznate u Uniji, podrijetlo proizvoda može se spomenuti pod uvjetom da je sporedno u poruci. Kako bi se odredilo je li upućivanje na podrijetlo sporedno, Komisija će uzeti u obzir cjelokupnu količinu teksta i/ili veličinu simbola, uključujući slike i opće prezentiranje koje se odnosi na podrijetlo u odnosu na tekst i/ili simbol kojim se prenosi ključna poruka, tj. dio oglasa koji nije usredotočen na podrijetlo proizvoda.
► M1 Upućivanje na podrijetlo ne smije biti diskriminirajuće, ne smije imati za cilj poticanje potrošnje poljoprivrednog proizvoda samo na temelju njegova podrijetla, mora poštivati opća načela prava Unije te ne smije imati za posljedicu ograničenje slobodnog kretanja poljoprivrednih proizvoda protivno članku 34. Ugovora. ◀

▼ BIntenzitet potpore

- (467) Intenzitet potpore za prihvatljive troškove iz točke (464) podtočka (a) do (c) iznosi do 100 % prihvatljivih troškova.

▼ M1

- (468) Intenzitet potpore za promotivne kampanje usredotočene na proizvode obuhvaćene programima kvalitete iz točke 464. podtočke (d), u vezi s točkom 455., ne smije premašiti 50 % prihvatljivih troškova kampanje ili 80 % za promicanje u trećim zemljama. Ako je doprinos sektora barem 50 % troškova, bez obzira na njegov oblik, na primjer u obliku posebnih poreza, intenzitet potpore može iznositi do 100 % ⁽⁸⁰⁾.

▼ B

- (469) Intenzitet potpore za generičke promotivne kampanje iz točke (464) podtočke (d), u vezi s točkom (455), može pokrivati do 100 % prihvatljivih troškova.

▼ M1Potpore za promotivne mjere iz članka 45. Uredbe (EU) br. 1308/2013

- (470) Komisija će nacionalna plaćanja koja države članice dodijele za promotivne mjere iz članka 45. Uredbe (EU) br. 1308/2013 smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako su ona u skladu sa zajedničkim načelima ocjenjivanja i s pravilima za potporu za promotivne mjere utvrđenima u ovom odjeljku, posebno od točke 453. druge rečenice do točke 469.

▼ B*1.3.3. Potpora za najudaljenije regije i manje egejske otoke*

- (471) Potporu za najudaljenije regije i manje egejske otoke Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

- (472) Ovaj se odjeljak primjenjuje na cijeli sektor poljoprivrede ⁽⁸¹⁾.

- (473) Kada je riječ o najudaljenijim regijama, u skladu s člankom 23. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 228/2013, članci 107., 108. i 109. Ugovora ne primjenjuju se u pogledu sljedećih potpora koje su države članice dodijelile u skladu s tom Uredbom:

(a) mjere u korist lokalne poljoprivredne proizvodnje u skladu s poglavljem IV. te Uredbe;

(b) potpore koje Francuska dodjeljuje sektoru šećera u skladu s člankom 23. stavkom 3. te Uredbe;

⁽⁸⁰⁾ Predmet T-139/09, Francuska protiv Komisije, ECLI:EU:T:2012:496.

⁽⁸¹⁾ Vidi definiciju sektora poljoprivrede u točki (35) podtočki 2. ovih smjernica.

▼B

- (c) potpore programima za zdravlje bilja u skladu s člankom 24. te Uredbe; i
- (d) potpore koje dodjeljuje Španjolska za proizvodnju duhana na Kanarskim otocima u skladu s člankom 28. te Uredbe.
- (474) Osim u tim slučajevima, pravila o državnim potporama primjenjuju se na mjere u pogledu najudaljenijih regija, uz sljedeću posebnost: člankom 23. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 228/2013 utvrđuje se da Komisija može odobriti operativnu potporu u sektorima proizvodnje, prerade i prodaje poljoprivrednih proizvoda obuhvaćenih područjem primjene Priloga I. Ugovoru, na koje se primjenjuju njegovi članci 107., 108. i 109., s ciljem ublažavanja posebnih ograničenja za poljoprivredu u najudaljenijim regijama koja proizlaze iz njihove izoliranosti, otočne naravi i iznimne udaljenosti.
- (475) Kada je riječ o manjim egejskim otocima, u skladu s člankom 17. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 229/2013, članci 107., 108. i 109. Ugovora ne primjenjuju se na plaćanja iz poglavlja III. i IV. te Uredbe koja provodi Grčka u skladu s tom Uredbom.
- (476) Osim u tim slučajevima, pravila o državnim potporama primjenjuju se u pogledu manjih egejskih otoka, uz sljedeću posebnost: člankom 17. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 229/2013 utvrđuje se da Komisija može odobriti operativnu potporu u sektorima koji proizvode, preraduju i stavljaju na tržište poljoprivredne proizvode obuhvaćene područjem primjene Priloga I. Ugovoru, na koje se primjenjuju članci 107., 108. i 109. Ugovora, s ciljem ublažavanja posebnih ograničenja za poljoprivredu na manjim egejskim otocima koja proizlaze iz njihove izoliranosti, male površine, brdovitog terena i klime, njihove gospodarske ovisnosti o malom broju proizvoda i njihove udaljenosti od tržišta.

Prihvatljivi troškovi

- (477) Dodatni troškovi prijevoza poljoprivrednih proizvoda proizvedenih u najudaljenijim regijama i na malim egejskim otocima mogu se nadoknaditi podložno sljedećim uvjetima:
- (a) korisnici obavljaju proizvodnu djelatnost u najudaljenijim regijama ili na malim egejskim otocima;
- (b) potpore se mogu objektivno unaprijed kvantificirati na temelju fiksnog iznosa, omjera tone po kilometru ili na temelju neke druge relevantne jedinice;
- (c) dodatni troškovi prijevoza izračunavaju se na temelju putovanja proizvoda unutar granica dotične države članice uporabom prijevoznog sredstva kojim nastaju najniži troškovi za korisnika, uzimajući u obzir vanjske troškove za okoliš;

▼ B

(d) u najudaljenijim regijama prihvatljivi dodatni troškovi prijevoza mogu uključivati troškove prijevoza poljoprivrednih proizvoda od mjesta proizvodnje do mjesta u najudaljenijim područjima gdje se dalje prerađuju.

(478) Komisija će prijedloge za dodjelu državnih potpora za troškove različite od dodatnih troškova prijevoza u cilju zadovoljenja potreba najudaljenijih regija i manjih egejskih otoka ispitati od slučaja do slučaja, na temelju zajedničkih načela ocjenjivanja i posebnih pravnih propisa koji se odnose na te regije te uzimajući u obzir, prema potrebi, spojivost predmetnih mjera s programima ruralnog razvoja za predmetne regije i njihove učinke na tržišno natjecanje u dotičnim regijama i drugim dijelovima Unije.

1.3.4. *Potpore za konsolidaciju poljoprivrednog zemljišta*

(479) Potporu za konsolidaciju poljoprivrednog zemljišta Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

Prihvatljivi troškovi

(480) Prihvatljivi se troškovi moraju ograničiti na pravne i administrativne troškove te troškove izmjere za konsolidaciju zemljišta.

Intenzitet potpore

(481) Intenzitet potpore mora iznositi do 100 % stvarno nastalih troškova.

1.3.5. *Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama*

▼ M1

(482) Potpora za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u sektoru poljoprivrede ocjenjivat će se u skladu sa Smjernicama o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama⁽⁸²⁾.

(483) Međutim u pogledu potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom umjesto razdoblja od deset godina utvrđenog u točki 71. odjeljka 3.6.1. Smjernica o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama primjenjuje se petogodišnje razdoblje.

⁽⁸²⁾ SL C 249, 31.7.2014., str. 1.

▼ B1.3.6. *Potpore za istraživanje i razvoj u sektoru poljoprivrede*

- (484) Potporu za istraživanje i razvoj u sektoru poljoprivrede Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (485) Ovaj se odjeljak primjenjuje na cijeli sektor poljoprivrede ⁽⁸³⁾.
- (486) Projekt kojem se dodjeljuje potpora mora biti u interesu svih poduzetnika koji djeluju u predmetnom sektoru ili podsektoru poljoprivrede.
- (487) Prije datuma početka projekta kojem je dodijeljena potpora na internetu se moraju objaviti sljedeći podatci:
- (a) da će se projekt kojem je dodijeljena potpora provesti;
 - (b) ciljevi projekta kojem je dodijeljena potpora;
 - (c) približan datum objavljivanja rezultata koji se očekuju od projekta kojem je dodijeljena potpora;
 - (d) mjesto objavljivanja rezultata koji se očekuju od projekta kojem je dodijeljena potpora na internetu;
 - (e) napomena da su rezultati dostupni besplatno svim poduzetnicima koji djeluju u predmetnom sektoru ili podsektoru poljoprivrede.
- (488) Rezultati projekta kojem je dodijeljena potpora moraju biti dostupni na internetu od datuma završetka projekta kojem je dodijeljena potpora ili od datuma na koji se informacije o tim rezultatima daju članovima određene organizacije, ovisno o tome što nastupi prije. Rezultati moraju ostati dostupni na internetu tijekom razdoblja od najmanje pet godina počevši od datuma završetka projekta kojem je dodijeljena potpora.
- (489) Potpora se mora dodijeliti izravno ustanovi za istraživanje i širenje znanja. Mjera ne smije uključivati dodjelu potpore na temelju cijene poljoprivrednih proizvoda poduzetnicima koji djeluju u poljoprivrednom sektoru.

Prihvatljivi troškovi

- (490) Prihvatljivi troškovi uključuju sljedeće:
- (a) troškovi osoblja koji se odnose na istraživače, tehničare i ostalo pomoćno osoblje zaposleno na projektu;

⁽⁸³⁾ Vidi definiciju sektora poljoprivrede u točki (35) podtočki 2. ovih smjernica.

▼ B

- (b) troškovi instrumenata i opreme, u opsegu i u razdoblju u kojem se upotrebljavaju za projekt. Ako se ti instrumenti i oprema ne upotrebljavaju za projekt tijekom čitavog njihova vijeka trajanja, prihvatljivima se smatraju samo troškovi amortizacije koji se odnose na razdoblje trajanja projekta izračunani na temelju opće prihvaćenih računovodstvenih načela;
- (c) troškovi zgrada i zemljišta, u mjeri i za razdoblje u kojem se upotrebljavaju za projekt. Za zgrade, prihvatljivima se smatraju samo troškovi amortizacije koji se odnose na razdoblje trajanja projekta izračunani na temelju opće prihvaćenih računovodstvenih načela. Za zemljište, prihvatljivi su troškovi ustupanja na komercijalnoj osnovi i stvarno nastali kapitalni troškovi;
- (d) troškovi ugovornih istraživanja, znanja i патената koji se kupuju ili ih licencijom ustupaju druge strane po tržišnim uvjetima te troškovi savjetodavnih i istovjetnih usluga kojima se koristi isključivo za projekt;
- (e) dodatni režijski troškovi i ostali izdatci poslovanja, uključujući troškove materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda, nastali izravno kao posljedica projekta.

Intenzitet potpore

- (491) Intenzitet potpore mora biti do 100 % prihvatljivih troškova.
- (492) Potpora za istraživanje i razvoj u sektoru poljoprivrede koja ne ispunjava prethodno navedene uvjete procijenit će se u skladu s Okvirom za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije⁽⁸⁴⁾.

Poglavlje 2. Potpore sektoru šumarstva koje se sufinanciraju sredstvima EPFRR-a, dodijeljene kao dodatno nacionalno financiranje takvim sufinanciranim mjerama ili dodijeljene kao čista državna potpora

- (493) Sektor šumarstva nije obuhvaćen područjem primjene članka 42. Ugovora i njegova Priloga I. Na potpore koje države članice dodjeljuju sektoru šumarstva primjenjuju se članci 107., 108. i 109. Ugovora. Unatoč činjenici da Prilog I. Ugovoru obuhvaća proizvodnju prirodnog pluta, neobrađenog, drobljenog, granuliranog ili mljevenog, i otpadaka od pluta (tarifni broj KN 4501) i proizvodnju kestena (*Castanea*) (oznaka KN 0802 41 00), potpore za aktivnosti u šumarstvu povezane s tim stablima mogu biti obuhvaćene ovim poglavljem smjernica.
- (494) U skladu s ciljem Unije iz uvodne izjave 20. te članaka 4. i 5. Uredbe (EU) br. 1305/2013, potpora za održivo i klimatski povoljno korištenje zemljišta uključuje razvoj šumskih područja i održivo upravljanje šumama. Cilj je ovih smjernica osigurati

⁽⁸⁴⁾ SL C 198, 27.6.2014., str. 1.

▼B

usklađenost s Uredbom (EU) br. 1305/2013 i njezinim provedbenim i delegiranim aktima te s općim načelima o državnim potporama. Ta načela utječu na prihvatljive troškove i intenzitete potpore u okviru ovih smjernica.

- (495) Odredbe poglavlja 2. ovih smjernica ne dovode u pitanje mogućnost dodjele državne potpore sektoru šumarstva u skladu s pravilima Unije zajedničkim bilo svim sektorima ili trgovini i industriji, kako je navedeno u točki (34) ovih smjernica. Potpore za ulaganja u štednju energije i energiju iz obnovljivih izvora isključene su iz područja primjene dijela II. poglavlja 2. ovih smjernica jer takve potpore moraju biti u skladu sa Smjericama Zajednice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020., osim ako su izuzete od obveze prijave. Međutim, u skladu s člankom 5. stavkom 5. točkom (c), člankom 21. stavkom 1. točkom (e) i člankom 26. Uredbe (EU) br. 1305/2013, ove smjernice obuhvaćaju ulaganja povezana s korištenjem drva kao sirovine ili izvora energije, koje je ograničeno na sve radne postupke prije industrijske prerade. Ove se smjernice ne primjenjuju na šumarske industrije.
- (496) Komisija će u skladu s ovim poglavljem državnu potporu sektoru šumarstva ocijeniti spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te posebnim zahtjevima utvrđenima u odjeljcima 2.1. do 2.9. u nastavku.
- (497) Područjem primjene ovog poglavlja obuhvaćene su potpore sektoru šumarstva kako je utvrđeno u točki (23) podtočki (b) ovih smjernica.
- (498) Vlasnička struktura i upravljanje šumama različito je u raznim dijelovima Unije. U člancima 22. do 26. i članku 34. Uredbe (EU) br. 1305/2013 utvrđuju se posebna ograničenja u pogledu potencijalnih korisnika mjera potpore u sektoru šumarstva koje se sufinanciraju iz EPFRR-a. U pogledu mjera u šumarstvu koje su dio programa ruralnog razvoja, a koje se podupiru iz EPFRR-a, primjenjuju se ograničenja u odnosu na opseg korisnika iz Uredbe (EU) br. 1305/2013, osim za tropske i subtropske šume te šumska područja na području Azora, Madeire, Kanarskih otoka, manjih egejskih otoka u smislu Uredbe (EEZ) br. 229/93 i francuskih prekomorskih departmana

▼ **B**

iz dijela II. odjeljaka 2.1.1. do 2.1.5. ovih smjernica. Kao dopuna politici ruralnog razvoja EU-a, ograničenja koja se odnose na potencijalne korisnike ne primjenjuju se na mjere u šumarstvu slične mjerama ruralnog razvoja, koje se financiraju isključivo nacionalnim sredstvima, niti na posebne mjere potpore iz dijela II. odjeljaka 2.8. i 2.9. ovih smjernica. Međutim, kada je riječ o ulaganjima u šumarske tehnologije i u preradu, mobiliziranje i stavljanje na tržište šumskih proizvoda ili uspostavljanje skupina proizvođača iz odjeljka 2.1.5. odnosno 2.7., trebala bi se uvijek primjenjivati ograničenja veličine prihvatljivih korisnika u skladu člancima 26. i 27. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

2.1. **Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma**

(499) Potporu za ulaganja u razvoj šumskih područja te poboljšanje isplativosti šuma Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(500) Ovaj se odjeljak odnosi na potpore za pošumljavanje i stvaranje šumskih područja, uspostavu poljoprivredno-šumarskih sustava, sprečavanje i uklanjanje štete u šumama uzrokovane šumskim požarima, elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama, katastrofalnim događajima, događajima povezanim s klimatskim promjenama, najezdama nametnika i izbijanjem bolesti, ulaganja kojima se poboljšava otpornost i ekološka vrijednost te potencijal ublažavanja šumskih ekosustava te ulaganja u šumarske tehnologije, u preradu, u mobiliziranje i u stavljanje šumskih proizvoda na tržište.

(501) Strategijom EU-a o biološkoj raznolikosti od 3. svibnja 2011. ⁽⁸⁵⁾ potiče se uspostava planova upravljanja šumama kako bi se osigurala održivost šumarstva, ako su raspoloživa sredstva Unije. Prema tome, ako se za određenu mjeru u šumarstvu koja je dio programa ruralnog razvoja to zahtijeva Uredbom (EU) No 1305/2013, potpora za gospodarstva koja premašuju određenu veličinu, koju države članice utvrđuju u svojem programu ruralnog razvoja ili na drugi način, mora se uvjetovati dostavom relevantnih podataka iz plana upravljanja šumama ili jednakovrijednog instrumenta u skladu s održivim upravljanjem šumama, kako je utvrđeno na Ministarskoj konferenciji o zaštiti šuma u Europi 1993. ⁽⁸⁶⁾ („održivo upravljanje šumama”). Taj se zahtjev ne primjenjuje na potpore u šumarstvu na temelju ovih smjernica koje se financiraju isključivo iz nacionalnog proračuna.

⁽⁸⁵⁾ Vidi komunikaciju Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Naše životno osiguranje, naš prirodni kapital: strategija EU-a o bioraznolikosti do 2020.”, COM(2011) 244 završna verzija.

⁽⁸⁶⁾ Druga ministarska konferencija o zaštiti šuma u Europi, 16. – 17. lipnja 1993., Helsinki/Finska, „Rezolucija H1 – Opće smjernice za održivo upravljanje šumama u Europi”.

▼ BPrihvatljivi troškovi

- (502) Obrtni kapital ne bi trebalo smatrati prihvatljivim troškom za ulaganja u sektor šumarstva. Sljedeći zajednički prihvatljivi troškovi za ulaganja utvrđeni su u članku 45. Uredbe (EU) No 1305/2013:
- (a) izgradnja, stjecanje, uključujući leasing, ili poboljšanje nepokretne imovine, pri čemu je kupljeno zemljište prihvatljivo samo u iznosu do 10 % ukupnih prihvatljivih troškova predmetne djelatnosti; u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima granica se može odrediti iznad tog postotka za djelatnosti u vezi s očuvanjem okoliša;
 - (b) nabava ili leasing strojeva i opreme do tržišne vrijednosti imovine;
 - (c) opći troškovi povezani s izdancima iz točaka (a) i (b), poput troškova usluga arhitekata i inženjera te troškova konzultacija, troškova vezanih uz savjetovanje o okolišnoj i gospodarskoj održivosti, uključujući troškove studija izvedivosti; studije izvedivosti ostaju prihvatljivi izdatci čak i onda ako, na temelju njihovih rezultata, nisu nastali izdatci iz točaka (a) i (b);
 - (d) stjecanje ili razvoj računalnih programa te stjecanje patenata, licencija, autorskih prava i žigova;
 - (e) troškovi uspostave planova upravljanja šumama i jednako-vrijednih instrumenata;
 - (f) ostali troškovi povezani s ugovorima o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i naknade za osiguranje, ne mogu biti prihvatljivi izdatci.

▼ M2

- (503) Potporom za ulaganja u šumarstvo koja se sufinancira sredstvima EPFRR-a ili dodjeljuje kao dodatno nacionalno financiranje takvoj sufinanciranoj potpori mogu se pokriti drugi prihvatljivi troškovi osim onih iz točke (502) podtočaka (a) do (e) ako su ti troškovi u potpunosti prihvatljivi na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 i potpora je istovjetna temeljnoj mjeri uključenoj u program ruralnog razvoja odobren na temelju te uredbe. Ako se takva potpora pruža u obliku financijskih instrumenata, njom se mogu pokriti i troškovi iz točke (502) podtočke (f).

▼ B2.1.1. *Potpore za pošumljavanje i stvaranje šumskih područja*

- (504) Potpore za pošumljavanje i stvaranje šumskih područja Komisija će smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼BKorisnici potpore

- (505) Potpora za troškove uspostavljanja i godišnju premiju može se dodijeliti javnim i privatnim posjednicima zemljišta i njihovim udruženjima.
- (506) Potporama za pošumljavanje zemljišta u vlasništvu javnih tijela ili za brzorastuća stabla obuhvaćeni su samo troškovi uspostavljanja. U slučaju zemljišta u državnom vlasništvu potpora se može dodijeliti samo ako je tijelo koje upravlja zemljištem privatno tijelo ili općina.

Prihvatljivi troškovi

- (507) Potpora obuhvaća troškove uspostavljanja šuma i šumskih područja na poljoprivrednom i nepoljoprivrednom zemljištu. Nadalje je moguća dodjela potpora u obliku godišnje premije po hektaru za pokrivanje troškova izgubljenog poljoprivrednog prihoda i održavanja, uključujući rana i kasna čišćenja, za razdoblje od najviše dvanaest godina.
- (508) Potpora se ne može dodijeliti za sadnju stabala za nasade kratkih ophodnji, božićnih drvaca ili brzorastućih stabala za proizvodnju energije. Zasadene vrste moraju biti prilagođene okolišnim i klimatskim uvjetima područja te ispunjavati minimalne zahtjeve zaštite okoliša.
- (509) Sljedeći minimalni zahtjevi zaštite okoliša primjenjuju se u kontekstu pošumljavanja i stvaranja šumskih područja:
- (a) pri odabiru vrsta za sadnju, područja i metoda koje će se koristiti treba izbjegavati neprikladno pošumljavanje osjetljivih staništa poput tresetišta i močvarnih područja te negativne utjecaje na područja visoke ekološke vrijednosti uključujući poljoprivredne površine velike prirodne vrijednosti. U područjima određenima kao područja Natura 2000 prema Direktivi Vijeća 92/43/EEZ⁽⁸⁷⁾ i Direktivi 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁸⁸⁾ dopušteno je samo pošumljavanje koje je u skladu s ciljevima upravljanja predmetnim područjima i koje je odobrilo tijelo države članice nadležno za provedbu mreže Natura 2000;
- (b) pri odabiru vrsta i sorti, ekotipova i podrijetla stabala potrebno je voditi računa o potrebi za otpornošću na klimatske promjene i elementarne nepogode te o pedološkom i hidrološkom stanju predmetnog područja kao i o potencijalnom invazivnom karakteru vrsta u lokalnim uvjetima kako ih definiraju države članice. Od korisnika se mora zahtijevati zaštita i briga za šumu barem tijekom razdoblja za koje je plaćena premija za izgubljene poljoprivredne prihode i održavanje. To prema potrebi uključuje

⁽⁸⁷⁾ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.) („Direktiva o staništima”).

⁽⁸⁸⁾ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.) („Direktiva o pticama”).

▼ B

njegu sastojine, protjeđivanje ili ispašu u interesu budućeg razvoja šume i reguliranje sukobljavanja s travnastim biljem te izbjegavanje prekomjernog rasta niskog raslinja sklonog zapaljenju. U pogledu brzorastućih vrsta, države članice moraju odrediti minimalno i maksimalno vrijeme prije sječe. Minimalno vrijeme ne smije biti kraće od 8 godina, a maksimalno vrijeme ne smije biti duže od 20 godina;

(c) u slučajevima kada se zbog teških okolišnih ili klimatskih uvjeta, uključujući uništavanje okoliša, ne očekuje da bi sadnja višegodišnjih drvenastih vrsta dovela do uspostave šumskog pokrova kako je definirano primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom, države članice mogu dozvoliti korisniku da uspostavi neki drugi drvenasti vegetacijski pokrov. Korisnik mora osigurati razinu brige i zaštite jednaku onoj koja je primjenjiva na šume;

(d) u slučaju djelatnosti pošumljavanja koje dovode do stvaranja šuma čija veličina prelazi određeni prag, koji određuju države članice, djelatnost mora sadržavati:

i. isključivu sadnju ekološki prilagođenih vrsta i/ili vrsta otpornih na klimatske promjene u predmetnom bio-geografskom području za koje je procjena učinaka pokazala da ne predstavljaju prijetnju za usluge bioraznolikosti i ekosustava niti imaju negativan utjecaj na zdravlje ljudi; ili

ii. mješavinu drvenastih vrsta koja uključuje najmanje 10 % širokolisnih stabala po površini ili najmanje tri drvenaste vrste ili sorte, pri čemu ona najmanje brojna pokriva barem 10 % površine.

(510) U područjima gdje je pošumljavanje otežano zbog izrazito nepovoljnih pedoklimatskih uvjeta potpora se može dodijeliti za sadnju drugih višegodišnjih drvenastih vrsta poput šiblja ili grmolikog bilja primjerenog lokalnim uvjetima.

(511) Prijava Komisiji treba sadržavati detaljan opis kojim se dokazuje sukladnost sa zahtjevima točke (509) i obrazloženja za sva odstupanja.

Intenzitet potpore

(512) Potpora se može odobriti do 100 % prihvatljivih troškova.

▼ M2

2.1.2. *Potpore za uspostavljanje, regeneraciju ili obnovu poljoprivredno-šumarskih sustava*

- (513) Potpore za uspostavljanje, regeneraciju ili obnovu poljoprivredno-šumarskih sustava Komisija će smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼ B

- (514) Potpora se može dodijeliti za uspostavu sustava korištenja zemljišta u kojima se stabla uzgajaju zajedno s poljoprivrednim kulturama na istom zemljištu, kako je definirano u točki (35) podtočki 65. ovih smjernica.

Korisnici potpore

- (515) Potpora se može dodijeliti privatnim posjednicima zemljišta, općinama i njihovim udruženjima.

Prihvatljivi troškovi**▼ M2**

- (516) Potpora pokriva troškove uspostavljanja, regeneracije ili obnove, a može biti odobrena godišnja premija po hektaru kako bi se pokrili troškovi održavanja za razdoblje od najviše pet godina.

▼ B

- (517) Države članice moraju odrediti minimalni i maksimalni broj stabala po hektaru uzimajući u obzir lokalne pedoklimatske i okolišne uvjete, šumske vrste i potrebu za osiguranjem održivog korištenja zemljišta za poljoprivredu.

Intenzitet potpore**▼ M2**

- (518) Potpora može iznositi najviše 80 % iznosa prihvatljivih troškova ulaganja za uspostavljanje, regeneraciju ili obnovu poljoprivredno-šumarskih sustava te do 100 % iznosa godišnje premije.

▼ B

2.1.3. *Potpore za sprečavanje i uklanjanje štete na šumama uzrokovane šumskim požarima, elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, drugim nepovoljnim klimatskim prilikama, nametnicima bilja i katastrofalnim događajima*

- (519) Potporu za sprečavanje i uklanjanje štete na šumama uzrokovane šumskim požarima, elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, drugim nepovoljnim klimatskim prilikama, nametnicima bilja, katastrofalnim događajima i događajima povezanim s klimatskim promjenama Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 2. točkom (b) ili, ovisno o slučaju, člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼ BKorisnici potpore

- (520) Potpora se može dodijeliti privatnim i javnim posjednicima šuma te drugim privatnim i javnim tijelima i njihovim udruženjima.

Prihvatljivi troškovi

- (521) Potpora pokriva troškove:
- (a) uspostave zaštitne infrastrukture; u slučaju izbijanja požara potpora može obuhvaćati i pomoć za troškove održavanja; potpora se ne može dodijeliti za aktivnosti vezane uz poljoprivredu na područjima koja su obuhvaćena obvezama povezanim s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama;
 - (b) lokalne aktivnosti manjih razmjera koje se poduzimaju radi sprečavanja požara ili drugih prirodnih opasnosti, uključujući korištenje životinja koje pasu;
 - (c) uspostavljanja i poboljšanja kapaciteta za praćenje šumskih požara, nametnika i bolesti te komunikacijske opreme;
 - (d) obnavljanja šumskog potencijala oštećenog požarima, elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, drugim nepovoljnim klimatskim prilikama, nametnicima bilja, katastrofalnim događajima i događajima povezanim s klimatskim promjenama.
- (522) U slučaju obnavljanja šumskog potencijala iz točke (521)(d) potpora mora biti podložna službenom priznanju nadležnih javnih tijela države članice da je došlo do prethodno navedene pojave te da su ta pojava ili mjere donesene u skladu s Direktivom 2000/29/EZ za borbu protiv štetnih organizama, njihovo iskorjenjivanje ili suzbijanje uzrokovale uništenje barem 20 % relevantnog šumskog potencijala.
- (523) U slučaju potpore za sprečavanje štete na šumama zbog nametnika bilja, rizik od pojave nametnika bilja mora biti potkrijepljen znanstvenim dokazima i potvrđen od strane javne znanstvene organizacije. Gdje je to primjenjivo, u prijavi se mora navesti popis štetnih organizama koji mogu uzrokovati pojavu nametnika bilja.
- (524) Prihvatljive djelatnosti moraju biti usklađene s planom zaštite šuma koji utvrđuju države članice. U slučaju gospodarstava iznad određene veličine, koju utvrđuju države članice u programu ruralnog razvoja, ako se mjera sufinancira iz EPFRR-a, potpora se mora uvjetovati dostavom relevantnih podataka iz plana upravljanja šumama ili jednakovrijednog instrumenta u skladu s održivim upravljanjem šumama kako je utvrđeno na Ministarskoj konferenciji o zaštiti šuma u Europi 1993., u kojem se detaljno navode ciljevi sprečavanja.

▼ B

- (525) Samo bi šumska područja klasificirana kao područja srednjeg do visokog rizika od šumskog požara u skladu s planom zaštite šuma koji utvrđuju države članice trebala biti prihvatljiva za potporu povezanu sa sprečavanjem požara.
- (526) Potpora se ne može dodijeliti za gubitak prihoda zbog požara, elementarnih nepogoda, nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, drugih nepovoljnih klimatskih prilika, nametnika bilja, katastrofalnih događaja i događaja povezanih s klimatskim promjenama.

Intenzitet potpore

- (527) Potpora se može odobriti do 100 % prihvatljivih troškova.
- (528) Potpora dodijeljena za prihvatljive troškove iz točke (521)(d) i druga plaćanja koja je primio korisnik, uključujući plaćanja na temelju drugih nacionalnih mjera ili mjera Unije ili na temelju policia osiguranja za iste prihvatljive troškove, ograničeni su na 100 % prihvatljivih troškova.

2.1.4. *Potpore za ulaganja za poboljšanje otpornosti i ekološke vrijednosti šumskih ekosustava*

- (529) Potpore za ulaganja za poboljšanje otpornosti i ekološke vrijednosti šumskih ekosustava Komisija će smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljavaju zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

Korisnici potpore

- (530) Potpora se može dodijeliti fizičkim osobama, privatnim i javnim posjednicima šuma te drugim privatnopravnim i javnim tijelima i njihovim udruženjima.

Prihvatljivi troškovi

- (531) Ulaganja bi trebala biti usmjerena na ostvarenje obveza za okolišne ciljeve za pružanje usluga za ekosustav i/ili usluga za poboljšanje vrijednosti javnog prostora šuma i šumskih područja u dotičnom području ili poboljšanje potencijala ekosustava za ublažavanje klimatskih promjena, uzimajući u obzir dugoročnu gospodarsku korist.

Intenzitet potpore

- (532) Potpora se može dodijeliti do 100 % prihvatljivih troškova.

▼ B

2.1.5. *Potpore za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, u mobiliziranje i u stavljanje na tržište šumskih proizvoda*

(533) Potporu za ulaganja kojima se povećava šumski potencijal ili za preradu, mobiliziranje i stavljanje na tržište kojima se povećava vrijednost šumskih proizvoda Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(534) Države članice moraju zahtijevati poštovanje minimalnih standarda energetske učinkovitosti kada je riječ o potporama za ulaganja u infrastrukturu obnovljivih izvora energije koja troši ili proizvodi energiju, ako takvi standardi postoje na nacionalnoj razini.

▼ M1

(535) Ulaganja u postrojenja čija je primarna svrha proizvodnja električne energije od biomase nisu prihvatljiva za potporu, osim u slučaju iskorištenja minimalnog postotka proizvedene toplinske energije koji određuju države članice.

▼ B

(536) Potpora projektima za bioenergiju ograničava se na bioenergiju koja ispunjava primjenjive kriterije održivosti utvrđene u zakonodavstvu Unije, uključujući članak 17. stavke 2. do 6. Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.

▼ M2

(536a) Uvjeti utvrđeni u točkama (534), (535) i (536) ne primjenjuju se na potporu koja se sufinancira sredstvima EPFRR-a ili dodjeljuje kao dodatno nacionalno financiranje takvoj sufinanciranoj potpori te koja se pruža u obliku financijskih instrumenata.

▼ B

Korisnici potpore

▼ M1

(537) Potpora se može dodijeliti privatnim posjednicima šuma, općinama i njihovim udruženjima te MSP-ovima. Na području Azora, Madeire, Kanarskih otoka, manjih egejskih otoka u smislu Uredbe (EU) br. 229/2013 i francuskih prekomorskih departmana, potpore se mogu dodijeliti i poduzetnicima koji nisu MSP-ovi.

▼ B

Prihvatljivi troškovi

(538) Potpora se može dodijeliti za ulaganja kojima se povećava šumski potencijal ili za preradu, mobiliziranje i stavljanje na tržište kojima se povećava vrijednost šumskih proizvoda.

▼ B

- (539) Ulaganja povezana s povećanjem gospodarske vrijednosti šuma moraju biti opravdana u odnosu na očekivana poboljšanja šuma jednog gospodarstva ili više njih i mogu uključivati ulaganja u strojeve za žetvu i žetvene prakse povoljne za tlo i resurse.
- (540) Ulaganja povezana s korištenjem drva kao sirovine ili izvora energije moraju se ograničiti na sve radne postupke prije industrijske prerade.

Intenzitet potpore

- (541) Intenzitet potpore ne smije premašivati:
- (a) 75 % iznosa prihvatljivih troškova u najudaljenijim regijama;
 - (b) 75 % iznosa prihvatljivih troškova na manjim egejskim otocima;
 - (c) 50 % iznosa prihvatljivih troškova u slabije razvijenim regijama i u svim regijama čiji je BDP po stanovniku za razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013. bio niži od 75 % prosjeka EU-25 za referentno razdoblje, ali čiji je BDP po stanovniku iznad 75 % prosječnog BDP-a EU-27;
 - (d) 40 % iznosa prihvatljivih troškova u ostalim područjima.

2.1.6. *Potpore za ulaganja u infrastrukturu za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu šumarstva*

- (542) Potporu za ulaganja u infrastrukturu za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu šumarstva Komisija će smatrati spojivom s unutar-njim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

Prihvatljivi troškovi

- (543) Potpore obuhvaćaju ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu koja se odnose na infrastrukturu za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu šuma, uključujući i pristup šumskom zemljištu, konsolidaciju i poboljšanje zemljišta, opskrbu energijom i vodom i njihovu uštedu.

Intenzitet potpore

- (544) U slučaju neproaktivnih ulaganja, ulaganja usmjerena isključivo na poboljšanje ekološke vrijednosti šuma i ulaganja za šumske ceste, koje su otvorene za javnost bez naknade i u službi su višefunkcijskih aspekata šume, intenzitet potpore ograničen je na 100 % prihvatljivih troškova.

▼ B

- (545) U slučaju ulaganja kojima se poboljšava kratkoročni ili dugoročni gospodarski potencijal šuma intenzitet potpore mora biti ograničen na:
- (a) 75 % iznosa prihvatljivih troškova u najudaljenijim regijama;
 - (b) 75 % iznosa prihvatljivih troškova na manjim egejskim otocima;
 - (c) 50 % iznosa prihvatljivih troškova u slabije razvijenim regijama i u svim regijama čiji je BDP po stanovniku za razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013. bio niži od 75 % prosjeka EU-25 za referentno razdoblje, ali čiji je BDP po stanovniku iznad 75 % prosječnog BDP-a EU-27;
 - (d) 40 % iznosa prihvatljivih troškova u ostalim područjima.

2.2. **Potpore za nedostatke u vezi sa šumskim područjima u okviru mreže Natura 2000**

- (546) Potporu za nedostatke u vezi sa šumskim područjima u okviru mreže Natura 2000 Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

Korisnici potpore

- (547) Potpora se može dodijeliti privatnim posjednicima šuma i udruženjima privatnih posjednika šuma.

Prihvatljivi troškovi

- (548) Potpora u okviru ove mjere mora se dodjeljivati godišnje po hektaru šume kako bi se korisnicima nadoknadili dodatni troškovi i izgubljeni prihod nastali zbog nedostataka na dotičnim područjima, u vezi s provedbom Direktive o staništima i Direktive o pticama.
- (549) Sljedeća područja mogu biti prihvatljiva su za potporu:
- (a) šumska područja u okviru mreže Natura 2000 određena u skladu s Direktivom o staništima i Direktivom o pticama;
 - (b) ostala razgraničena zaštićena prirodna područja s okolišnim ograničenjima koja se primjenjuju na šume, a koja pridonose provedbi članka 10. Direktive o staništima; uz uvjet da, ako se mjera sufinancira iz EPFRR-a kao mjera ruralnog razvoja, po programu ruralnog razvoja, ta područja ne obuhvaćaju više od 5 % područja u okviru mreže Natura 2000; to se ograničenje ne primjenjuje za mjere potpore koje se financiraju isključivo nacionalnim sredstvima.

▼ BIznos potpore

- (550) Potpore se moraju ograničiti na sljedeće maksimalne iznose: najviše 500 EUR po hektaru godišnje u početnom razdoblju ne duljem od pet godina i najviše 200 EUR po hektaru godišnje nakon toga. Ti se maksimalni iznosi u valjano opravdanim slučajevima mogu povećati uzimajući u obzir posebne okolnosti koje treba opravdati u programima ruralnog razvoja ili na drugi način ako se mjera financira isključivo nacionalnim sredstvima.

2.3. **Potpore za šumarsko-okolišne i klimatske službe i očuvanje šuma**

- (551) Potporu za šumarsko-okolišne i klimatske službe i očuvanje šuma Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

- (552) Potpora u skladu s ovom mjerom mora se dodijeliti po hektaru šume. Za šumska gospodarstva koja premašuju određeni prag, koji utvrđuju države članice u svojem programu ruralnog razvoja, potpora se mora uvjetovati dostavom relevantnih podataka iz plana upravljanja šumama ili jednakovrijednog instrumenta u skladu s održivim upravljanjem šumama kako je utvrđeno na Ministarskoj konferenciji o zaštiti šuma u Europi 1993.

- (553) Potpora obuhvaća dobrovoljne obveze koje premašuju relevantne propisane zahtjeve koji su uspostavljeni nacionalnim zakonom o šumama ili drugim mjerodavnim nacionalnim zakonodavstvom. U slučaju mjere ruralnog razvoja koja se sufinancira iz EPFRR-a, relevantni propisani zahtjev treba biti jasno naveden i opisan u programu ruralnog razvoja. U slučaju mjera potpore koje se financiraju isključivo nacionalnim sredstvima, relevantni propisani zahtjev potrebno je navesti i opisati u prijavi državne potpore Komisiji.

- (554) Obveze se moraju preuzeti na razdoblje od pet do sedam godina. Međutim, ako je potrebno i valjano opravdano, države članice mogu odrediti duže razdoblje za posebne vrste obveza. U slučaju mjere ruralnog razvoja koja se sufinancira iz EPFRR-a, ono mora biti navedeno u programu ruralnog razvoja. U slučaju mjera potpore koje se financiraju isključivo nacionalnim sredstvima, potrebno ga je navesti u prijavi državne potpore.

- (555) Gdje je to primjenjivo, potrebno je poštovati pravila za plaćanja u vezi s područjima utvrđena u članku 47. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i mjerodavnim odredbama njezina delegiranog akta.

▼BKorisnici potpore

- (556) Potpora se može dodijeliti javnim privatnim posjednicima šuma te drugim privatnopravnim i javnim tijelima i njihovim udruženjima. U slučaju šuma u državnom vlasništvu potpora se može dodijeliti samo ako je tijelo koje upravlja šumom privatno tijelo ili općina.
- (557) Javna i privatna tijela prihvatljiva su za potporu za očuvanje i promicanje šumskih genetskih resursa za djelatnosti koje inače nisu obuhvaćene ovim odjeljkom.

Prihvatljivi troškovi i oblici potpore

- (558) Potporom se korisnicima u cijelosti ili djelomično nadoknađuju dodatni troškovi i izgubljeni prihod nastali preuzimanjem obveza. Kada je to potrebno, potporom se mogu pokriti i transakcijski troškovi u vrijednosti do 20 % premije potpore plaćene za obveze očuvanje šumskog okoliša.
- (559) U valjano opravdanim slučajevima potpora za djelatnosti povezane s očuvanjem okoliša može se dodijeliti kao paušalni ili jednokratni iznos po jedinici za obvezu odricanja od komercijalnog korištenja stabala i šuma, koji se izračunava na temelju dodatnih nastalih troškova i izgubljenog prihoda.
- (560) Potpora se može odobriti za očuvanje i promicanje šumskih genetskih resursa za djelatnosti koje nisu obuhvaćene odredbama prethodno navedenih točaka ovog odjeljka.
- (561) Djelatnosti za očuvanje genetskih resursa u šumarstvu moraju obuhvaćati sljedeće:
- (a) ciljano djelovanje: mjere kojima se promiče *in situ* i *ex situ* očuvanje, karakterizacija, skupljanje i korištenje genetskih resursa u šumarstvu, uključujući *web*-popise genetskih resursa koji se trenutačno čuvaju *in situ*, uključujući čuvanje *in situ* / na šumskom gospodarstvu, te zbirki *ex situ* i baza podataka;
 - (b) usklađeno djelovanje: mjere kojima se promiče razmjena informacija među nadležnim organizacijama država članica s ciljem očuvanja, karakterizacije, skupljanja i korištenja genetskih resursa u šumarstvu Unije;
 - (c) prateće aktivnosti: mjere informiranja, pružanja informacija i savjetovanja u kojima sudjeluju nevladine organizacije i drugi dionici te izobrazba i pripremanje tehničkih izvješća.

▼ BIznos potpore

- (562) Potpore, osim potpora za djelatnosti za očuvanje genetskih resursa iz točke (560), moraju se ograničiti na maksimalni iznos od 200 EUR po hektaru godišnje. Taj se iznos u propisno opravdanim slučajevima može povećati uzimajući u obzir posebne okolnosti koje treba opravdati u programima ruralnog razvoja ili u prijavi Komisiji.
- (563) Potpora za očuvanje šumskih genetskih resursa mora se ograničiti na 100 % prihvatljivih troškova.

2.4. **Potpore za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u sektoru šumarstva**

- (564) Potporu za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u sektoru šumarstva Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (565) Potpore za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u korist osoba koje djeluju u sektoru šumarstva trebale bi biti u skladu s mjerodavnim primjenjivim uvjetima iz dijela II. odjeljka 1.1.10.1., osim u pogledu uvjeta iz točke (294), maksimalnog iznosa potpore iz točke (298) i mogućnosti plaćanja potpore izravno korisniku iz točke (296). ► **M2** Infrastruktura postavljena slijedom pokaznih aktivnosti može se upotrebljavati nakon završetka djelatnosti. ◀
- (566) Potporom se mogu obuhvatiti kratke razmjene u upravljanju šumama i posjeti šumama.
- (567) Trajanje i sadržaj kratkih programa razmjene u upravljanju šumama i posjeta šumama utvrđuje se u programu ruralnog razvoja ako je riječ o mjeri koja se sufinancira iz EPFRR-a odnosno u prijavi Komisiji ako je riječ o programu koji se financira na nacionalnoj razini. Takvi programi i posjeti moraju se posebno usredotočiti na metode i/ili tehnologije održivog šumarstva, razvoj novih poslovnih prilika i novih tehnologija te poboljšanje otpornosti šuma.

▼ M2

- (567a) Potporom za pokazne projekte koja se sufinancira sredstvima EPFRR-a ili dodjeljuje kao dodatno nacionalno financiranje takvoj sufinanciranoj potpori te koja se pruža u obliku financijskih instrumenata mogu se pokriti drugi prihvatljivi troškovi osim onih iz odjeljka 1.1.10.1. točke (293) podtočke (d) alineja od i. do iv. pod uvjetom da su ti troškovi u potpunosti prihvatljivi na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 i da je potpora istovjetna temeljnoj mjeri uključenoj u program ruralnog razvoja odobren na temelju te uredbe.

▼ B**2.5. Potpore za savjetodavne usluge u sektoru šumarstva**

- (568) Potporu za savjetodavne usluge u sektoru šumarstva Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (569) Potpora za savjetodavne usluge u sektoru šumarstva koja se dodjeljuje posjednicima šuma mora se dodijeliti u skladu s relevantnim primjenjivim uvjetima iz dijela II. točke 1.1.10.2. ovih smjernica te u skladu sa sljedećim dodatnim odredbama koje se odnose na šumarstvo.

▼ M2

- (569a) Potpora koja se sufinancira sredstvima EPFRR-a ili dodjeljuje kao dodatno nacionalno financiranje takvoj sufinanciranoj potpori može se isplatiti upravljačkom tijelu iz članka 65. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 1305/2013.

▼ BPrihvatljivi troškovi

- (570) Potpora će se dodijeliti za pomoć posjednicima šuma kako bi korištenjem savjetodavnih usluga poboljšali gospodarske rezultate, okolišnu učinkovitost, aktivnosti vezane uz zaštitu klime te otpornost svojega gospodarstva, poduzeća i/ili ulaganja.
- (571) Savjetovanje posjednicima šuma mora obuhvaćati barem relevantne obveze u skladu s Direktivom o staništima, Direktivom o pticama i Okvirnom direktivom o vodama. Ono isto tako može uključivati druga pitanja koja su povezana s gospodarskom i okolišnom učinkovitošću šumskog gospodarstva.

2.6. Potpore za suradnju u sektoru šumarstva

- (572) Potporu za suradnju u sektoru šumarstva Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (573) Potpora za suradnju koja uključuje najmanje dva subjekta u sektoru šumarstva ili u sektoru šumarstva i poljoprivrede mora se dodijeliti u skladu s uvjetima iz dijela II. odjeljka 1.1.11.
- (574) Za šumarski sektor primjenjuju se sljedeće dodatne odredbe.

Prihvatljivi troškovi i intenziteti potpore

- (575) Ne dovodeći u pitanje troškove iz dijela II. odjeljka 1.1.11. ovih smjernica, potpora za suradnju u sektoru šumarstva može se odnositi i na sastavljanje planova upravljanja šumama ili istovjetnih instrumenata.

▼ B

(576) Izravni troškovi iz točke (321)(d) i izravni troškovi određenih projekata povezanih s provedbom planova upravljanja šumama ili istovjetnih instrumenata moraju se ograničiti na prihvatljive troškove i maksimalne intenzitete potpore za ulaganje u sektoru šumarstva, kako je utvrđeno u dijelu II. odjeljku 2.1. ovih smjernica o potporama za ulaganje.

(577) Potpora za suradnju u sektoru šumarstva može se odnositi i na horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe vezanu uz održivu proizvodnju biomase koja se upotrebljava u proizvodnji energije i industrijskim procesima, u skladu s dijelom II. odjeljkom 3.10. ovih smjernica.

2.7. Početne potpore za skupine i organizacije proizvođača u sektoru šumarstva

(578) Početnu potporu za skupine i organizacije proizvođača u sektoru šumarstva Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(579) Za potporu mogu biti prihvatljive samo one skupine ili organizacije proizvođača koje je na temelju podnesenog poslovnog plana službeno priznalo nadležno tijelo dotične države članice. Potpora se dodjeljuje podložno obvezi države članice da provjeri jesu li ciljevi poslovnog plana postignuti u roku od pet godina od priznanja skupine ili organizacije proizvođača.

(580) Sporazumi, odluke i usklađene prakse zaključeni u okviru skupine ili organizacije proizvođača moraju biti u skladu s mjerodavnim odredbama prava o tržišnom natjecanju, a posebno s člancima 101. i 102. Ugovora.

(581) Potpora se ne smije dodjeljivati:

(a) proizvodnim organizacijama, subjektima i tijelima, kao što su trgovačka društva ili zadruge čiji je cilj upravljanje jednim šumarskim gospodarstvom ili više njih i koje je stoga zapravo potrebno smatrati jednim proizvođačem;

(b) drugim šumarskim udruženjima koja na gospodarstvima svojih članova obavljaju zadatke kao što su uzajamna pomoć i usluge upravljanja šumama, a da nisu uključena u zajedničku prilagodbu ponude tržištu.

Korisnici potpore

(582) Ponuda je ograničena na skupine i organizacije proizvođača koji su MSP-ovi. Komisija neće odobriti državne potpore za troškove iz ovog odjeljka u korist velikih poduzeća.

▼ B

- (583) Umjesto pružanja potpore skupinama ili organizacijama proizvođača, potpora u visini do istog ukupnog iznosa može se dodijeliti izravno proizvođačima kao nadoknada za njihove doprinose troškovima vođenja skupina ili organizacija tijekom prvih pet godina od osnivanja skupine.

Prihvatljivi troškovi**▼ M1**

- (584) Ako se potpora financira isključivo nacionalnim sredstvima, prihvatljivi troškovi mogu uključivati troškove najma odgovarajućih prostora, nabavu uredske opreme, uključujući računalni hardver i softver, troškove administrativnog osoblja, režijske troškove i troškove pravnih i upravnih postupaka. Ako se prostori kupuju, prihvatljivi troškovi za te prostore moraju biti ograničeni na troškove najma po tržišnim cijenama. Potpora se ne smije isplatiti za troškove nastale nakon pete godine od dana kada je nadležno tijelo priznalo skupinu ili organizaciju proizvođača na temelju njezina poslovnog plana.
- (585) Potpora koja se dodjeljuje u okviru programa ruralnog razvoja ili kao dodatno nacionalno financiranje za mjeru ruralnog razvoja izračunava se na temelju prosječne proizvodnje stavljene na tržište skupine ili organizacije. U nedostatku podataka o proizvodnji stavljenoj na tržište skupine ili organizacije potpora koja se dodjeljuje tijekom prve godine izračunava se na temelju prosječne proizvodnje članova skupine ili organizacije stavljene na tržište tijekom posljednjih pet godina prije priznanja, ne uzimajući u obzir najveću i najmanju vrijednost. Mora se isplatiti u godišnjim obrocima u obliku paušalnog iznosa tijekom razdoblja od najviše pet godina od dana kada je nadležno tijelo priznalo skupinu ili organizaciju proizvođača na temelju njezina poslovnog plana te se mora postupno smanjivati.
- (586) Kada se potpora isplaćuje u godišnjim obrocima, države članice isplaćuju zadnji obrok tek nakon što su provjerile ispravnu provedbu poslovnog plana.

▼ BIntenzitet potpore**▼ M1**

- (587) Intenzitet potpore može iznositi do 100 % prihvatljivih troškova navedenih u točki 584.
- (588) Ukupni iznos potpore mora se ograničiti na 500 000 EUR.

▼ B**2.8. Ostale potpore sektoru šumarstva vezane uz ekološke, zaštitne i rekreacijske funkcije šuma**

- (589) U skladu sa svojom utvrđenom politikom u razdoblju od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013., kako bi pridonijela održavanju i poboljšanju šuma te promicala njihovu ekološku, zaštitnu i rekreacijsku funkciju, Komisija će mjere državne

▼ B

potpore čiji je primarni cilj održati, poboljšati ili obnoviti ekološke, zaštitne i rekreacijske funkcije šuma, biološku raznolikost i zdrave šumske ekosustave smatrati spojivima s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako su ispunjeni sljedeći uvjeti.

- (590) Države članice trebaju dokazati da mjere izravno pridonose održavanju ili obnavljanju ekoloških, zaštitnih i rekreacijskih funkcija šuma, biološke raznolikosti i zdravog šumskog ekosustava.
- (591) Potpora na temelju ovog odjeljka ne može se dodijeliti šumarским industrijama ili za komercijalno isplativo izvlačenje drvne sirovine ili za prijevoz drvne sirovine ili za preradu drva i drugih šumskih resursa u proizvode ili za proizvodnju energije. Potpora se ne može dodijeliti za sječu kojoj je primarni cilj komercijalno isplativo izvlačenje drvne sirovine ili za sadnju novih stabala pri čemu se posječena stabla nadomještaju jednakim stablima.

Intenzitet potpore

- (592) Potpora za sve mjere opisane u ovom odjeljku može se dodijeliti u visini do 100 % prihvatljivih troškova.

Korisnici potpore

- (593) Potpora se može dodijeliti poduzetnicima u sektoru šumarstva.

2.8.1. *Potpore za posebne šumske mjere i intervencije čiji je primarni cilj pridonijeti održavanju ili obnavljanju šumskog ekosustava i biološke raznolikosti ili tradicionalnog krajobraza*

▼ M1

- (594) Potporu za sadnju, obrezivanje, prorjeđivanje i sječu stabala i druge vegetacije u postojećim šumama, uklanjanje srušenih stabala te troškove planiranja povezane s tim mjerama, potporu za troškove tretiranja i sprečavanja širenja nametnika i bolesti stabala te potporu za uklanjanje štete nastale zbog nametnika i bolesti stabala Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako ta potpora udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja i zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. odjeljak 2.8. ovih smjernica te ako je glavni cilj tih mjera pridonijeti održavanju ili obnavljanju šumskog ekosustava i biološke raznolikosti ili tradicionalnog krajobraza.

- (594.a) Potpora za troškove tretiranja i sprečavanja širenja nametnika bilja i bolesti stabala te potpora za uklanjanje štete nastale zbog nametnika i zbog bolesti stabala mogu se dodijeliti za sljedeće prihvatljive troškove:

(a) preventivne mjere i mjere tretiranja, uključujući pripremu tla za ponovnu sadnju te proizvode, uređaje i materijale potrebne za takve mjere. Biološkim, fizičkim i drugim nekemijskim mehaničkim metodama sprečavanja i liječenja

▼ **M1**

mora se dati prednost pred kemijskim metodama, osim ako se može dokazati da takve metode nisu dostatne za postizanje zadovoljavajuće kontrole predmetne bolesti ili predmetnog nametnika ⁽⁸⁹⁾;

- (b) gubitak stabala i troškovi sadnje novih stabala do tržišne vrijednosti stabala koja su uništena nalogom vlasti radi borbe protiv predmetne bolesti ili predmetnog nametnika. Pri izračunavanju gubitka prirasta u obzir se može uzeti potencijalni prirast uništenih stabala do uobičajene dobi za sječu.

▼ **B**

2.8.2. *Potpora za održavanje i poboljšanje kvalitete tla te za osiguranje uravnoteženog i zdravog rasta stabala u sektoru šumarstva*

- (595) Potporu za održavanje i poboljšanje kvalitete tla te za osiguranje uravnoteženog i zdravog rasta stabala u sektoru šumarstva Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako ta potpora udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. odjeljak 2.8. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

- (596) Potpora se može dodijeliti za održavanje i poboljšanje kvalitete tla u šumama te za osiguranje uravnoteženog i zdravog rasta drveća.

- (597) Mjere mogu uključivati poboljšanje tla gnojidbom i drugim vrstama obrade kako bi se zadržala njegova prirodna ravnoteža, smanjivanje pretjerano guste vegetacije i osiguravanje dostatnog zadržavanja vode i primjerene drenaže. Države članice trebaju dokazati da mjere ne smanjuju biološku raznolikost, ne uzrokuju otjecanje hranjivih tvari niti štetno utječu na ekosustave prirodnih voda ili vodozaštitna područja.

- (598) Potpora može pokrivati troškove planiranja tih mjera.

2.8.3. *Ponovno uspostavljanje i održavanje prirodnih staza, elemenata i obilježja krajobraza i prirodnog staništa za životinje u sektoru šumarstva*

- (599) Potporu za ponovno uspostavljanje i održavanje prirodnih staza, elemenata i obilježja krajobraza i prirodnog staništa za životinje u sektoru šumarstva Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako ta potpora udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. odjeljak 2.8. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

⁽⁸⁹⁾ Taj je pristup potreban u skladu s načelima integrirane zaštite bilja iz Direktive 2009/128/EZ o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida.

▼ B

- (600) Potpora se može dodijeliti za ponovno uspostavljanje i održavanje prirodnih staza, elemenata i obilježja krajobraza i prirodnog staništa za životinje, uključujući troškove planiranja.
- (601) Iz ove vrste potpore isključene su mjere čiji je cilj provedba Direktive o staništima i Direktive o pticama s obzirom na to da se one trebaju uvesti u skladu s uvjetima iz dijela II. odjeljka 2.2. ovih smjernica.
- 2.8.4. *Potpore za održavanje cesta radi sprečavanja šumskih požara*
- (602) Potporu za održavanje cesta Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. odjeljak 2.8. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (603) Potpore za održavanje cesta treba dodjeljivati u cilju sprečavanja šumskih požara. U prijavi Komisiji potrebno je dokazati vezu između cilja potpore i održavanja cesta.
- 2.8.5. *Potpore za uklanjanje štete u šumama koju su prouzročile zakonom regulirane životinje*
- (604) Potporu za uklanjanje štete u šumama koju su prouzročile zakonom regulirane životinje Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. odjeljak 2.8. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (605) U sektoru šumarstva zakonom regulirane životinje obuhvaćaju zaštićene životinje kako su definirane u točki (35) podtočki 28. te vrste koje podliježu posebnom nacionalnom zakonodavstvu, ako postoji dokazani interes očuvanja populacije te vrste.
- (606) Zahtijeva se minimalni doprinos korisnika kako bi se ublažio rizik narušavanja tržišnog natjecanja i dao poticaj za smanjenje rizika. Taj doprinos mora biti u obliku razumnih preventivnih mjera, kao što su zaštitne ograde gdje je to moguće ili stočarski psi, koje su razmjerne riziku štete koju nanose zakonom regulirane životinje u predmetnom šumskom području. Ako nisu moguće razumne preventivne mjere, država članica u prijavi Komisiji treba dokazati nemogućnost poduzimanja takvih preventivnih mjera kako bi se potpora smatrala spojivom.
- (607) Mora se utvrditi izravna uzročna veza između pretrpljene štete i ponašanja životinja.

▼ B

- (608) Programi potpora koji se odnose na određeni štetni događaj moraju se uspostaviti u roku od tri godine od nastanka događaja koji je prouzročio štetu. Potpora se mora isplatiti u roku od četiri godine nakon tog dana.
- (609) Šteta se mora izračunati na razini pojedinačnog korisnika.

Prihvatljivi troškovi

- (610) Prihvatljivi troškovi su troškovi štete nastali kao izravna posljedica događaja koji je prouzročio štetu, prema procjeni javnog tijela, neovisnog stručnjaka kojeg priznaje davatelj potpore ili osiguravajućeg društva.
- (611) Šteta može uključivati sljedeće:
- (a) štetu na živim stablima. Potpora se može dodijeliti kao nadoknada za gubitak stabala i za troškove sadnje novih stabala, i to do tržišne vrijednosti stabala koje su uništile regulirane životinje. Pri izračunavanju tržišne vrijednosti gubitka prirasta u obzir se može uzeti potencijalni prirast uništenih stabala do uobičajene dobi za sječu;
 - (b) ostale troškove korisnika nastale zbog događaja koji je prouzročio štetu, kao što su mjere obrade, uključujući pripremu tla za ponovnu sadnju te proizvode, uređaje i materijale potrebne za takve postupke;
 - (c) materijalnu štetu na sljedećoj imovini: šumarska oprema, strojevi i zgrade. Izračun materijalne štete temelji se na troškovima popravka ili ekonomskoj vrijednosti pogođene imovine prije događaja koji je prouzročio štetu. Ne smije premašiti troškove popravka ili iznos smanjenja poštene tržišne vrijednosti uzrokovane događajem, tj. razliku između vrijednosti imovine neposredno prije i neposredno nakon događaja koji je prouzročio štetu.
- (612) Od tog se iznosa moraju oduzeti svi troškovi koji nisu nastali zbog štetnog događaja i koje bi korisnik i inače imao.
- (613) Preventivne mjere za sprečavanje štete koju uzrokuju životinje u šumama mogu se poduprijeti na temelju dijela II. odjeljka 2.1.4. ovih smjernica kao mjere povezane sa zaštitom staništa i biološke raznolikosti.
- (614) Potpore za uklanjanje štete u šumama koju uzrokuju životinje regulirane nacionalnim zakonom mogu se dodijeliti ako su ispunjeni uvjeti iz odjeljka 2.1.3.

▼BIntenzitet potpore

- (615) Dopuštena je nadoknada do 100 % prihvatljivih troškova.
- (616) Potpore i druga plaćanja primljena kao nadoknada štete, uključujući plaćanja na temelju nacionalnih mjera ili mjera Unije ili na temelju polica osiguranja, ograničeni su na 100 % prihvatljivih troškova.

2.8.6. *Potpora za uspostavu planova upravljanja šumama*

- (617) Potporu za planove upravljanja šumama Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. odjeljak 2.8. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (618) Budući da su na temelju politike ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2020. planovi upravljanja šumama ili jednakovrijedni instrumenti preduvjet za ispunjenje uvjeta za potporu u okviru više mjera, Komisija u cilju promicanja ciljeva ruralnog razvoja zadržava svoj postojeći stav da se potpora može dodijeliti za uspostavu planova upravljanja šumama.

▼M1

- (619) Potpora mora biti u skladu s uvjetima potpore za savjetodavne usluge kako je utvrđeno u točkama 288., 289. i 303. do 306. Pružatelj usluge jest tijelo koje uspostavlja plan upravljanja šumama.

▼B2.9. **Potpore u sektoru šumarstva usklađene s mjerama potpore poljoprivredi**

- (620) Komisija je već ranije zauzela stav da se kada je riječ o određenim manje distorzivnim mjerama potpore na sektor šumarstva i poljoprivrede primjenjuju zajednička pravila.
- (621) S obzirom na tendenciju usklađivanja politika poljoprivrede i šumarstva, Komisija će u slučaju manje distorzivnih potpora smatrati da je potpora za istraživanje i razvoj u sektoru šumarstva i potpora za konsolidaciju šumskog zemljišta spojiva s unutarnjim tržištem ako su ispunjeni posebni uvjeti ovih odjeljaka.
- (622) Intenzitet potpore mora se ograničiti na 100 % prihvatljivih troškova.

▼ B

- 2.9.1. *Potpore za istraživanje i razvoj u sektoru šumarstva*
- (623) Potporu za istraživanje i razvoj u sektoru šumarstva Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, uvjetu iz odjeljka 2.9. te sljedećim uvjetima.
- (624) Projekt kojem se dodjeljuje potpora treba biti u interesu svih poduzetnika koji djeluju u dotičnim sektorima ili podsektorima šumarstva.
- (625) Prije datuma početka projekta kojem je dodijeljena potpora na internetu se moraju objaviti sljedeći podatci:
- (a) da će se projekt kojem je dodijeljena potpora provesti;
 - (b) ciljevi projekta kojem je dodijeljena potpora;
 - (c) približan datum objavljivanja rezultata koji se očekuju od projekta kojem je dodijeljena potpora;
 - (d) mjesto objavljivanja rezultata koji se očekuju od projekta kojem je dodijeljena potpora na internetu;
 - (e) napomena da su rezultati projekta kojem je dodijeljena potpora besplatno dostupni svim poduzetnicima koji djeluju u dotičnom sektoru ili podsektoru šumarstva.
- (626) Rezultati projekta kojem je dodijeljena potpora moraju biti dostupni na internetu od datuma završetka projekta kojem je dodijeljena potpora ili od datuma na koji se informacije o tim rezultatima daju članovima određene organizacije, ovisno o tome što nastupi prije. Rezultati moraju ostati dostupni na internetu tijekom razdoblja od najmanje pet godina počevši od datuma završetka projekta kojem je dodijeljena potpora.
- (627) Potporu treba izravno dodijeliti organizaciji za istraživanje i širenje znanja, a ona ne smije uključivati dodjelu potpore na temelju cijene šumarskih proizvoda poduzetnicima koji djeluju u sektoru šumarstva.

Prihvatljivi troškovi

- (628) Potpora se mora ograničiti na sljedeće prihvatljive troškove:
- (a) troškovi osoblja koji se odnose na istraživače, tehničare i ostalo pomoćno osoblje zaposleno na istraživačkom projektu;

▼ B

- (b) troškovi instrumenata i opreme, u opsegu i u razdoblju u kojem se upotrebljavaju za projekt. Ako se ti instrumenti i oprema ne upotrebljavaju za projekt tijekom čitavog njihova vijeka trajanja, prihvatljivima se smatraju samo troškovi amortizacije koji se odnose na razdoblje trajanja projekta izračunani na temelju opće prihvaćenih računovodstvenih načela;
- (c) troškovi zgrada i zemljišta, u mjeri i za razdoblje u kojem se upotrebljavaju za projekt. Za zgrade, prihvatljivima se smatraju samo troškovi amortizacije koji se odnose na razdoblje trajanja projekta izračunani na temelju opće prihvaćenih računovodstvenih načela. Za zemljište, prihvatljivi troškovi su troškovi ustupanja na komercijalnoj osnovi i stvarno nastali kapitalni troškovi;
- (d) troškovi ugovornih istraživanja, znanja i патената koji se kupuju ili ih licencijom ustupaju druge strane po tržišnim uvjetima te troškovi savjetodavnih i istovjetnih usluga kojima se koristi isključivo za projekt;
- (e) dodatni režijski troškovi i ostali izdaci poslovanja, uključujući troškove materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda, nastali izravno kao posljedica projekta.

2.9.2. *Potpore za konsolidaciju šumskog zemljišta*

- (629) Potporu za konsolidaciju šumskog zemljišta Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, uvjetu iz odjeljka 2.9. te sljedećim uvjetima.

Prihvatljivi troškovi

- (630) Prihvatljivi se troškovi moraju ograničiti na stvarno nastale pravne i administrativne troškove te troškove izmjere za konsolidaciju zemljišta.

Poglavlje 3. Potpore u ruralnim područjima koje su sufinancirane sredstvima EPFRR-a ili dodijeljene kao dodatno nacionalno financiranje takvim sufinanciranim mjeramaZajedničke odredbe primjenjive na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica

- (631) Potpore iz dijela II. poglavlja 3. ovih smjernica trebaju ispuniti sljedeći zajednički uvjet: potpora se mora dodijeliti u okviru programa ruralnog razvoja na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 i u skladu s tom Uredbom kao potpora koja se sufinancira iz EPFRR-a ili kao dodatno nacionalno financiranje takve potpore.
- (632) Odredbe poglavlja 3. ne dovode u pitanje mogućnost dodjele državne potpore za ruralna područja u skladu s pravilima Unije zajedničkim bilo svim sektorima ili trgovini i industriji.

▼ B

- (633) U pogledu ulaganja iz dijela II. poglavlja 3. odjeljaka 3.1., 3.2., 3.6. i 3.10. ovih smjernica, potpora mora biti u skladu sa sljedećim zajedničkim odredbama utvrđenima u točkama (634) do (639).
- (634) Ulaganja u štednju energije i obnovljive izvore energije isključena su iz područja primjene dijela II. poglavlja 3. ovih smjernica. Takve potpore moraju biti u skladu sa Smjericama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020., osim ako su izuzete od obveze prijave.

Prihvatljivi troškovi za ulaganja obuhvaćena područjem primjene dijela II. poglavlja 3. ovih smjernica

- (635) ► **M2** Osim ako se potpora pruža u obliku financijskih instrumenata i osim ako je određeno drukčije, prihvatljivi troškovi za mjere potpore za ulaganje obuhvaćene dijelom II. poglavljem 3. ovih smjernica moraju se ograničiti na sljedeće troškove: ◀
- (a) izgradnju, stjecanje, uključujući leasing, ili poboljšanje nepokretne imovine, pri čemu je kupljeno zemljište prihvatljivo samo u iznosu do 10 % ukupnih prihvatljivih troškova predmetne djelatnosti; međutim, u iznimnim i valjano opravdanim slučajevima viši se postotak može odobriti za djelatnosti koje se odnose na zaštitu okoliša;
- (b) nabavu ili leasing strojeva i opreme do tržišne vrijednosti imovine;
- (c) opće troškove povezane s izdancima iz točke (635) podtočaka (a) i (b), poput troškova usluga arhitekata i inženjera te troškova konzultacija, troškova vezanih uz savjetovanje o okolišnoj i gospodarskoj održivosti, uključujući troškove studija izvedivosti; studije izvedivosti ostaju prihvatljivi izdatci čak i onda ako, na temelju njihovih rezultata, nisu nastali izdatci iz točke (635) podtočaka (a) i (b);
- (d) ulaganje u sljedeću nematerijalnu imovinu: stjecanje ili razvoj računalnih programa te stjecanje patenata, licencija, autorskih prava i žigova.

▼ M2

- (636) Osim ako se potpora pruža u obliku financijskih instrumenata, troškovi, osim onih utvrđenih točkom (635), povezani s ugovorima o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i naknade za osiguranje, neće se smatrati prihvatljivim troškovima.

▼B

(637) Obrtni kapital nije prihvatljivi trošak na temelju dijela II. poglavlja 3.

Intenzitet potpore za mjere ulaganja u skladu s dijelom II. poglavljem 3. ovih smjernica

(638) ► **MI** Osim ako je drukčije određeno, intenzitet potpore ne smije premašivati: ◀

(a) u slabije razvijenim regijama:

- i. 50 % iznosa prihvatljivih troškova za ulaganje u regijama čiji je BDP po stanovniku manji od 45 % prosjeka EU-27;
- ii. 35 % iznosa prihvatljivih troškova za ulaganje u regijama čiji je BDP po stanovniku između 45 % i 60 % prosjeka EU-27;
- iii. 25 % iznosa prihvatljivih troškova za ulaganje u regijama čiji je BDP po stanovniku veći od 60 % prosjeka EU-27;

(b) u najudaljenijim regijama: maksimalni intenziteti potpore utvrđeni u točki (a) mogu se povećati za najviše 20 postotnih bodova u najudaljenijim regijama čiji BDP po stanovniku iznosi 75 % prosjeka EU-27 ili manje ili za najviše 10 postotnih bodova u ostalim najudaljenijim regijama;

(c) u područjima „c”:

- i. 15 % iznosa prihvatljivih troškova za ulaganje u rijetko naseljenim područjima i u regijama treće razine razvrstavanja prema NUTS-u ili dijelovima regija treće razine razvrstavanja prema NUTS-u koje dijele kopnenu granicu sa zemljom izvan EGP-a ili Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA);
- ii. 10 % iznosa prihvatljivih troškova za ulaganje u prethodno nedefiniranim područjima „c”;
- iii. u bivšim područjima „a” intenziteti potpore mogu se povećati za najviše 5 postotnih bodova za razdoblje od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2017.;
- iv. ako područje „c” graniči s područjem „a”, maksimalni intenzitet potpore koji je dopušten u područjima treće razine razvrstavanja prema NUTS-u ili dijelovima područja treće razine razvrstavanja prema NUTS-u unutar područja „c” koja graniče s područjem „a” može se povećati prema potrebi tako da razlika u intenzitetu potpore između oba područja ne premašuje 15 postotnih bodova;

(d) osim potpora koje se dodjeljuju u korist velikih projekata ulaganja, maksimalni intenziteti potpore utvrđeni u točkama (a) do (c) mogu se povećati za najviše 10 postotnih bodova za srednje poduzetnike i za najviše 20 postotnih bodova za mikro i male poduzetnike;

▼ B

(e) u svim ostalim područjima: 10 % iznosa prihvatljivih troškova za ulaganje za srednje poduzetnike i 20 % iznosa prihvatljivih troškova za ulaganje za mikro i male poduzetnike;

(f) maksimalni intenzitet potpore za velike projekte ulaganja mora se smanjiti na prilagođeni iznos potpore definiran u ► **M1** točki 35. podtočku 31. ◀ ovih smjernica.

(639) Pojedinačna potpora koja se dodjeljuje u okviru prijavljenog programa i dalje podliježe obvezi prijave u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora ako potpora iz svih izvora premašuje prag prijave kako je utvrđen u točki (37) podtočki (c).

3.1. **Potpore za ulaganja koja se odnose na preradu poljoprivrednih proizvoda u nepoljoprivredne proizvode ili proizvodnju pamuka ili ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih aktivnosti**

(640) Potporu za ulaganja koja se odnose na preradu poljoprivrednih proizvoda u nepoljoprivredne proizvode ili proizvodnju pamuka ili ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih aktivnosti Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama primjenjivima na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(641) Potpore u okviru ove mjere obuhvaćaju ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu.

(642) Ovaj se odjeljak primjenjuje na potpore za:

(a) preradu poljoprivrednih proizvoda ako je rezultat postupka proizvodnje nepoljoprivredni proizvod;

(b) proizvodnju pamuka, uključujući aktivnosti razdvajanja pamuka od sjemena;

(c) ulaganja u nepoljoprivredne aktivnosti koje se dodjeljuju poljoprivrednicima ili članovima poljoprivrednog kućanstva koji prošire djelatnost na nepoljoprivredne djelatnosti, mikro i malim poduzetnicima te fizičkim osobama u ruralnim područjima.

▼ M2

(642a) Ako se potpora pruža u obliku financijskih instrumenata, ulazno sredstvo u proizvodnom procesu može biti i nepoljoprivredni proizvod pod uvjetom da se ulaganjem doprinosi jednom ili više prioriteta Unije za ruralni razvoj.

▼ B**3.2. Potpore za osnovne usluge i obnovu sela u ruralnim područjima**

(643) Potporu za osnovne usluge ⁽⁹⁰⁾ i obnovu sela u ruralnim područjima Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točaka (c) i (d) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(644) Potpora u okviru ove mjere obuhvaća:

- (a) sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih osnovnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na područja mreže Natura 2000. i druga područja visoke prirodne vrijednosti;
- (b) ulaganja u izgradnju, poboljšanje ili proširenje svih vrsta malih infrastrukture kako je definirano u točki (35) podtočki 48, osim ulaganja u energiju iz obnovljivih izvora i štednju energije te širokopojasnu infrastrukturu;
- (c) ulaganja u uspostavu, poboljšanje ili širenje lokalnih osnovnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te prateću infrastrukturu;
- (d) ulaganja u rekreacijsku infrastrukturu za javnu uporabu, informiranje turista i malu turističku infrastrukturu;
- (e) studije i ulaganja povezana s održavanjem, obnovom i unapređenjem kulturne i prirodne baštine sela, ruralnih krajobraza i mjesta visoke prirodne vrijednosti, uključujući povezane društveno-gospodarske aspekte, kao i aktivnosti za podizanje svijesti o okolišu;
- (f) ulaganja usmjerena na preseljenje aktivnosti i prenamjenu zgrada ili drugih objekata smještenih unutar ili blizu ruralnih naselja, s ciljem poboljšanja kvalitete života ili okolišne učinkovitosti naselja.

▼ M2

(644a) U pogledu ulaganja u infrastrukturu iz točke (644) podtočaka (b), (d) i (e), ako se potpora pruža u obliku financijskih instrumenata, nije ograničena na malu infrastrukturu.

⁽⁹⁰⁾ Članci 107., 108. i 109. Ugovora primjenjuju se na potpore za osnovne usluge u ruralnim područjima, u mjeri u kojoj su te potpore državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora i uzimajući u obzir i tumačenje državne potpore navedeno u budućoj obavijesti Komisije o pojmu potpore.

▼B

- (645) Ulaganja u okviru ove mjere prihvatljiva su za potporu ako se relevantne djelatnosti provode u skladu s planovima razvoja općina i sela u ruralnim područjima i njihovih osnovnih usluga, ako takvi planovi postoje, te moraju biti u skladu sa svim relevantnim lokalnim razvojnim strategijama. ► **M2** Takvi planovi nisu obvezni za ulaganja za koja se potpora pruža u obliku financijskih instrumenata. ◀
- (646) Potpora iz točke(644) podtočke (e) dodjeljuje se za baštinu koju su nadležna javna tijela države članice službeno priznala kao kulturnu odnosno prirodnu baštinu.

Prihvatljivi troškovi

- (647) Prihvatljivi su sljedeći troškovi:
- (a) troškovi sastavljanja i ažuriranja planova razvoja i upravljanja koji se odnose na ruralna područja i njihove osnovne usluge te na mjesta visoke prirodne vrijednosti;
 - (b) troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu;
 - (c) troškovi izrade studija povezanih s kulturnom i prirodnom baštinom, ruralnim krajobrazima i mjestima visoke prirodne vrijednosti; troškovi povezani s aktivnostima za podizanje svijesti o okolišu;
 - (d) troškovi kapitalnih radova mogu također biti prihvatljivi za potporu iz točke(644) podtočke (e).

Intenzitet potpore

- (648) Intenzitet potpore za aktivnosti iz točke (644) podtočaka (a) i (b) ne smije premašiti 100 % prihvatljivih troškova.
- (649) Intenzitet potpore za aktivnosti iz točke (644) podtočaka (c), (d) i (e) ne smije premašiti 100 % prihvatljivih troškova. Neto prihodi se moraju oduzeti od prihvatljivih troškova *ex ante* ili mehanizmom povrata sredstava.
- (650) Intenzitet potpore za aktivnosti iz točke (644) podtočke (f) ne smije premašiti sljedeće iznose:
- (a) ako se premještaj aktivnosti ili prenamjena zgrada ili drugih objekata sastoji od rastavljanja, premještanja i ponovne izgradnje postojećih objekata, 100 % stvarno nastalih troškova tih aktivnosti;
 - (b) ako premještaj aktivnosti ili prenamjena zgrada ili drugih objekata osim rastavljanja, premještanja ili ponovne izgradnje postojećih objekata kako je navedeno u točki (650) podtočki (a) za posljedicu ima modernizaciju tih objekata ili povećanje proizvodnog kapaciteta, u pogledu troškova koji se odnose na modernizaciju objekata ili povećanje proizvodnog kapaciteta potrebno je primijeniti intenzitete potpore za ulaganja utvrđene u točki (638).

▼ B

- (651) Za potrebe točke (650) podtočke (b), sama zamjena postojeće zgrade ili objekata novom suvremenom zgradom ili objektom bez temeljite promjene proizvodnje ili tehnologije za proizvodnju neće se smatrati modernizacijom.

3.3. **Potpore za pokretanje poslovanja za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima**

- (652) Potporu za pokretanje poslovanja za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

- (653) Potpora se može dodijeliti poljoprivrednicima ili članovima poljoprivrednog kućanstva koji proširuju djelatnost na nepoljoprivredne djelatnosti, mikro i malim poduzetnicima te fizičkim osobama u ruralnim područjima. Potpora za uspostavljanje službi za upravljanje i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima te savjetodavnih službi kao i savjetodavnih službi za šumarstvo, uključujući sustav za savjetovanje poljoprivrednika iz članaka od 12. do 14. Uredbe (EU) br. 1306/2013, može se dodijeliti i srednjim i velikim poduzećima u ruralnim područjima.

- (654) Uvjet za potporu mora biti podnošenje poslovnog plana. Provedba poslovnog plana mora započeti u roku od devet mjeseci od dana kada je donesena odluka o dodjeli potpore.
► **M2** Poslovni plan traje najdulje pet godina. ◀

- (655) U poslovnom se planu mora opisati barem sljedeće:

- (a) početno gospodarsko stanje korisnika koji podnosi zahtjev za potporu;
- (b) pokazatelje i ciljeve razvoja novih aktivnosti korisnika;
- (c) pojedinosti o mjerama potrebnima za razvoj aktivnosti korisnika poput pojedinosti o ulaganjima, osposobljavanju, savjetovanju ili drugoj aktivnosti.

- (656) ► **M2** Potpora se mora isplatiti u najmanje dva obroka. ◀ Obroci se mogu postupno smanjivati. Uvjet za plaćanje zadnjeg obroka mora biti ispravna provedba poslovnog plana.

- (657) Pri određivanju iznosa potpore države članice moraju uzeti u obzir i društveno-gospodarsko stanje programskog područja.

▼ BIznos potpore

(658) Iznos potpore mora se ograničiti na 70 000 EUR po poduzetniku. Države članice moraju pri određivanju iznosa potpore uzeti u obzir i društveno-gospodarsku situaciju dotičnog područja.

3.4. **Potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama drugim upraviteljima zemljišta te poduzetnicima u ruralnim područjima koji ne djeluju u sektoru poljoprivrede**

(659) Potporu za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama drugim upraviteljima zemljišta te poduzetnicima u ruralnim područjima koji ne djeluju u sektoru poljoprivrede Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako ta potpora udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(660) Ta se potpora mora dodijeliti u skladu s odgovarajućim primjenjivim uvjetima iz dijela II. točke 1.1.5.1. ovih smjernica i sljedećim dodatnim odredbama koje se odnose na druge upravitelje zemljišta.

(661) Potpore za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama mogu se dodijeliti skupinama koje se sastoje od poduzetnika u poljoprivrednom sektoru i drugih upravitelja zemljišta koji se dobrovoljno obvežu provoditi djelatnosti koje sadržavaju jednu ili više obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama na poljoprivrednom zemljištu koje će definirati države članice, uključujući poljoprivrednu površinu kako je definirana u točki (35) podtočki 50. ovih smjernica.

(662) Kad je to valjano opravdano za postizanje okolišnih ciljeva, potpora za obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama može se dodijeliti drugim upraviteljima zemljišta ili skupinama drugih upravitelja zemljišta.

▼ M2

(663) Poduzetnicima u ruralnim područjima koji ne djeluju u poljoprivrednom sektoru potpora se može pružiti za očuvanje i održivu uporabu i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi, među ostalim neautohtonih resursa, za djelatnosti koje nisu obuhvaćene odredbama dijela II. odjeljka 1.1.5.1. točaka (208) do (219) ovih smjernica.

▼ B

3.5. **Potpore za nedostatke povezane s područjima mreže Natura 2000 drugim upraviteljima zemljišta**

(664) Potporu za nedostatke povezane s područjima mreže Natura 2000 drugim upraviteljima zemljišta Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼ B

- (665) Potpora drugim upraviteljima zemljišta može se dodijeliti samo u valjano opravdanim slučajevima.

Prihvatljivi troškovi

- (666) Potpora se može dodijeliti kako bi se drugim upraviteljima zemljišta nadoknadili dodatni troškovi i izgubljeni prihod do kojih dolazi zbog poteškoća na dotičnim područjima, vezano uz provedbu Direktive o staništima i Direktive o pticama.
- (667) Za potporu su prihvatljive samo mjere koje se poduzimaju na sljedećim područjima:
- (a) poljoprivrednim područjima u okviru mreže Natura 2000 određenima u skladu s Direktivom o staništima i Direktivom o pticama;
 - (b) ostalim razgraničenim zaštićenim prirodnim područjima s okolišnim ograničenjima koja se primjenjuju na poljoprivrednu proizvodnju, a koja pridonose provedbi članka 10. Direktive o staništima.

Iznos potpore

- (668) Potpore se moraju ograničiti na sljedeće iznose: najviše 500 EUR po hektaru godišnje u početnom razdoblju ne duljem od pet godina; najviše 200 EUR po hektaru godišnje nakon toga. Maksimalni iznosi od 500 EUR i 200 EUR mogu se u iznimnim slučajevima povećati uzimajući u obzir posebne okolnosti koje treba obrazložiti.

3.6. **Potpore za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u ruralnim područjima**

- (669) Potporu za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u ruralnim područjima Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (670) Potpore u okviru ove mjere obuhvaćaju mjere stručnog osposobljavanja i stjecanja vještina (uključujući tečajeve, radionice i podučavanje), demonstracijske aktivnosti i aktivnosti informiranja. Potpora se može dodijeliti i za osposobljavanje savjetnika u vezi sa savjetodavnim uslugama iz dijela II. odjeljka 1.1.10.2. te odjeljaka 2.5. i 3.7. ovih smjernica.
- (671) Potpora se može dodijeliti u korist osoba koje se bave djelatnošću u prehrambenom sektoru, drugim upraviteljima zemljišta koji nisu poduzetnici koji djeluju u poljoprivrednom sektoru i MSP-ovima u ruralnim područjima. Potpora za osposobljavanje savjetnika može se dodijeliti i u korist velikih poduzeća u ruralnim područjima.
- (672) Potpore se mogu dodijeliti za sljedeće prihvatljive troškove:
- (a) troškove organizacije i provedbe prenošenja znanja ili aktivnosti informiranja;

▼ B

(b) u slučaju pokaznih projekata potporom se mogu obuhvatiti i relevantni troškovi ulaganja;

(c) troškove putovanja, smještaja i troškove dnevnica sudionika.

▼ M2

(672a) Infrastruktura postavljena slijedom pokaznih aktivnosti može se upotrebljavati nakon završetka djelatnosti.

▼ B

(673) Potpora iz točke (672) podtočaka (a) i (b) ne smije uključivati izravna plaćanja korisnicima. Potpora se mora isplatiti pružatelju usluge osposobljavanja i drugih usluga prenošenja znanja i aktivnosti informiranja. ► **M2** Međutim, potpora za osposobljavanje savjetnika može se isplatiti upravljачkom tijelu iz članka 65. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 1305/2013. ◀

(674) Potpora mora biti dostupna svim prihvatljivima poduzetnicima koji djeluju u predmetnom ruralnom području na temelju objektivno utvrđenih mjerila.

(675) Tijela koja pružaju usluge prenošenja znanja i informiranja moraju imati odgovarajuće kapacitete u smislu kvalificiranog osoblja i redovitog usavršavanja za izvršavanje te zadaće.

Intenzitet potpore

(676) Intenzitet potpore mora se ograničiti na 50 % prihvatljivih troškova u slučaju velikih poduzeća, na 60 % u slučaju srednjih poduzeća i na 70 % u slučaju mikro i malih poduzeća. Potpora za osposobljavanje savjetnika mora se ograničiti na 200 000 EUR po razdoblju od tri godine.

3.7. Potpore za savjetodavne usluge u ruralnim područjima

(677) Potporu za savjetodavne usluge u ruralnim područjima Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(678) Potpore bi trebalo dodjeljivati za pomoć drugim upraviteljima zemljišta i MSP-ovima u ruralnim područjima kako bi korištenjem savjetodavnih usluga poboljšali gospodarske rezultate i okolišnu učinkovitost, aktivnosti vezane uz zaštitu klime te otpornost svojeg poduzeća i/ili ulaganja.

(679) Savjetovanjem za MSP-ove u ruralnim područjima mogu se obuhvatiti i pitanja vezana uz gospodarske rezultate i okolišnu učinkovitost korisnika.

(680) Savjetovanjem za druge upravitelje zemljišta u ruralnim područjima trebalo bi obuhvatiti najmanje jedan od elementa navedenih u dijelu II. odjeljku 1.1.10.2. točki (301) ovih smjernica. Mogu obuhvaćati i druga pitanja, kako je navedeno u točki (302).

▼ B

- (681) Potpora ne smije obuhvaćati izravna plaćanja korisnicima.
 ► **M2** Potpora se mora isplatiti pružatelju savjetodavnih usluga ili upravljačkom tijelu iz članka 65. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 1305/2013. ◀
- (682) Kada se pruža savjetovanje, pružatelji savjetodavnih usluga dužni su poštovati obvezu tajnosti podataka iz članka 13. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1306/2013.
- (683) Ako je opravdano i primjereno, savjetovanje se može dijelom održati grupno, uzimajući u obzir položaj pojedinačnog korisnika savjetodavnih usluga.

Intenzitet potpore

- (684) Potpora mora biti ograničena na 1 500 EUR po savjetu.

3.8. ► **M2 Potpore za aktivne poljoprivrednike koji sudjeluju u programima kvalitete za pamuk ili prehrambene proizvode** ◀

▼ M2

- (685) Potporu za aktivne poljoprivrednike koji prvi put sudjeluju ili su u prethodnih pet godina sudjelovali u programima kvalitete za pamuk ili prehrambene proizvode Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

▼ B

- (686) Potpora se odnosi na prvo sudjelovanje aktivnih poljoprivrednika u jednoj od sljedećih kategorija programa kvalitete:
- (a) programima kvalitete za pamuk ili prehrambene proizvode uspostavljenima zakonodavstvom Unije;
- (b) programima kvalitete za pamuk ili prehrambene proizvode koje države članice priznaju kao usklađene sa sljedećim kriterijima:
- i. posebnost konačnog proizvoda proizvedenog u skladu s tim programom kvalitete proizlazi iz jasnih obveza da se zajamče
 - specifična svojstva proizvoda, ili
 - specifična metoda poljoprivrednog uzgoja ili proizvodnje, ili
 - kvaliteta konačnog proizvoda koja značajno premašuje komercijalne standarde za robu u pogledu javnog zdravlja, zdravlja životinja ili bilja, dobiti životinja ili zaštite okoliša;
 - ii. program kvalitete mora biti otvoren svim proizvođačima;
 - iii. program kvalitete mora uključivati obvezujuće specifikacije konačnog proizvoda, a sukladnost s navedenim specifikacijama moraju potvrditi tijela javne vlasti ili neovisno inspekcijsko tijelo;

▼ M1

iv. program kvalitete mora biti transparentan i osiguravati potpunu sljedivost poljoprivrednih proizvoda;

▼ B

(c) dobrovoljnim programima certificiranja poljoprivrednih proizvoda koje države članice priznaju kao sukladne sa smjericama Unije za najbolju praksu za provođenje dobrovoljnih programa certificiranja u vezi s poljoprivrednim proizvodima.

Prihvatljivi troškovi

- (687) Potpora se mora dodijeliti u obliku godišnjeg poticaja čija se razina određuje u skladu s razinom fiksnih troškova nastalih sudjelovanjem u programima kvalitete.
- (688) Potpora se može dodijeliti za razdoblje od najviše pet godina.
 ► **M2** Ako je početno sudjelovanje u programu kvalitete započelo prije podnošenja zahtjeva za potporu, maksimalno razdoblje od pet godina smanjuje se za broj godina koje su protekle od početnog sudjelovanja u programu kvalitete do trenutka podnošenja zahtjeva za potporu. ◀

Iznos potpore

- (689) Iznos potpore mora se ograničiti na 3 000 EUR po korisniku godišnje.

3.9. **Potpore za aktivnosti informiranja i promocije pamuka i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih programom kvalitete**

- (690) Potporu za aktivnosti informiranja i promocije pamuka i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih programom kvalitete Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

Prihvatljivi troškovi

- (691) Potpora se može dodijeliti za aktivnosti informiranja i promocije pamuka i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih programom kvalitete za koje se dodjeljuje potpora na temelju dijela II. odjeljka 3.8. ovih smjernica.
- (692) Potpore se mogu dodijeliti skupinama proizvođača koje provode aktivnosti informiranja i promocije.
- (693) Potporom moraju biti obuhvaćeni troškovi mjera koje imaju sljedeće značajke:
- (a) oblikovane su kako bi se potrošače potaknulo na kupnju prehrambenih proizvoda ili pamuka obuhvaćenih programom kvalitete;
 - (b) ukazuju na posebne značajke ili prednosti prehrambenog proizvoda ili pamuka, posebno na kvalitetu, posebnu metodu proizvodnje, visoke standarde dobrobiti životinja i poštovanje okoliša povezane s predmetnim programom kvalitete.

▼ B

- (694) Mjerama iz točke (693) potrošači se ne smiju poticati na kupnju prehrambenog proizvoda ili pamuka zbog njihova posebnog podrijetla, osim onih obuhvaćenih programima kvalitete uvedena glavom II. Uredbe (EU) br. 1151/2012.
- (695) Unatoč tome, podrijetlo prehrambenog proizvoda ili pamuka može biti naznačeno ako je naznaka podrijetla podređena glavnoj poruci.
- (696) Aktivnosti informiranja i promocije povezane s određenim poduzetnicima ili trgovačkim markama nisu prihvatljive za potporu.
- (697) Prihvatljive su samo aktivnosti informiranja i promocije koje se provode na unutarnjem tržištu.

Intenzitet potpore

- (698) Intenzitet potpore mora se ograničiti na 70 % prihvatljivih troškova.

3.10. Potpore za suradnju u ruralnim područjima

- (699) Potporu za suradnju u ruralnim područjima Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.
- (700) Potpore treba dodjeljivati u cilju promicanja oblika suradnje između poduzetnika u sektoru poljoprivrede, poduzetnika koji sudjeluju u lancu opskrbe hranom i drugih subjekata koji pridonose ostvarivanju ciljeva i prioriteta politike ruralnog razvoja, uključujući skupine proizvođača, zadruge i međusektorske organizacije, ako je suradnja korisna za ruralna područja.
- (701) Suradnja mora uključivati najmanje dva subjekta, a može se odnositi posebice na
- (a) pristupe suradnje;
 - (b) stvaranje klastera i mreža;
 - (c) uspostavljanje i djelovanje operativnih skupina EPI-ja za poljoprivrednu produktivnost i održivost kako je navedeno u članku 56. Uredbe (EU) br. 1305/2013.
- (702) Potpora se može dodijeliti za suradnju koja se odnosi na sljedeće aktivnosti:
- (a) pilot-projekte
 - (b) razvoj novih proizvoda, praksi, procesa i tehnologija u prehrambenom sektoru;
 - (c) suradnju među malim subjektima vezanu uz organizaciju zajedničkih radnih procesa i zajedničko korištenje objekata i resursa te za razvoj i/ili stavljanje na tržište turističkih usluga u vezi sa seoskim turizmom;

▼B

- (d) horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe radi uspostave i razvoja kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta;
 - (e) promotivne aktivnosti u lokalnom kontekstu povezane s razvojem kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta;
 - (f) zajedničke aktivnosti s ciljem ublažavanja posljedica klimatskih promjena ili prilagodbe tim promjenama;
 - (g) zajedničke pristupe u projektima vezanima uz očuvanje okoliša te trenutačno prisutnim praksama očuvanja okoliša, uključujući učinkovito upravljanje vodama, upotrebu obnovljive energije i očuvanje poljoprivrednog krajobraza;
 - (h) horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe povezanu s održivom proizvodnjom biomase za upotrebu u proizvodnji hrane i energije i industrijskim procesima;
 - (i) provedbu lokalnih razvojnih strategija, osim onih koje su navedene u članku 2. stavku 19. Uredbe (EU) br. 1303/2013, usmjerenih na rješavanje jednog ili više prioriteta Unije za ruralni razvoj, pogotovo putem skupina javnih i privatnih partnera osim onih koji su navedeni u članku 32. stavku 2. točki (b) Uredbe (EU) br. 1303/2013;
 - (j) diversifikaciju poljoprivrednih djelatnosti u djelatnosti koje se odnose na zdravstvenu zaštitu, društvenu integraciju, poljoprivredu koju podržava zajednica i obrazovanje o okolišu i hrani.
- (703) Potpora za stvaranje klastera i mreža može se dodijeliti samo novoformiranim klasterima i mrežama te onima koji započinju novu aktivnost.
- (704) Potpore za pilot-projekte iz točke (702) podtočke (a) i za razvoj novih proizvoda, praksi, procesa i tehnologija u prehrambenom sektoru iz točke (702) podtočke (b) mogu se dodijeliti i pojedinačnim subjektima ako je ta mogućnost predviđena programom ruralnog razvoja. Rezultati pilot-projekata iz točke (702) podtočke (a) i aktivnosti iz točke (702) podtočke (b) koje su proveli pojedinačni subjekti moraju se objaviti.
- (705) Potporom za uspostavu i razvoj kratkih lanaca opskrbe, kako je navedeno u točki (702) podtočkama (d) i (e), mogu se obuhvatiti isključivo lanci opskrbe u koje je uključen najviše jedan posrednik između poljoprivrednika i potrošača.

▼ B

- (706) Potpora na temelju ovog odjeljka mora biti u skladu s relevantnim odredbama prava o tržišnom natjecanju, osobito s člancima 101. i 102. Ugovora.
- (707) Potpora se mora ograničiti na razdoblje od najviše sedam godina, osim u slučaju valjano opravdanih kolektivnih aktivnosti za zaštitu okoliša.

Prihvatljivi troškovi

- (708) Potpore se može dodijeliti za pokriće sljedećih prihvatljivih troškova:
- (a) troškove studija predmetnog područja, studija izvedivosti te izrade poslovnog plana ili lokalne razvojne strategije, osim one iz članka 33. Uredbe (EU) br. 1303/2013.;
 - (b) troškove animiranja predmetnog područja kako bi bio izvediv kolektivni teritorijalni projekt ili projekt koji će provesti operativna skupina EPI-ja za poljoprivrednu produktivnost i održivost, kako je navedeno u članku 56. Uredbe (EU) br. 1305/2013; u slučaju klastera animiranje može podrazumijevati i umrežavanje članova te primanje novih članova;
 - (c) tekuće troškove suradnje, kao što je plaća „koordinatora“;
 - (d) izravne troškove posebnih projekata povezanih s provedbom poslovnog plana, plana zaštite okoliša, lokalne razvojne strategije osim one iz članka 29. Uredbe (EU) br. 1303/2013 ili drugih aktivnosti usmjerenih prema inovacijama, uključujući testiranje;
 - (e) troškove promotivnih aktivnosti.

▼ M2

- (709) Osim ako se potpora pruža u obliku financijskih instrumenata, izravni troškovi iz točke (708) podtočke (d) moraju se ograničiti na prihvatljive troškove za potpore za ulaganja, kako je utvrđeno u točkama (635) i (636).

▼ BIntenzitet potpore

- (710) Intenzitet potpore za prihvatljive troškove iz točke (708) podtočaka (a), (b) (c) i (e) ne smije premašiti 50 %.
- (711) Intenzitet potpore za izravne troškove iz točke (708) podtočke (d) ne smije premašiti troškove navedene u točki (638) ovih smjernica, uključujući mehanizam smanjivanja za velike projekte ulaganja. Intenzitet potpore koji se odnosi na područje u kojem se nalazi ulaganje primjenjivat će se na sve korisnike koji sudjeluju u projektu suradnje. Ako se ulaganje nalazi na dva ili više područja, maksimalni intenzitet potpore za ulaganje bit će onaj koji se primjenjuje na područje u kojem nastaje najveći dio prihvatljivih troškova.

▼ B

(712) Prag prijave iz točke (639) primjenjuje se na potpore za izravne troškove u vezi s ulaganjima iz točke (708) podtočke (d).

3.11. **Potpora za osnivanje uzajamnih fondova**

(713) Potporu za osnivanje uzajamnih fondova Komisija će smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora ako udovoljava zajedničkim načelima ocjenjivanja iz ovih smjernica, zajedničkim odredbama koje se primjenjuju na dio II. poglavlje 3. ovih smjernica te sljedećim uvjetima.

(714) Predmetni uzajamni fond mora:

(a) biti odobren od strane nadležnog tijela u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;

(b) imati transparentnu politiku u pogledu uplata sredstava u fond i isplata sredstava iz fonda;

(c) imati jasna pravila u vezi s preuzimanjem odgovornosti u slučaju nastalih dugova;

(d) isplaćivati financijske naknade poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom za gubitke uzrokovane nepovoljnim klimatskim prilikama koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom, bolestima životinja i nametnicima bilja, kako je utvrđeno u dijelu II. odjeljcima 1.2.1.2., i 1.2.1.3. ovih smjernica, i/ili gubitke uzrokovane okolišnim incidentima.

(715) Države članice moraju utvrditi pravila za uspostavu i upravljanje uzajamnim fondovima, a osobito pravila za dodjelu naknada poljoprivrednicima, kao i za upravljanje i nadzor nad poštovanjem tih pravila. Države članice moraju osigurati da propisi fondova predviđaju kazne za slučaj nemara od strane poduzetnika.

Prihvatljivi troškovi

▼ M2

(716) Potpora se može dodijeliti samo za pokrivanje sljedećih prihvatljivih troškova:

(a) administrativni troškovi osnivanja uzajamnog fonda u razdoblju od najviše tri godine uz postupno smanjivanje;

(b) početni dionički kapital uzajamnog fonda.

(717) Države članice mogu ograničiti prihvatljive troškove primjenom gornjih granica po fondovima.

▼ B

Intenzitet potpore

▼ M2

(718) Potpora se mora ograničiti na 70 % prihvatljivih troškova.

▼B**DIO III. POSTUPOVNA PITANJA****1. *Trajanje programa potpora i evaluacija***

(719) Slijedom prakse iz prethodnih smjernica te kao doprinos transparentnosti i redovitom preispitivanju svih postojećih programa potpore, Komisija će odobriti samo programe potpora ograničenog trajanja. Programi koji obuhvaćaju državne potpore za mjere koje mogu koristiti i sufinanciranje iz EPFRR-a u skladu s Uredbom (EU) br. 1305/2013 trebali bi biti ograničeni na trajanje programskog razdoblja 2014. – 2020. Ako pravo Unije to dopušta, i u skladu s uvjetima koji su u njemu navedeni, države članice mogu i dalje preuzimati nove obveze za ruralni razvoj na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 i njezine provedbene uredbe. Komisija će stoga primjenjivati ove smjernice i na te nove obveze. Ostale programe potpore ne bi trebalo primjenjivati dulje od sedam godina.

(720) Kako bi se dodatno ograničila narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine, Komisija može zahtijevati da određeni programi budu podložni vremenskom ograničenju (obično četiri godine ili manje) i evaluaciji iz točke (40). Evaluacije će se provoditi za programe kod kojih je vjerojatnost narušavanja tržišnog natjecanja posebno velika, to jest one koji bi mogli znatno ograničiti ili narušiti tržišno natjecanje ako se njihova provedba na vrijeme ne provjeri.

(721) S obzirom na ciljeve evaluacije te kako se državama članicama ne bi nametnuo nerazmjerni teret u pogledu malih iznosa potpore, evaluacija se primjenjuje samo na programe potpora koji imaju veliki proračun, sadržavaju nove značajke ili kada se predviđaju značajne tržišne, tehnološke ili regulatorne promjene. Evaluaciju mora obaviti stručnjak neovisan o davatelju potpore na temelju zajedničke metodologije i ona se mora objaviti. Države članice uz odgovarajući program potpore moraju dostaviti nacrt plana evaluacije, koji će biti sastavni dio Komisijine ocjene programa.

▼M1

▼B

(723) Evaluacija se mora pravodobno dostaviti Komisiji kako bi se omogućila procjena mogućeg produljenja programa potpore, a u svakom slučaju po završetku programa. U svakoj sljedećoj mjeri potpore sličnih ciljeva moraju se uzeti u obzir rezultati te evaluacije.

▼ B**2. Revizijska klauzula**

- (724) Revizijsku klauzulu trebalo bi predvidjeti za sve djelatnosti koje se provode u skladu s dijelom II. odjeljcima 1.1.5.1. i 1.1.5.2., odjeljkom 1.8. te odjeljcima 2.3. i 3.4., kako bi se osigurala njihova prilagodba u slučaju izmjena odgovarajućih propisanih standarda, zahtjeva ili obveza na koje se upućuje u tim odjeljcima koje obveze iz tih odjeljaka moraju nadmašiti.
- (725) Djelatnosti poduzete u skladu s dijelom II. odjeljcima 1.1.5.1. i 1.1.5.2., odjeljkom 1.1.8. te odjeljcima 2.3. i 3.4. koje izlaze iz okvira razdoblja programa ruralnog razvoja 2014. – 2020. trebale bi sadržavati revizijsku klauzulu kako bi se omogućila njihova prilagodba pravnom okviru sljedećeg programskog razdoblja.
- (726) Ako se prilagodbe iz točaka (724) i (725) ne prihvate ili ih korisnik ne provede, obveza prestaje, a iznos potpore potrebno je smanjiti na iznos potpore koji odgovara razdoblju do prestanka obveze.

3. Izvješćivanje i nadzor

- (727) U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 659/1999 ⁽⁹¹⁾ i Uredbom Komisije (EZ) br. 794/2004 ⁽⁹²⁾ i njihovim naknadnim izmjenama, države članice Komisiji moraju dostaviti godišnja izvješća.
- (728) Godišnje izvješće mora sadržavati i sljedeće informacije:
- (a) informacije o predmetnim bolestima životinja ili nametnicima bilja iz odjeljka 1.2.1.3.;
 - (b) meteorološke informacije o vrsti, vremenu nastanka, relativnoj jakosti i mjestu klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom ili elementarnih nepogoda iz odjeljka 1.2.1.1. odnosno 1.2.1.2.
- (729) Komisija zadržava pravo traženja dodatnih informacija o postojećim programima potpore od slučaja do slučaja, ako je to potrebno kako bi joj se omogućilo ispunjavanje obveza u skladu s člankom 108. stavkom 1. Ugovora.

⁽⁹¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u (SL L 83, 27.3.1999., str. 3.).

⁽⁹²⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ (SL L 140, 30.4.2004., str. 1.).

▼ B

(730) Države članice moraju osigurati vođenje detaljnih evidencija o svim mjerama koje uključuju dodjelu potpora. Takva evidencija mora sadržavati sve informacije potrebne da se utvrdi jesu li ispunjeni svi uvjeti ovih smjernica u pogledu prihvatljivih troškova i maksimalnih dopuštenih intenziteta potpora, kada je to primjenjivo. Navedena evidencija mora se čuvati deset godina od dana dodjele potpore i na zahtjev se mora dostaviti Komisiji.

4. *Primjena ovih smjernica*

(731) Komisija će primjenjivati ove smjernice od 1. srpnja 2014.

(732) Komisija će primjenjivati ove smjernice na sve prijavljene mjere potpore za koje je pozvana da donese odluku nakon 1. srpnja 2014., čak i u slučajevima kada je potpora prijavljena prije tog datuma. Međutim, pojedinačne potpore dodijeljene u okviru odobrenih programa potpora koje su prijavljene Komisiji na temelju obveze pojedinačnog prijavljivanja takvih potpora ocijenit će se na temelju smjernica koje se primjenjuju na odobreni program potpora na kojem se ta pojedinačna potpora temelji.

(733) Nezakonite potpore ocjenjivat će se u skladu s pravilima koja su bila na snazi na dan dodjele potpore. Pojedinačne potpore dodijeljene na temelju nezakonitog programa potpora ocijenit će se na temelju smjernica koje se primjenjuju na nezakoniti program potpora u trenutku dodjele pojedinačne potpore.

(734) Bivše Smjernice Zajednice za državne potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva za razdoblje 2007. – 2013. stavljaju se izvan snage od datuma početka primjene ovih smjernica. Za mjere ruralnog razvoja koje se sufinanciraju iz EPFRR-a, ako pravo Unije to dopušta, i u skladu s uvjetima utvrđenima u pravilima o ruralnom razvoju, države članice i dalje mogu preuzimati nove obveze na temelju bivših smjernica za državne potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva za razdoblje 2007. – 2013. u skladu s točkom 189. tih smjernica ⁽⁹³⁾.

5. *Prijedlozi prikladnih mjera*

(735) U skladu s člankom 108. stavkom 1. Ugovora Komisija predlaže državama članicama da izmijene svoje postojeće programe potpore kako bi ih uskladile s ovim smjernicama najkasnije do 30. lipnja 2015. S obzirom na tu odgodu primjenjuju se sljedeća odstupanja:

⁽⁹³⁾ Kako su izmijenjene 19. studenoga 2013., SL C 339, 20.11.2013. str. 1.

▼B

- (a) postojeći programi potpora za koje je Komisija provela ocjenu spojivosti na temelju Smjernica Zajednice za državne potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva za razdoblje 2007. – 2013. u skladu s Uredbom (EZ) br. 1857/2006 moraju se uskladiti s ovim smjericama najkasnije do 1. siječnja 2015.;
 - (b) postojeći programi potpora za ispunjavanje standarda iz potpoglavlja IV.E Smjernica Zajednice za državne potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva za razdoblje 2007. – 2013. i potpore za kupnju šumskog zemljišta koje se koristi kao zaštićeno prirodno područje moraju se završiti do 30. lipnja 2016.;
 - (c) postojeći programi potpora za oslobođenja od poreza i smanjenja poreza u skladu s Direktivom 2003/96/EZ iz potpoglavlja VI.F Smjernica Zajednice za državne potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva za razdoblje 2007. – 2013. moraju se uskladiti s primjenjivim horizontalnim pravilima iz Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020. do 30. lipnja 2016., osim ako su te potpore izuzete od obveze prijave;
 - (d) ►**C1** postojeće programe potpora za rano umirovljenje treba postupno ukinuti najkasnije do 31. prosinca 2018. ◀
- (736) Države članice se pozivaju da daju svoju jasnu bezuvjetnu suglasnost na te predložene odgovarajuće mjere u roku od dva mjeseca od dana objave ovih smjernica u *Službenom listu Europske unije*. Ako se države članice ne odazovu ovom pozivu, Komisija će pretpostaviti da predmetna država članica nije suglasna s predloženim mjerama.
6. ***Prestanak valjanosti***
- (737) Ove će se smjernice primjenjivati do 31. prosinca 2020. Komisija može u svakom trenutku odlučiti preispitati ili izmijeniti ove smjernice ako to bude potrebno zbog razloga povezanih s politikom tržišnog natjecanja ili kako bi se uzele u obzir druge politike Unije, kao što su pitanja poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja te politike zdravlja ljudi i životinja, zaštite bilja i okoliša, i međunarodne obveze ili zbog bilo kojeg drugog opravdanog razloga.